СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.25 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.25

РІК CVI П'ЯТНИЦЯ, 23 ЛИПНЯ 1999 ЧИСЛО 30 VOL. CVI FRIDAY, JULY 23, 1999 No. 30

Тут спочивають не вороги, а союзники

У ВАРШАВІ ВІДКРИТО ПАМ'ЯТНИК УКРАЇНСЬКИМ ВОЯКАМ

Президенти Л. Кучма і О. Кваснєвський тримають свічки на церемонії відкриття пам'ятника українським воякам у Варшаві.

Під час своєї офіційної візити до Польщі 25 червня цього року Президент Леонід Кучма разом з Президентом Польщі Олександром Кваснєвським відкрив пам'ятник українським воякам, які загинули у війні з большевицькою Росією у 1920 році. Він стоїть на православному цвинтарі у польській столиці, в районі Воля, де поховані українські вояки. Пам'ятник-хрест проєктував архітектор Богдан Боберський з Варшави. Написи на пам'ятнику здійснено у двох мовах і вони дещо відмінні. Український напис: „Борцям за волю України, 1918–1920"; польський: „Воякам Української Народної Республіки, які обороняли свободу України і Польщі, 1918–1920". На зворотній стороні пам'ятника є ще такий український напис: „Україно, Україно, тут Твої сини"...

На запитання кореспондента „Газети виборчої" про різні тексти написів Ігор Цепенда, перший секретар амбасади України в Польщі, пояснив: „Українцям немає потреби пояснювати, вони знають, за що воювали їх вояки. А полякам хочемо нагадати, що тут спочивають не їхні вороги, а союзники.

(Закінчення на стор. 6)

А. Бутейко вважає позабльоковий статус шкідливим для України

КИЇВ. Позабльоковий статус України стає шкідливим для її інтересів, тому вже тепер доцільно перейти до орієнтації не лише на вступ до ЕС, а й до НАТО. Таку думку висловив в інтерв'ю журналістам Надзвичайний і Повноважний Посол України в США Антон Бутейко, підкресливши, що це його осо,бистий погляд – як людини, яка свого часу, за дорученням уряду України відповідала за евроатлантичну інтеґрацію країни. "Досвід посла привів мене до таких роздумів і необхідности їх оприлюднення", – сказав він. А.Бутейко вважає, що для України перспективнішим є евроатлантичний вибір, "який має очевидні переваги". При цьому він висловився за те, щоб такий політичний вибір був зроблений усім українським суспільством, всіма політичними партіями, а не лише Президентом чи міністерством закордонних

(Закінчення на стор. 6)

ЗА МАТЕРІЯЛАМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Трагедії переслідують рід Кеннеді

Джон Ф. Кеннеді мол. і його дружина Каролайн Бісет-Кеннеді та її сестра Лорен вважаються загиблими

Минулої п'ятниці, 16 липня, в год. 8:38 вечора, з невеликого летовища повіту Есекс у місцевості Файрфілд, Н. Дж., злетів невеличкий одномоторний літак типу „Пайпер Саратоґа". За кермом літака були 38-річний Джон Кеннеді мол. і двоє пасажирів – його дружина Керолайн Бісет-Кеннеді та її сестра Лорен Бісет. Місцем їхнього приземлення мало бути летовище в Гаяніс-Порт у стейті Масачусетс, місцевості, де рід Кеннеді має свої літні дачі. Метою їхньої подорожі було радісне родинне свято – вінчання двоюрідної сестри Рорі Кеннеді, наймолодшої дочки покійного Роберта та Етел Кеннеді, з Марком Бейлі. Коли ж літак не прибув на приблизно означений час, 10-ту годину вечо-

(Закінчення на стор. 6)

Злет юнацтва СУМ – з усіх сторін ювілейний

Комендант Юрій Микитин і командири злету 1999 року.

У суботу й неділю, 29 і 30 травня, на оселі СУМ в Еленвілі, Н. Й., відбувся 40-ий злет юнацтва СУМ східнього побережжя з приводу – 50-ліття СУМ в Америці, 800-ліття Галицько-Волинської Держави, 70-ліття Організації Українських Націоналістів, 90-ліття з дня народження і 40-ліття вбивства Провідника ОУН Степана

(Закінчення на стор. 9)

■ УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСЬКО РОЗПЛАЧУЄТЬСЯ З КРЕДИТОРАМИ ТАНКАМИ Стор. 5

■ "МІС СОЮЗІВКА" НОВОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ Стор. 7

■ ПРЕЗИДЕНТ ВИВЧИВ УКРАЇНСЬКУ – ТО Й ЩО З ТОГО? Стор.11

■ ЧИ ПРИПУСТИВСЯ ГОЛОСКЕВИЧ ПОМИЛОК У СЛОВНИКУ? Стор.14

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Л.Кучма пропонує не змінювати закон про вибори Президента

Президент України запропонував Верховній Раді скасувати Закон "Про внесення змін до Закону України 'Про вибори Президента України". Леонід Кучма вказує, що, відповідно до Закону "Про вибори Президента України", виборчі бюлетені є документами суворої звітності. Тому при прийнятті територіальною виборчою комісією бюлетенів від Центральної виборчої комісії повинен складатися протокол саме про їх підрахунок. Однак народні депутати внесли зміни, згідно з якими цей документ має засвідчувати не підрахунок, а факт прийняття виборчих бюлетенів. Це, на думку Президента, може призвести до перекручення результатів голосування. Крім того, глава держави назвав ще ряд положень закону, які, на його думку, не відповідають Конституції України.

Велике число кандидатів на Президента не повинно дивувати

Президент України Леонід Кучма вважає, що нікого не має дивувати велика кількість кандидатів на посаду Президента України. За його словами, таку кількість кандидатів можна розцінювати як позитивне явище, оскільки можуть з'явиться нові перспективні політики, які далі претендуватимуть на серйозні посади. Глава держави відхилив звинувачення на свою адресу з боку претендентів у кандидати на посаду Президента щодо того, що їм не надається можливість зустрічатися з виборцями. За словами Л.Кучми, місце для зустрічі можна знайти завжди, "і на вулиці можна збиратися".

Росія вважає пріоритетними взаємини з Україною

Росія вважає пріоритетними взаємини з Україною, заявив Президент України Леонід Кучма на прес-конференції для керівників та журналістів регіональних засобів масової інформації. За словами глави держави, приїзд голови уряду Російської Федерації Сергія Степашина - позитивна ознака як для українців, так і для росіян, оскільки всі добре розуміють, наскільки для України важлива співпраця з Росією, в тому числі й економічна.

Однак, сказав глава держави, у зв'язку з частими змінами уряду в Росії цей процес був практично заблькований. Як відзначив Л.Кучма уряд Росії націлений на конструктивну співпрацю з Україною. Про це свідчать і домовленості, досягнуті під час візиту російського прем'єра в Україну.

Л. Кучма нагадав, що в ході візити вирішені проблеми торговлі між Україною і Росією, а також питання фінансування програми створення літака АН-70, передання Чорноморській фльоті крейсера "Москва" в рахунок українського боргу за газ.

О.Ткаченко упевнений у необхідності економічного союзу з Росією

Сьогодні немає необхідности повертатися до СССР, вважає голова Верховної Ради України Олександер Ткаченко. В ході зустрічі з виборцями м.Шполи він сказав, що після того, як Україна отримала підтвердження свого суверенітету від Росії на початку 1999 року, "країну треба відновлювати в її кордонах". Водночас спікер наголосив на необхідності економічного союзу з Росією, оскільки, на його думку, "сьогодні говорити про відродження України важко". О.Ткаченко також зазначив, що шлях до відродження української економіки - це "інтеграція в економіці". "Наповнюючи свою економіку, - сказав він, - зокрема, ми зміцнюватимемо і суверенітет держави". Відповідаючи на запитання, кого із кандидатів підтримує Захід та Росія, О.Ткаченко повідомив, що в ході зустрічі з головою Верховної Ради посол США та прем'єр Росії наголошували, що їх держави "підтримуватимуть того, кого обере український народ".

Великих проблем у взаєминах України з Росією немає

"Я вважаю, що великих проблем у взаєминах з Росією сьогодні вже практично немає", - переконаний прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко. На його думку, чим краще фінансуватиметься Чорноморська фльота Росії, тим краще буде і для Севастополя, і для України. "Мені дуже хотілося б, - наголосив прем'єр-міністер, - щоб на українських заводах з'являлися російські замовлення, в тому числі й щодо ремонту кораблів". За його словами, для остаточного вирішення проблем Чорноморської фльоти залишилося прийняти два основних документи, які вже зараз серйозно відпрацьовані і мають бути прийняті через місяць на засіданні змішаної україно-російської комісії зі співробітництва. Говорячи про проблему транспортування пального в Україну, прем'єр-міністер наголосив на необхідності будівництва поромної переправи, яка має стати одним із важливих транспортних коридорів і для Европи, і для Росії.

Судна простоюють через наслідки бомбардування Югославії

Понад тисяча суден різних судноплавних компаній світу простоює через наслідки бомбардування мостів Дунаю в районі Югославії. Найбільше простоюють судна Українського Дунайського пароплавства - близько 100 суден виявилися відрізаними у верхній течії Дунаю. Середньодобові збитки пароплавства становлять близько 300-310 тис. дол., а за рік збитки можуть сягнути 86 млн. дол. На Дунаї простоюють також 155 суден із 310 Баварського Ллойду (Німеччина), середньодобові збитки - 56 тис. дол.; ДДСГ (Австрія) - 85 із 120 суден, середньодобові збитки - 70 тис. дол.; Болгарського річкового пароплавства - 82 судна з 109, середньодобові збитки 38 тис. дол.

Польоти компанії „Аеросвіт" припинено

Польоти літаків авіякомпанії "Аеросвіт" до Греції припинено через проблеми з виплатою компенсацій родичам загиблих у катастрофі літака Як-42, що сталася біля Салонік у грудні 1997 року. 13 липня міністерство транспорту Греції в односторонньому порядку анулювало тимчасовий дозвіл на виконання польотів для "Аеросвіту". Генеральний директор „Аеросвіту" Григорій Гуртовий заявив, що рішення грецького міністерства транспорту є втручанням у судову процедуру у справі про компенсацію родичам загиблих. Авіякомпанія готова негайно сплатити по 20 тис. дол. усім родичам загиблих, які згодні з цією сумою. Якщо буде присуджено збільшення розміру відповідальности, то авіякомпанія готова виплатити й цю суму. На сьогодні в Греції в зв'язку з припиненням польотів "Аеросвіту" перебуває близько 400 туристів, які не можуть вилетіти з країни. (Авіякомпанія "Аеросвіт" за останні три роки перевезла в Грецію понад 50 тис. осіб, 30 відс. із них - громадяни Греції. За неофіційними даними, потік пасажирів тільки на маршруті Київ-Афіни становить близько 15 тис. осіб рік).

Законопроєкт про статус Севастополя – в межах закону

Законопроєкт про статус міста Севастополя, прийнятий Верховною Радою кілька днів тому в першому читанні, повною мірою відповідає як Конституції України, так і законам про місцеве самоврядування та про державні адміністрації. На цьому наголосив голова міської Ради м.Севастополя Василь Пархоменко. За його словами, проєкт, підготовлений міською Радою, підлягав серйозній юридичній експертизі і, за висновками юристів, серед інших законопроєктів найоптимальніше "вписується в законодавче поле України".

Делегація посольства Латвії знайомилася з Буковиною

Делегація посольства Латвії в Україні на чолі з надзвичайним і повноважним послом Латвійської Республіки в Україні Петерісом Вайварсом перебувала на Буковині з робочою візитою. Метою перебування в Чернівецькій області було ознайомлення з регіоном і визначення шляхів розвитку взаємовідносин між Латвією і Буковиною в галузях економіки, політики і культури. Посол мав зустрічі з керівництвом Чернівецької обласної адміністрації, мерії Чернівців і представниками торговопромислової палати, а також підприємств і фірм области з метою обміну інформацією про спільні інтереси. В 1998 році зовнішньоторговельний оборот Латвії з Україною досяг 2.2 відс. загального зовнішньоторгового обороту Латвії. Частка України в загальному обсягу латвійського експорту становить 2.9 відс., в імпорті - 1.9 відс. А 19.4 відс. латвійського експорту в Україну становлять продукти харчування.

За інформаціями УНІАН

ТІЛЬКИ ФАКТ

Президент України Леонід Кучма своїм указом призначив Івана Дзюбу головою Комітету з Державних премій України імені Тараса Шевченка, звільнивши з цієї посади Володимира Яворівського.

◆

За даними звіту про людський розвиток, Україна за рівнем життя піднялася із 102 місця в 1998 році серед 174 країн світу на 91-ше місце протягом 1999 року піднялася на 91-ше місце, що, однак, не може бути втішним показником для держави. Такі розрахунки індексу людського розвитку, оприлюднено у звіті про світовий розвиток, який було презентовано в Українському домі.

◆

Чисельність осіб, які мають статус безробітного, зросла в січнічервні 1999 року в 1,4 раза і становила 1485,6 тис. осіб. Рівень зареєстрованого безробіття на 1 липня становив 3,98 відс. працездатного населення.

◆

На дорогах України в першому кварталі ц.р. встановлено і замінено 37280 дорожніх знаків, споруджено 1,7 км тротуарів у населених пунктах, встановлено 18,8 км і відремонтовано 38,2 км огорож бар'єрного типу.

◆

У першому кварталі ц.р. залізниці України отримали 1204 млн. грн. доходів від перевезень. Збитковими залишаються перевезення пільгових категорій населення, які становили 109,1 млн. грн.

◆

Близько 300 га сільськогосподарських культур пошкоджено градом у неділю в Петропавлівському районі Дніпропетровської области. Градинки, що випадали протягом 20 хвилин, досягали в діяметрі 30 мм.

◆

Постановою Кабінету міністрів України відновлено надання гуманітарної допомоги Корейській Народно-Демократичній Республіці, поставку якої було призупинено у зв'язку з політичними ускладненнями, що виникли навколо цієї країни і викликали негативну реакцію в світі.

◆

У період з 1990 по 1999 р. на вугільних шахтахУкраїни було травмовано 371118 осіб, 3361 з яких загинули.

◆

На сьогодні понад 1,5 тис. гірників беруть участь у стихійних акціях протесту з вимогами виплати заборгованостей із зарплати, пенсій та регресних позовів.

◆

Президент України Леонід Кучма надіслав вітання українським спортсменам-легкоатлетам О. Говоровій та С. Лебедю, а також членам жіночої команди фехтувальниць, які виборoли золоті нагороди на 20-ій Всесвітній Універсіяді.

◆

У вихідні багато київських автозаправочних станцій не працювало, а в понеділок вранці бензину А-95 продавали по 2 грн.-2.20 грн. за літр. Підвищення цін на бензину в Україні ініціювали комерційні структури.

ВИБОРИ 1999

Хто з них стане президентом?

Леонід Кучма

Кучма Леонід Данилович, кандидат технічних наук, професор, Президент України з 10 липня 1994 року.

Народився 9 серпня 1938 року в с.Чайкіне, Чернігівської области, українець, батько загинув на фронті в 1944 році, мати працювала в колгоспі. Освіта – Дніпропетровський державний університет (1955–1960), інженер–механік.

Дружина Людмила Миколаївна – почесний президент Національного фонду соціяльного захисту матерів і дітей "Україна – дітям", дочка Олена – економіст.

З 1960 – інженер, старший інженер, провідний конструктор, помічник головного конструктора, 1975 року – секретар парткому конструкторського бюро "Південне" та виробничого об'єднання "Південний машинобудівний завод". 1986–1992 роки – генеральний директор ВО "Південний машинобудівний завод". Близько 10 років – на космодромах, в тому числі 3 роки – технічний керівник космодрому Байконур. 13 жовтня 1992 обраний прем'єр–міністром України, у вересні 1993 подав у відставку.

Лавреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1993), Ленінської премії (1981), орден Трудового Червоного Прапора (1976).

Євген Марчук

Народився 28 січня 1941 року в селі Долинівка Гайворонського району Кіровоградської области. Батьки все життя працювали в колгоспі. Одружений, має двох синів і двох онуків.

За фахом вчитель української мови та літератури, німецької мови. Кандидат юридичних наук. З 1963 року працював в органах Державної безпеки України, пройшов шлях від молодшого службовця до генерала армії України. За безпосередньою участю і під керівництвом Євгена Марчука була створена Служба безпеки України.

У березні 1992 він представив Верховній Раді України перший в історії країни закон про Службу безпеки. За час роботи головою СБУ налагодив контакти зі спецслужбами країн СНД, Европи і США.

У 1995-1996 рр. очолював українську делегацію з підготовки Великого українсько-російського договору.

Претендентом в кандидати висунутий 15 травня 1999 року міжпартійним з'їздом виборчого бльоку "Наш Президент – Євген Марчук", до якого увійшли Соціял-демократичний союз, Християнсько-народний союз, Українська республіканська партія і Українська селянсько-демократична партія.

Зареєстрований Центральною виборчою комісією в п'ятницю, 9 липня. ЦВК визнала дійсним 1 млн. 369 тис. підписів з представлених 1 млн. 618 тис.

Петро Симоненко

Народився 1 серпня 1952 р. в м. Донецьку. Має вищу освіту, у 1974 році закінчив Донецький політехнічний інститут, у 1991 році – Київський інститут політології і соціяльного управління. 1974-1975 рр. – конструктор інституту "Дондіпровуглемаш", м. Донецьке; 1975-1988 рр. – на комсомольській роботі; 1988-1991 рр. – на партійній роботі; 1991-1993 рр. – заступник директора об'єднання "Укрвуглемаш" в Донецьку. З 1993 р. – перший секретар Компартії України.

Народний депутат України 13-го скликання. Член комітету Верховної Ради з питань правової реформи. Голова депутатської фракції КПУ.

Олександер Ткаченко

З 14 претендентів, за його словами, він зібрав "більше всіх" підписів – 2 млн.600 тис., з яких ЦВК визнала дійсними також "більше всіх" підписів – 1 млн. 700 тис.

О.Ткаченко не бачить сильнішої кандидатури на пост Президента, ніж власна. Відповідаючи на запитання щодо ставлення до інших кандидатів у президенти, він зазначив, що ставиться до всіх із повагою, – зокрема, до О.Мороза він ставиться "з великою повагою" як до людини, "яка народилася в селі, пройшла велику школу", "на очах росла і продовжує зростати". На думку спікера главою держави міг би бути він, оскільки за роки його керівництва сільськогосподарською галуззю та перебування на посаді одного з керівників уряду України мала показники зростання. Говорячи про П.Симоненка, О.Ткаченко схарактеризував його як "підготовлену, перспективну людину", у якої "ще є час". Стосовно його ставлення до кандидатури Н.Вітренко, спікер зазначив, що "не хотів би говорити про неї, оскільки вона є жінкою", і висловив нерозуміння, чому кандидує в президенти "людина, яка в житті нічого, крім пера і стола, не бачила", а "претендувати на одних лозунгах – це несерйозно". Характеризуючи свої стосунки з Президентом, він зазначив, що Л. Кучмі "керувати державою не під силу не тому, що він не хоче, а тому, що це йому не дано Богом".

Він висловив жаль з приводу, що Леонід Кравчук "зрадив свою програму і народ", а також обіцянку призначити О.Ткаченка прем'єр-міністром.

Фото Сергія Демидова, УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

Афро-американці проти розповсюдження зброї

НЬЮ ЙОРК, Н.Й. – Вже багато років афро-африканці, а зокрема відома їхня Крайова асоціяція для поліпшення становища негрів (N A A C P), нарікають на завеликий і ніким не контрольований наплив вогнепальної зброї у їхні громади. Дотепер ця найстарша в країні організація оборони громадських прав не мала жодного впливу на те, щоб якось зупинити розповсюдження зброї. Однак трагічні події серед підлітків у школах Америки останнім часом дали згаданій асоціяції можливість пропагувати програму громадської безпеки. Згідно зі заявою президента N A A C P Квейсі Мфуме на своїй річній конференції в Нью-Йорку, афро-американці мають намір оскаржити у суді індустрію виробництва вогнепальної зброї та домагатися значних змін у практиці розповсюдження і продажу зброї.

Намагаються усунути С. Мілошевіча від влади

БЕЛҐРАД, Сербія. – Впродовж минулих тижнів громадськість Югославії чимраз частіше виявляє своє невдоволення урядом та самим югославським президентом Слободаном Мілошевічом. По всій країні з цього приводу проходять масові демонстрації, на котрих народ голосно вимагає усунення С. Мілошевіча та його прибічників від правління державою. Минулого тижня Вук Драшковіч, один з провідників сербської опозиції, висловив таку думку: запропонувати С. Мілошевічеві імунітет від ув'язнення та видворення з країни, якщо він добровільно зрезигнує. Однак з думкою В. Драшковіча не погоджуються інші керівники опозиції, уважаючи, що якраз тепер є найкраща можливість протистояти югославському президентові та усунути його від влади. Це також засвідчує, як, незважаючи на поразку С. Мілошевіча в Косові, опозиція не може знайти спільної думки навіть у такій важливій справі. Тому американські та европейські дипломати побоюються, що незгоди серед опозиції можуть спричинити заколот і безпорядки, що було б дуже небажаним виходом із теперішньої і без того складної ситуації.

Е. Барака у Вашінґтоні чекав успіх

ВАШІНҐТОН. – Згідно з повідомленнями засобів масової інформації, кількаденна візита новообраного прем'єр-міністра Ізраїля Егуда Барака до Вашінґтону була винятково успішною не тільки у політичному розумінні, але й в інших ділянках. Успішними для взаєморозуміння були зустрічі та розмови між Президентом Билом Клінтоном і прем'єр-міністром Е. Бараком, на котрих обговорено в першу чергу відновлення ізраїльсько-палестинських переговорів і справу можливого замирення зі Сирією, останньою з арабських країн Близького Сходу, котра й досі перебуває у стані війни з Ізраїлем. Крім того, Е. Барак підтвердив, що Ізраїль плянує збільшити свою повітряну фльоту щонайменше 50 реактивними літаками- бомбовиками типу „F-16 Е", на суму 2.5 блн. дол., з правом на замовлення ще більше.

Росія покищо не плянує відновлювати свої стосунки з НАТО

МОСКВА. – Неназваний урядовець Російського міністерства оборони сказав минулого тижня репортерові пресового агентства Інтерфакс, що Росія покищо залишиться на „замерзлих" взаєминах з Організацією Північно-Атлантійського Договору (НАТО). Він також підкреслив, що не буде „жодного обміну, відвідин, розмов чи зустрічей між представниками Росії і НАТО щонайменше аж до осени". Він однак, зазначив, що участь Росії у миротворчій місії в Косові є винятком. Він додав, що генерал-полковник Віктор Заварзін незадовго відвідає головну квартиру НАТО в Брюселі для координації дій КФОР. В. Заварзін був військовим представником Росії в НАТО до 24 березня. Коли ж НАТО розпочало бомбардування військових об'єктів у Югославії, Москва, протестуючи, відразу відкликала В. Заварзіна. Крім того, В. Заварзін був тим, який провадив 11 червня наступом російського відділу до Престінського летовища, перед тим, як війська НАТО вступили до Косова.

Вшановують гігантський крок людства

КЕЙП КАНЕВЕРАЛ, Фла. – Тут у суботу, 17 липня, Поштова служба відкрила свій проєкт нової поштової марки, котрою відзначать 30-ту річницю найбільшого осягу в історії людства – успішного приземлення американських астронавтів на Місяці. На 33- центовій американській поштовій марці зображено одну з найбільш відомих знімок, переданих з космічної ракети Аполо-11 – відбитки підошви першого людського черевика на поверхні Місяця, котрий належав астронавтові Нілові Армстронгові. Знімок був зроблений іншим астронавтом, Базом Алдріном, відразу після приземлення 20 липня 1969 року.

Офіційне святкування 30 річниці згаданого успіху американських астронавтів відбулося тут же, у вівторок, 20 липня, окремим церемоніялом у залі для відвідувачів Космічного центру ім. Кеннеді. Серед присутніх був астронавт Джін Кернан, який був останнім астронавтом, що ходив по поземі Місяця з запущеної космічної ракети Аполо-17.

Зміни у війську Йорданії

АММАН, Йорданія. – Офіційне пресове агентство Петра повідомило, що у неділю, 18 липня, йорданський король Абдула усунув зі становища головнокомандуючого генерала Абдулу Гафеза Мурея Каабнега, котрий був близьким співробітником його покійного батька, короля Гусейна. Натомість він призначив його на становище королівського дорадника.

На становище головнокомандуючого Король Абдула призначив генерала Мохамеда Малкаві, котрий досі був заступником головнокомандуючого для справ адміністраційних. Офіційні чинники заявили, що король Абдула зустрівся особисто з генералом Каабнегом, щоб поінформувати його про своє рішення. Причини звільнення генерала Каабнеги не подано.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@worldnet.att.net

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $50.00, на півроку - $30.00. Для членів УНСоюзу $40.00 річно, на півроку – $25.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає за собою право при потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор — Раїса Галешко
Редактори: Ольга Кузьмович, Ігор Пилипчук, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто; Верстка — Павло Стокотельний; Реклама — Марія Осціславська, Марія Шепарович; Адміністратор — Володимир Гончарик.

Чи всі українці в Америці багаті?

Недавно до Америки приїздив з України музичний гурт, концерти якого мали чималу рекляму й успіх. Усі хвалилися тим, що слухали обдарованих хлопців. І само собою зрозуміло що, купивши квитки, люди підтримали фінансово молодий гурт з бідної України. Лише один признався, що не ходив на концерт – квиток, мовляв, коштував 17 долярів, а для нього з дружиною витратити на „ті співи" 34 доляри – забагато.

Побутує думка, що українці, які давно приїхали до Америки, доробилися певних достатків, а коли його не мають, то самі нібито й винні. За такого ставлення дехто вважає, що незручно жертвувати на спорудження нового храму в Україні чи видання енциклопедичного словника 5 чи 10 долярів, коли інші жертвують по 500 і 1000. „Не вказуйте мого прізвища", – просять ті, хто не може дати більше. Не всі пам'ятають при цьому, що сказав Христос про малу пожертву бідної вдови. Але йдеться про інше: чи всі українці в Америці справді багаті? Передовсім, пригадаймо, звідки з'явилися гроші в українців? Провідним джерелом були безупинні заощадження при нелегкій повсякденній праці. Люди не ходили до театрів не через свою хутірську обмеженість, а з необхідности відкласти гріш „на потім", бо вже підростали діти, а в Америці на їхнє навчання потрібні гроші. Власна старість з її недугами і видатками теж виднілася на обрії. Тож влаштовували забави та інші розваги у власній громаді, у своєму гурті, не тільки з почуття туги за втраченим краєм і прагненням зберегти своє українство, а й тому, що було дешевше.

Цент до цента, доляр до доляра – от і зібралися певні заощадження... Багаторічна праця забезпечила пенсії. Чи великі? В Америці, як і в усьому світі, теж триває інфляція, теж ростуть ціни на товари і послуги. Відкладений 30 років тому доляр мав значно вищу купівельну спроможність, ніж сьогодні. На банківському рахунку він передовсім приносить користь банкові, а не вкладникові. Звісно, Америка відкриває багато інших можливостей робити гроші з грошей – цінні папери, акції, інвестиції... Але така вже наша натура, що ми воліємо мати свої гроші під рукою, ніж довіряти їх фінансовим інституціям.

Усе американське життя налаштоване на успіх. Преса і телебачення підносять тих, хто чогось добився, хто виграв, хто збагатився. Але чи гірші ті, хто бідніший? Чи можна вважати гіршим того, хто після багатьох років праці має пенсію, якої вистарчає лише на життя без так званих надмірностей? А ще ж треба допомогти громаді й Україні...

Часто ми вміщуємо статті про ювілеї меценатів, щедрих добродіїв, котрі давали чималі кошти громаді на різні корисні фундації, церкви, стипендії, музеї. Так, ці люди заслуговують на подяку. Але поряд з ними жили і живуть ті, які, можливо, не мали мільйона на неоподатковувані пожертви, але не менше, ніж меценати, зробили для збереження нашого роду, нашої культури, наших надій. Так, у нашій громаді є бідні люди. Бідні не стільки на гроші (в Америці ще ніхто не вмер з голоду), а на визнання, спілкування, розуміння. Самотньо сидять по своїх теж нелегко здобутих хатах, хворі, забуті батьки, дідусі і бабусі. Американський стиль життя залишає обмаль часу на сантименти. Діти наймають доглядачок з „четвертої хвилі" і пильнують за тим, щоб не забути замовити квіти й цукерки на День матері, День батька і на Різдво, які спеціяльні служби пунктуально доставлять. А їм, старшим і бідним на увагу, та й на зайвого доляра, може, мріється, що якоїсь днини син чи дочка підкотить до хати своїм автом і повезе на концерт популярного гурту з України. Отож, коли ви не побачили на концерті свого давнього приятеля, поцікавтеся його життям, бо може не тільки грошей на квиток йому забракло...

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про мистецтво заповнити порожнє місце

Коли ви, читачі цієї рубрики, були наприкінці минулого тижня засуджені на перебування в охолодженій кімнаті, щоб не терпіти невмолимої горячі цьогорічного літа – тоді ви, напевно, більшість часу просиділи біля телевізійного екрану, на якому телевізійні журналісти інформували про нову трагедію в родині Кенеді – передчасну смерть сина убитого Президента США Джона Кенеді. Тут, однак, у смерті молодого Джона винен він сам. Як виявилося, не був він настільки вправним летуном, щоб запевнити безпеку свого лету. У катастрофі загинув не лише 39-річний Джон, але також його дружина і дружини сестра.

Однак не сама трагедія спонукала мене сьогодні на цю тему писати – хоча вона справді вразила усіх – а факт, що телевізійні і радіо- журналісти зуміли з приводу нещастя говорити про нього дослівно цілий день, і то без перерви, від ранку до вечора.

Мистецтво сьогоднішніх журналістів усіх засобів масової інформації є справді подиву гідне. Це не вперше ми його подивляємо і, маючи ціле життя до діла із журналістикою, добре знаємо, як важко заповнити цікавим матеріялом порожнє місце, що твориться, коли на одну і таку саму тему треба подавати нові і нові інформації. Часами, якщо подія ще і не надто приємна, просто не стає слів, щоб її описати, а тут ще треба це зробити у великому та широкому просторі. Наші телевізійні товариші-журналісти мають ще в деяких випадках можливість взяти до помочі давні світлини, як ось саме тепер, коли ми бачили ще раз і ще раз славну світлину маленького Джона, що, стоячи біля матері, віддає пошану під час похорону батька. Але що зробити, як такого немає, і журналістові залишається лише його голова і перо?

Виповнити порожнечу в цікавий і гідний спосіб – це неабияке мистецтво, і його здобувають лише справжні, „вроджені" журналісти. На жаль, серед журналістичної братії є багато графоманів та балакунів, які ці сумнівні прикмети використовують, як того зайде потреба. Є і в нашій спільноті таких досить, які уміють розглядати завдану їм справу широко і на всі лади. Але чи треба до того бути доконче журналістом із професійним підложжям? Скільки є „писаків", що беруться за перо, треба чи не треба, і розписуються довго та широко на нецікаві теми, або і так само довго говорять, якщо мають до цього нагоду.

Здається, що у всьому слід шукати золотої середини, щоб не втомити читача чи слухача, а з'ясувати все, що належить.

Знаючи, як часто саме цього в нашій спільноті бракує, я подивляла цих американських журналістів минулого тижня, коли вони зуміли заповнити час, який тягнувся у безконечність, в непевності, що сталося, і знаходили раз-у-раз тему та відповідні слова, щоб передати почування як свої, так і великої частини мешканців США, що були дійсно вражені неочікуваною трагедією відомої родини, яка вже пережила в минулому так багато сумного.

А як українські журналісти сьогодні здавали б свій іспит із подібної ситуації? Не треба далеко шукати. Ще так недавно пережили ми не менше трагічну та несподівану подію – смерть Вячеслава Чорновола. А перед нами не надто далеко стоїть інша, не трагічна, але може бути повна внутрішньої напруги подія, у жовтні цього року. Отже, поготів!

О-КА

Чи ви відповіли на опитник?

Продовжують надходити відповіді на Опитник "Свободи", надрукований 2 липня ц.р.

** Газета не дуже відрізняється від тих, що почали недавно виходити ("Міст" та інші). Чому наслідуєте їх? Мовні іновації наблизили "Свободу" до "Нового Руського Слова".*

** Не марнуйте місця на новинки, які ми вже давно знаємо з телевізії або американських газет.*

** Деякі статті і репортажі ще дальше задовгі.*

** Політичний огляд задовгий. Все в неґативах. Хіба нема нічого доброго в Україні? (Микола Єйна).*

** Добра газета, добра редакція.*

** Не вживати чужих слів, особливо коли є українські відповідники. Найліпші статті з України – це Віталія Карпенка. (Іван Павленко).*

** Більше новин з України, менше ідеольоґічних і фільософських статтей.*

** Більше місця присвятити спортові, головно в діяспорі, який не має іншої трибуни, ніж "Свобода". (Орест Попович).*

** Любив читати щоденник "Сбовода". А у цьому "тижневику" беруть нерви шукати сторінку. Зовсім мало про Україну. Дуже мало, а може взагалі немає оповідань. Нащо такі коштовні об'яви про померших з хрестами на чверть сторінки? Володимир Колодійчик).*

** Любив стару "Свободу", а нову люблю ще більше, бо сам коло неї почуваюся молодшим. Через нову краще став розумітися, що діється у модерному світі, і як він живе, і також став краще розуміти, чим "дихає" молодше за мене покоління, бо йому належить теперішній світ. (О. Миколайчук).*

ВІД РЕДАКЦІЇ: На прохання читачів, які пропустили чи з якоїсь причини не виповнили Опитник, надрукуємо його повторно в наступному числі, після чого редакція зробить загальний огляд читацької оцінки "Свободи"-тижневика.

ТЕМА ТИЖНЯ

Чи має Україна надійну армію?

Ракетний комплекс Збройних Сил України.

Це питання порушене в газеті „Експрес" 24 квітня, де стверджується, що, за даними експертів, через 2–3 роки озброєння української армії потребуватиме модернізації, а успіх її залежатиме від того, скільки державних фондів піде на оборону. Сьогодні у війську України служить 320 тисяч вояків, об'єднаних в сухопутні війська, сили протиповітряної оборони, повітряні та морські сили. Вони належать до трьох оперативних командувань – Заходу зі штабом у Львові, Півдня (Одеса) і Півночі (Чернігів). На утримання особового складу армія потребує 1.8 мільярда гривень. У 1999 році на оборону передбачено витратити 1.678 млрд. гривень. Старшинам армії заборгували платню ще за 1997 і 1998 роки. На технічне переозброєння армія в нинішньому році не отримала запланований 1 млрд. гривень.

Заборгованість перед армією інколи доходить до абсурду. До однієї військової частини недавно приїхали кредитори разом з міліцією й за борги почали описувати військове майно – танки, бойові машини і таке інше. Приблизно в такому ж становищі й матеріяльно-технічне забезпечення військових частин. Жебрати доводиться усе – від віника до пального й мастил.

Оцінюючи теперішнє озброєння війська, беремо до уваги бойові спроможності окремих частин. Досвід останніх десяти років свідчить, що саме летунство вирішувало всі стратегічні завдання без застосування сухопутніх військ. Так було в Перській затоці, у Лібії, в конфлікті Англії проти Аргентини за острови Фолькленди, а нині летунство НАТО поставило на коліна сербів.

Коли вести мову про українське летунство, то можна бути гордим за нього, але до певної міри. Тепер військово-повітряні сили (ВПС) налічують понад тисячу бойових машин з добрим професійним персоналом. Однак є тенденція скорочувати бойові авіядивізії. За останні роки знищено понад 600 літаків. Значить, практично їх залишилося значно менше, ніж передбачено міжнародними угодами. Про це з жалем пише командуючий ВПС України генерал-лейтенант Володимир Антонець. І це при тому, що Україна, проголосивши без'ядерний статус, добровільно віддала атомову зброю. У цьому випадку летунство залишилося єдиним засобом стримання агресора, бо жоден інший вид збройних сил не зможе впоратися з цим завданням. На жаль, цієї істини не розуміють в українській столиці. І це може призвести до того, що ми можемо забагато втратити.

Війська протиповітряної оборони (ППО) – важливий чинник стримування повітряної агресії. Україна успадкувала найкращі зенітно-ракетні комплекси після розвалу СССР. І тут знову, за даними аналітиків Національного інституту стратегічних досліджень, з'ясовується, що після 2001 року ці зенітно-ракетні комплекси потребуватимуть удосконалень. Нині у ППО служить 48 тисяч вояків і за словами командира ППО генерал-полковника Олександра Стеценка, зенітно-ракетні комплекси „можуть стримати масові удари з повітря". Але за два чи три роки ситуація зміниться, з'явиться нова зброя, яка вимагатиме нових дослідів і удосконалень.

Надійним є той факт, що не стоять на місці конструкторські розробки. Україна має танк Т-84, який кращий від західніх. Недавно закінчилися випробування танка МБТ-2000, який створили українські, китайські і пакистанські інженери.

Немає сумніву, що Україна залишається світовим лідером у виробництві навігаційних приладів, головок для ракет „земля–повітря", станцій радіотехнічної контролі, апаратури радіолектронної боротьби і летунських ракетних систем прицілювання, але, як стверджують кореспонденти газети "Експрес", її армія залишається в стані сумнівної боєздатности.

Чи українські урядові чинники свідомі того, що армії потрібний належний бюджет, щоб підтримати її боєздатність?

Нехай авторитетною відповіддю на це запитання буде заява колишнього начальника генерального штабу українського війська генерал-полковника Анатолія Лопати, що „за максимально м'якими оцінками військо можна вважати обмежено готовим до виконання поставленого перед ним завдання". Такий стан вимагає серйозних заходів, щоб зберегти той потенціял, який Україна має.

Осип Труш
м. Юніон, Н. Дж.

Віталій Карпенко,
політичний оглядач „Свободи"

Будьмо разом – в Україні і діяспорі

Не так давно у Національній Спілці Письменників України презентував свою книгу один з наших земляків в Америці – людина цікава, непересічна, з досить драматичною біографією. Перед цим він завітав до нашої редакції і, запросивши на вечір, додав:

– Пане редакторе, сподіваюся, що ви будете на презентації. Я вас дуже прошу написати про це до "Свободи", де я читаю ваші статті, і вони мені подобаються.

Я спочатку не надав значення його словам, віджартувався, що ми не в Америці, а в Україні, "Свобода" далеко, а от "Вечірній Київ" таки відгукнеться на цю подію. Та мій співрозмовник наполягав на своєму: тільки "Свобода". Після презентації він ще раз повторив своє прохання. І я подумав: а й справді, чом не тема для "Свободи" – творчість українців діяспори й Україна?

Як журавлі навесні повертаються з вирію, так українці з діяспори влітку линуть на материзну. Зі здобуттям незалежности відійшла у вічність радянська залізна завіса і нам, в Україні сущим, стало відомо те, що раніше ретельно приховувалось і спотворювалось. Українська література поповнилась (і збагатилась!) творами так званих ворогів народу, які насправді виявились палкими патріотами своєї Батьківщини. Я тут зупиняюсь виключно на публіцистиці та мемуаристиці, що ближче до мого серця, бо й сам у цій царині працюю.

Своєрідним відкриттям для широкого загалу стали публіцистичні твори Івана Багряного, Євгена Маланюка, Романа Рахманного та інших відомих авторів, які повернулися в Україну. Презентації нових книжок авторів з діяспори викликають значний інтерес серед інтелігенції Києва. Спогади і статті про безкомпромісну боротьбу українців за вільну Україну, їхні поневіряння по світах, виживання в чужомовному середовищі є цікавими і повчальними – вони не тільки розповідають про непросте, драматичне їхнє життя, а й дають історичний зріз нашого жорстокого часу, створюють збірний образ українського патріота в Україні і поза її межами.

"Ми не розлучалися з тобою, Україно" – так назвала свою книгу відома громадська діячка, публіцистка й поетеса Марія Гарасевич з Дітройту, і цим ніби висловила ляйтмотив усієї сучасної діяспорної мемуаристики. І своєю творчістю, і своїм життям Марія Гарасевич доводить справедливість слів, винесених у заголовок книги. Вона постійно пропагує українську літературу в діяспорі, влаштовує літературно-мистецькі вечори, очолила Фонд сприяння демократичній пресі в Україні, який у скрутну хвилину допомагає виживати нашим національно-демократичним засобам масової інформації.

Величезний інтерес в Україні викликала книга Оксани Сембай-Галицької "Весна на віки", в якій зібрані зовсім невідомі читачам листи Євгена Маланюка до авторки книги, її спогади про нього та інші цінні матеріяли, що доповнюють образ талановитого українського поета й публіциста, який змушений був доживати віку далеко від рідної України.

Особливо урожайним на презентації діяспорних авторів виявився червень нинішнього року. Про окремі з них хотілося б сказати бодай кілька слів. У книзі відомого українського вченого, доктора економічних наук, професора Мирослава Мельника "Українські проблеми" зібрані його статті та коментарі в газетах "Свобода", "Українські вісті", "Український голос", "Америка" та інших. Книга цікава тим, що в ній відбито погляд на українські справи й українське життя зі сторони, із-за океану, і проекція його сентенцій на реальне життя в Україні дає порівняльну характеристику наших проблем. Не завжди з висновками автора можна погодитись – статті писалися часто по гарячих слідах – але завжди цікаво їх приміряти на нинішні реалії.

"Шляхами молодости й боротьби" – так назвав свою книгу спогадів, статей та листів відомий громадський діяч з Денвера, Колорадо, Іван Стебельський, видану "Смолоскипом" Осипа Зінкевича. Сам автор приїхав на презентацію в Україну, і його колоритна постать викликала значне зацікавлення. Під час обговорення виступаючі найбільше акцентували увагу на двох моментах. Перший – Іван Стебельський виявив неабиякий розум, кмітливість і наполегливість, щоб створити парк-пам'ятник "Бабин Яр" у Денвері, щоб увічнити пам'ять усіх полеглих у Бабиному Яру в Києві, а не тільки одних жидів. Його не люблять за це жиди, та ніхто з них не сміє традиційно звинуватити його в антисемітизмі.

Другий момент можна висловити словами директора Старосамбірської середньої школи, сказаної про автора: "Не тільки з уст, але й з кишені". Себто, Іван Стебельський, на відміну від багатьох, не тільки говорить про допомогу Україні, але й практично допомагає. Зокрема, він уже кілька років опікується дітьми-сиротами з Івано-Франківського, встановив стипендії для обдарованих учнів, заснував фонд допомоги у Гарвардському університеті, з якого щорічно Бориславська гімназія буде отримувати 4,800 дол., а Старосамбірська та Старосільська школи – по 400 дол. впродовж 15 років. Який може бути яскравіший приклад єдности слова й діла!

Варто також сказати слово про книгу відомого в діяспорі театрального діяча та актора, публіциста і поета (до речі, також і дописувача до "Свободи") Ростислава

(Закінчення на стор. 9)

Тут спочивають не вороги, а союзники

(Закінчення зі стор. 1)

Пам'ятник з вінками президентів України і Польщі і почесний вартовий з польської армії.

Мало хто нині пам'ятає, що був час, коли ми воювали рам'я в рам'я".

Ініціятива будови пам'ятника прийшла від Союзу Українців Польщі і амбасади України. Пам'ятник був створений за кошти Волинської області і з волинського каменю.

Міністерство оборони Польщі упорядкувало могили і збудувало бруківкові хідники до пам'ятника.

А. Бутейко...

(Закінчення зі стор. 1)

справ, і рішення мають приймати державні діячі, а не політики. "Політики – це люди, які дбають про своє довге політичне життя, а державні діячі дбають про інтереси держави в далекосяжному контексті", – сказав він, зазначивши, що евроатлантичний вибір не сприймається українським народом, особливо після бомбардувань НАТО в Косово, оскільки роз'яснення його переваг з боку політичних партій було недостатнім. Але якщо бачення европейської перспективи буде донесено належним чином, то народ зрозуміє і підтримуватиме того, хто краще покаже таку перспективу. За словами А.Бутейка, якщо Україна не зробить заявок на інтеґрацію до НАТО та ЕС, її "не сприйматимуть як свою, так само як Україна, яка не підписала статут Співдружности, не сприйматиметься в СНД як потенційний член".

Доцільність европейського вибору посол бачить на прикладі Польщі та Угорщини, які від початку зробили вибір на орієнтацію до ЕС і НАТО, і досягли дуже багато порівняно з Україною. "Очевидно, нам варто йти таким самим шляхом", – вважає він.

УНІАН

Нерухомість хронічно дешевшає

Парлямент України ухвалив Закон «Про внесення змін до закону «Про податок на добавлену вартість». Це означає, що з січня наступного року від обкладення ПДВ звільняється будівництво житла, незалежно від джерела фінансування.

На думку першого заступника Держкомітету у справах будівництва, архітектури і житлової політики Анатолія Беркути, це дозволить на 8 відсотків скоротити вартість 1 кв.м житла (сьогодні його вартість, за даними А. Беркути, в середньому по країні становить близько 1 тис. грн.) і збільшити щорічні обсяги будівництва додатково на 1 млн. кв.м. З іншого боку, А.Беркута вважає, що наслідком цього закону стануть прямі втрати бюджету в сумі 100 млн. грн. щорічно.

Представники вторинного (перепродажу житла) ринку вважають, що незалежно від того, чи був би прийнятий законопроект «Про стимулювання житлового будівництва», чи ні, ціни на житло як на первісному, так і на вторинному ринку падатимуть і надалі, оскільки сьогодні вартість житла значно завищена – до 150 дол. за квадратний метр. Ціни на житло падають досить великими темпами: в середньому на 500 дол. щомісяця. І доки в країні панує безробіття, така тенденція до зниження цінової політики житла не зміниться. Через свою неплатоспроможність більшість людей продає квартири, щоб придбати менші за розміром житлові площі, найчастіше купують комунальні приміщення. В результаті ціни на чотири-, три- чи двокімнатні квартири знижуються. Скажімо, в районі Троєщини у Києві двокімнатне помешкання в середньому коштує 13 тис. дол., у центрі трикімнатну квартиру можна придбати за 70 тис. дол., що значно дешевше порівняно з минулими роками.

«День»

Новини з моря

Морський теплохід "Київ", що споруджується на замовлення російського об'єднання "Газпром" на Київському суднобудівному заводі, буде спущено на воду у вересні.

◆

В порт Іллічівськ прибув перший корабель з 6-ма тис. тонн дизельного пального із Азербайджану. Всього в Україну для збирання врожаю буде поставлено 500 тис. тонн пального.

Трагедії переслідують...

(Закінчення зі стор. 1)

ра, загальним припущенням було, що з тієї чи іншої причини Джон Кеннеді просто запізнився. Нікому навіть на думку не спадало, що доля знову гірко обійшлася з родом Кеннеді, забравши з їхнього гурту того, що був справжньою перлиною у короні багаточленного роду Кеннеді. Коли ж гадане спізнення перейшло у понадгодинне моторошне вичікування, повідомлено Федеральну авіяційну адміністрацію (ФАА), котра негайно розпочала рятувальні заходи. Катери Прибережної сторожі та гелікоптери Національної повітряної ґвардії з відповідним обладнанням для праці в темряві цілу ніч шукали будь-яких слідів на воді. Кращих успіхів не мали також і рятувальники наступного дня, тільки пізно в суботу, після полудня, морські хвилі викинули на берег уламки з літака та чорну торбу для одягу, що дозволило ототожнити власника – Лорен Бісет, сестри Каролайн.

Джон Ф. Кеннеді мол. залишився єдиним з синів покійного Джона Ф. Кеннеді, 35-го Президента Сполучених Штатів Америки. Він народився 25 листопада 1960 року, всього кілька тижнів після обрання його батька Президентом США, та був знаний для цілої країни як „Джон-Джон". У серцях американської громадськости та цілого світу він закарбувався маленьким трирічним хлоп'ятком, яке віддає почесть проїжджаючій домовині з тілом його підступно вбитого батька, перед катедрою св. Матея у Вашінґтоні.

Трирічний „Джон-Джон" віддає почесть перед домовиною загиблого батька

Це був день його народження. Його знали і любили в країні та поза її кордонами, тому його доля негайно викликала надзвичайне занепокоєння серед усіх прошарків американської громадськости, включно з Президентом Билом Клінтоном, який особисто телефоном зв'язався з Керолайн Кеннеді-Шльосберґ, сестрою Джона, та його стрийком, сенатором Едвардом Кеннеді.

Хоч рід Кеннеді глибоко закорінений у Бостоні, та Джон Кеннеді мол. виростав і особисто та професійно дозрівав у Нью-Йорку. Одружившись з Каролайн Бісет, він зробив Нью-Йорк своїм домом. Тут вони вдвійку намагалися жити якнайбільш нормальним життям, що їм частинно вдавалося.

Причина катастрофи літака й досі невідома, незважаючи на зусиля багатьох експертів таких розшуків з державних аґентств і приватного сектора. Досі (на день виходу нашої газети) не знайдено ні затопленого літака, ані тіл загиблих, як і не встановлено причини цієї трагедії. На території оселі роду Кеннеді у Гаяніс-Порт американський прапор опущено до половини – це незаперечне визнання втрати. Рідні, долаючи біль і розпач ще одної трагедії, вкінці примирились з цим фактом і шукають заспокоєння та сили, як завжди досі, у молитвах і підтримці рідних, друзів і всього американського народу, а також світової громадськости.

У подиві до цієї політично відомої американської родини та їхнього вміння переносити горе, все ж таки знову приходить запитання: котрий це з черги раз приходиться їм просити Божої ласки та підтримки людей, щоб пережити наступну трагедію? Чи справді діти і внуки платять за якісь попередні прогріхи своїх предків? Чим можна пояснити всі ці трагічні епізоди в житті роду Джозефа П. Кеннеді, амбасадора Президента Франкліна Д. Рузвельта до Великої Британії, та його дружини Рози Фіцджералд-Кеннеді. Їх найстарший син Джозеф Кеннеді мол., пілот американської морської фльоти, загинув трагічно під час таємної місії в 1944 році, дочка Катлін загинула в летунській катастрофі у 1948 році, їдучи зі своїм нареченим лордом Пітером Фіцвіліямом з Парижу до Канн, син Джон Ф. Кеннеді, 35-ий Президент США, підступно вбитий Лі Гарвей Освальдом 22 листопада 1963 року в Даласі, Тексас, п'ять років пізніше, 6 червня 1968 року, в такий же підступний спосіб у Лос-Анджелесі загинув син Роберт Кеннеді, а рік пізніше, 18 липня 1969 року, – наймолодший і останній син Едвард Кеннеді, їдучи автом у місцевості Марта'с Віньярд, мав випадок – з'їхав з моста у воду, в якій втопилась його співпасажирка Мері Джо Копекні. На цьому примхлива доля не зупинила своїх пакостей на родові Кеннеді, вона переслідує внуків. У 1984 році від наркотиків гине Давид Кеннеді, один із синів покійного Роберта і Етел Кеннеді, у 1997 році в лещетарському випадку гине їхній син Майкл. І от тепер, 16 липня, – улюбленець американського народу Джон Ф. Кеннеді мол.

Єдиною залишилась з „казкової" родини 35-го Президента США Джона Ф. Кеннеді та його дружини Джекелін їхня дочка Каролайн Кеннеді-Шльосберґ, але тепер уже без єдиного і улюбленого брата Джона.

Х. В.- Ференцевич

ПОПРАВКИ

У „Свободі" (ч. 28, 9 липня) в матеріялі під заголовком „Дітей на табори кличе сонце золоте" при редаґуванні вкралася помилка. Замість „... Пластові на „Вовчій Тропі" у Кергонксоні" слід читати: „...Пластові на „Вовчій Тропі" в Іст Четгам, Н.Й".

* * *

11 липня у статті "Свято. Літо. Відпочинок" у розповіді про виставку у Гантері слід читати "Еко, Ярема, Юрій", а не "Еко, Ярема, Ярослав".

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Хто стане „Міс Союзівка" нового тисячоліття?

Молоді кандидатки на почесне звання „Міс Союзівка" змагаються в цьому традиційному конкурсі вже від 1956 року. За минулі роки було вибрано 46 панночок „Міс Союзовка".

Досвідчені члени жюрі з числа відомих діячів української громади щороку мають нелегке завдання, бо мусять оцінити не тільки красу і поставу кандидаток, а й їхню діяльність в українській спільноті, діяльністю і поза жромадою, знання поточних подій в Україні, Америці і світі, володіння українською мовою кожною претенденткою на корону „Міс Союзівки".

Запрошуємо гостей відвідати Союзівку в суботу, 14 серпня, у узяти участь у виборах красуні „Міс Союзівка" на 2000 рік.

„Міс Союзівка 1971"
Зірка Глоба

„Міс Союзівка 1972"
Тетяна Зауля

„Міс Союзівка 1973"
Христина Товпаш

„Міс Союзівка 1977"
Аннета Харук

Анета Гевко – кращий працівник фірми Пепсіко

Анета Гевко

Генеральний менеджер фірми Пепсіко в Мадярщині українка Анета Гевко здобула нагороду імені співзасновника фірми Доналда М. Кендала за найвищі досягнення у керівництві новим підрозділом компанії.

Фірма Пепсіко є провідною в світі з продажу упакованих харчових продуктів. Її філії діють в 175 країнах, продаючи щороку товарів на 22 млрд. долярів.

Анета Гевко почала працювати в цій фірмі у 1992 році як менеджер на всю Україну, відкрила перше бюро фірми в Києві, завідувала 11–ма підприємствами. Потім їй доручили налагодити справи в Словаччині, ще пізніше – в Мадярщині. В грудні 1995 року вона стала регіональним директором фірми з маркетингу в Центральній Европі і генеральним менеджером в Мадярщині.

Анета Гевко має диплом маґістра з менеджменту та диплом бакалявра інженерії. Високу відзнаку вона здобула як перша і єдина жінка в цій компанії. Анета є членкинею 94–го Відділу УНСоюзу у Ворені, Міш.

Таланти плекати з дитинства

7 травня у „Свободі" на сторінках Українського Народного Союзу, надруковані малюнки дітей до Дня Матері. Вони внесли своєю вагомістю і сутністю багато доброго. Поперше, слід подякувати тим, хто заініцюював вигадливий внесок до газети, він бо оживить, зацікавить і заохотить до праці і дітей, мам і вчителів. Приглядаючись зосереджено до дитячих малюнків, годі вирізнити найцікавіші праці, та треба сказати, що трилітні і чотирилітні артисти виказують непересічну талановитість і в тематиці, і в техніці малюнка. От хоча б Уляна Білаш, 3 роки, Пало Йосипів, 4 роки, Таня Біганюк, 4 роки, Олеся Білаш 5 років, Теодора Прокопів, 3 роки – надійна майбутня модерністка, а семирічний Юрко Микула може й майбутній ЕКО. Окреме признання треба дати за гарний почерк Оксані Нагайській, 11 років, Наталі Федан, 11 років, Наді Процак, 11 років, за вірш і рисунок, Алисі Пугач, 8 років, Михайлові Баграновському, 8 років, Вікторії Нестерівській, 10 років, Оксані Березі, 8 років.

Як бачимо, справжні таланти проявляються дуже рано, їх тільки треба плекати, огортати теплом, зрозумінням їхньої іншости, стелити стежку до краси, до мистецтва.

Іванна Савицька,
Чикаго

НОВІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

Трой Михайло Мельник, син Нестора і Касандри Мельник, новий член 166 Відділу УНСоюзу. Вписали свого внука до УНСоюзу дід Зиновій і бабця Оксана Мельник.

Юстина Мельник, донечка Тараса і Іоланти Мельник, нова членка 291-го Відділу УНСоюзу в Огайо. Вписали свою внучку до УНСоюзу дід Василь і бабця Ольга Мельник..

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЕ!
І ДЛЯ ТЕБЕ Є МІСЦЕ У ЦІЙ
ВЕЛИКІЙ РОДИНІ, ЩО ЇЇ ЗВУТЬ
БАТЬКО–СОЮЗ!

ПОВІДОМЛЕННЯ

Члени Українського Народного Союзу, котрі закінчили 79 років або більше і ще платять вкладки за життєве забезпечення в УНСоюзі, є уповноважені до братської дотації, котра рівняється річній вкладці. УНС заплатить однорічну вкладку за грамоти в клясах 1,5, 6, 21, 51, 26, 56. Ці члени не потребують нічого робити, бо всі вплати переходять автоматично.

Члени, котрі мають забезпечення в інших клясах, не є уповноважені до плати річної вкладки. Члени, котрі вибрали на виплаті дивіденди опцію два або чотири (акумуляцію дивіденди, або закуплення додаткового забезпечення) мусять самі платити вкладки на забезпечення, але УНС додасть вплату до їхньої дивіденди. Кожний член має право відкладати свій вибір дивіденди, і тоді УНС буде платити річну вкладку.

Екзекутивний Комітет

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

ВІСТІ З ОТТАВИ

Фундація „Евразія" здобуває визнання сусідів

В понеділок, 7 червня, американська допомогова фундація „Евразія" частувала обідом у престижному готелі Оттави „Chateau Laurier" президента Канадської Української Фундації адвоката Андрія Семотюка і запрошених ним оттавських гостей. Американську фундацію представляли віце-президент Вільям Бібі-Сентер та його співробітники Майкл Блекмен, Сона Гаміліян та Андреа Гарріс. Були також сенатор Юджін Велан, заступник голови місцевого КУК Орест Хабурський, голова професіоналістів та підприємців Рон Соробей, член директорської ради Канадського фонду „Дітям Чорнобиля" д-р Юлія Войчишин, колишній директор інформаційного бюра Конгресу Українців Канади в Оттаві Андрій Глуховецький та консультант Модест Цмоць.

Вільям Бібі-Сентер розповів про створення фундації. Після розпаду Совєтського Союзу американський уряд зрозумів, що демократизація життя в країнах колишнього СССР й перехід економіки на засади вільного ринку може статися тільки за активної допомоги західнього світу. Так в 1993 році була створена Фундація „Евразія" – завдяки вагомому ґрантові від Американської агенції міжнародного розвитку і громадських та приватних дотацій.

Тепер вона працює в 12 країнах колишнього СССР, включно з Україною, і надала понад 3 тисячі окремих фінансових допомог (пересічний ґрант 19 тисяч долярів) малим підприємствам через свої регіональні бюра, засновані в дев'яти країнах. Одне з цих бюр діє в Києві. Річно фундація видає близько 18 мільйонів ґрантів.

В Україні Фундація видала 800 позичок і ґрантів на суму понад 12 мільйонів долярів на підтримку економічної освіти, місцевого самоуправління та посилення незалежної преси. Майкл Блекмен, директор Маґістерської програми з економічних наук, поінформував про важливість першої в Україні дворічної програми, що її фундує Консорціум економічних досліджень та освіти Фундації „Евразія" при Києво-Могилянській Академії. Цього року будуть випущені перші маґістри з цієї програми, які стануть провідними експертами в уряді, корпораціях та академіях.

Учасники зустрічі (зліва): Сона Гамаліян, президент Фундації „Евразія" Вільям Бібі-Сентер, сенатор Юджін Велан, президент КУФ Андрій Семотюк, Андреа Гарріс, Майкл Блекмен.

Представники Фундації „Евразія" запевнили присутніх, що вони покладатимуться на поради Канадської Української Фундації у доборі проєктів в Україні, а президент Андрій Семотюк заохотив усіх допомагати йому у цій справі. Зацікавлених просимо звертатися до: **Canada Ukraine Foundation, 456 Main Street, Winnipeg, Manitoba R3B 1B6**.

Юлія Войчишин,
м. Оттава

І знову на "Верховині" людно

XXIV Фестиваль Української Молоді відбувся у минулі вихідні дні, 16–18 липня, на оселі Українського Братського Союзу "Верховина" в Глен Спей.

Вже 24 роки ця сосна-тризуб є свідком фестивалів на „Верховині".

24 роки тому, коли традиція цих фестивалів щойно народилася, вони не були такими багатолюдними, як тепер. Іван Олексин, голова Братського Союзу, сказав, що фестиваль набрав сьогоднішнього масштабу три роки тому, на 200-ліття Незалежности Америки. За його оцінкою, цьогорічний фестиваль сподівався гостити 4–5 тисяч людей, але спека могла декому перешкодити.

Різні люди зібралися на "Верховині". Деякі навіть не розмовляли українською, дехто не розумів англійську, було чути польську, російську та інші мови, але всіх їх об'єднала любов або симпатія до української культури.

Мистецькою програмою провадив комедійний актор з Нью-Йорку Роман Василик. У суботу вдень сонце пекло немилосердно, і публіку не треба було особливо розігрівати, коли виступали танцювальний колектив Роми Приймі-Богачевської, мистецька група зі Львова, солістка Львівської опери Леся Грабова, дитячий колектив з Білої Церкви та інші. Артисти, в додаток до сонячної спеки, отримали ще й горячі оплески.

На площі під навісами, як завжди, розмістилася виставка і продаж виробів українського мистецтва, товарів та послуг – кожен мав змогу придбати щосьназгадку про свято.

Ігор Пилипчук.
(Текст і фото)

Жодний молодіжний фестиваль не обходиться без запального гуцульського танцю

Співає дитячий мистецький колектив з Чорнобильської зони України. Їхні сумні пісні торкнули серця слухачів.

Злет юнацтва...

(Закінчення зі стор. 1)

Бандери, 80-ліття УАПЦ, 55-ліття з дня смерти Митрополита Андрея Шептицького, 15-ліття з дня смерти Кардинала Йосипа Сліпого, 50-ліття з дня народження і 20-ліття вбивства Володимира Івасюка. Загальне гасло злету: „Твори добро – поборюй зло!". Команда злету: Юрій Микитин – командант і Володимир Когут – бунчужний. Учасниками злету юнацтва СУМ були осередки Нью-Йорку, Йонкерсу, Пасейку, Джерзі Ситі, Ірвінгтону, Випані, Філядельфії, Бостону, Гартфорду, Бінгамтону і Ґошену. Усіх учасників було 407 осіб.

Осередок з Йонкерсу– першун злету 1999 року. Голова Осередку (посередині) Орест Козіцький, першуни молодшого і старшого юнацтва Лариса Крамарчук і Марта Мацелюх.

Впродовж двох днів юнацтво брало участь у конкурсах знання, слова, роїв, мистецьких виступів, легкої атлетики та в турнірі з відбиванки. У суботу ввечорі при ватрі відсвятковано 50-ліття Спілки Української Молоді в Америці. Голова Крайової Управи СУМ Юрій Наконечний у своєму слові вшанував пам'ять основоположників і будівничих СУМ-у та підкреслив осяги організації у вихованні нашої молоді у національно-патріотичному дусі. Друг Ю. Наконечний словами сумівського гимну „Вгору прапори, вгору серця, гордо несім нашу славу..." закликав усіх з вірою у свій народ увійти у друге 50-ліття СУМ і в нове тисячоліття. Після ватри відбулася забава.

Перегляд однострoїв.

У неділю вранці, відбувся перегляд одностроїв, а після цього всі взяли участь у Службі Божій, Її відслужив сумівець о. Ігор Міджак. У неділю вечором відбулося вручення нагород змагунам, які здобули I, II і III місце у згаданих конкурсах, та в турнірі з відбиванки.

Найбільше точок і перше місце здобув Осередок Йонкерсу – 1495 (8-ий раз за порядком), Осередок СУМ з Пасейку – 1243 точки і друге місце, Осередок СУМ з Нью-Йорку – 453 точки, здобувши третє місце в загальному точкуванні.

Орест Козіцький

Президент України Л. Кучма

Радилися випанські сумівці

4 червня в приміщенні парафіяльної залі церкви св. Івана Хрестителя відбулися звичайні загальні збори Спілки Української Молоді (СУМ). Збори осередку відкрив його голова Михайло Козюпа, привітавшись з присутніми сумівським святочним „Честь України готов боронити!" Він дуже докладно звітував про діяльність осередку.

Високо оцінюючи працю виховників, він підкреслив, що наша молодь сьогодні потребує більше уваги з боку старших, бо тепер наші діти перевантажені щоденними шкільними завданнями і в цих умовах треба вміти їх заохотити до громадської праці в осередку. Серед кращих виховників голова назвав подруг Христю Цебрій-Різзо, Лесю Цебрій-Раго, Лінду Клебан, Зірку Ковбаснюк, членів управи Ганю Додз та Христю Вох. Голова президії С. Вох від імені осередку та батьків подякував Михайлові Козюпі, бо він не лише очолює осередок, але й зарекомендував себе добрим виховником. Номінаційна комісія в складі подруг Лесі Цебрій-Раго, Дани Біланич та Христі Вох запропонувала перевибрати цю саму управу на чолі з другом Михайлом Козюпою, і цю пропозицію збори схвалили одноголосно.

Дмитро Вох

Вшановано пам'ять професора Богдана Боцюркова

Учасники сесії (зліва): д-р Хосе Казанова, д-р Франк Сисин, Михайло Боцюрків, Віра Боцюрків, д-р Домінік Арель, д-р Сергій Плохій.

17 квітня ц. р. у Будинку міжнародних відносин Колюмбійського університету в Нью-Йорку відбулася наукова сесія „Церква і нація в Україні", присвячена пам'яті довголітнього співробітника та приятеля КІУСу, професора-емерита Карлтонського університету в Оттаві Богдана Боцюркова (1925–1998). Сесію організовано за Програмою дослідження українських церков КІУСу у рамках IV Всесвітньої конвенції Асоціяції дослідження національностей, що відбулася 15 – 17 квітня і була спонзорована Гаріманським Інститутом Колюмбійського університету та Ватсонівським інститутом міжнародних досліджень при Бравнівському університеті.

Головував на сесії учень проф. Боцюркова, віце-президент Асоціяції та голова програмного комітету конвенції д-р Домінік Арель (Браунівський університет). Він зачитав короткий життєпис проф. Боцюркова, поділився спогадами про свого професора. Доповіді на сесії виголосили директор Центру ім. Петра Яцика КІУСу д-р Франк Сисин („Українське питання та православна Ойкумена") та директор Програми дослідження українських церков КІУСу д-р Сергій Плохій („Релігія і національна ідентичність в Україні протягом XX століття: переоцінка радянського періоду").

На сесії виступив д-р Хосе Казанова з Нової школи соціологічних досліджень в Нью-Йорку, який запропонував кілька соціологічних моделей для пояснення взаємодії церков, суспільства та держави в сучасній Україні. Доповіді та коментар супроводжувалися дискусією, у якій взяли участь численні науковці з Канади, США, Великобританії та Ізраїля.

Після закінчення сесії вдова професора Віра Боцюрків та його син, журналіст Михайло Боцюрків подякували організаторам, доповідачам та усім присутнім за вшанування пам'яті професора Богдана Боцюркова. Він залишив свою бібліотеку та архів Програмі дослідження українських церков при КІУСі.

Головна частина цього жертвенного дару вже прибула до КІУСу завдяки безкорисливій допомозі професора Інституту ім. Митрополита Андрея Шептицького при Університеті св. Павла в Отаві д-ра Андрія Кравчука. Після впорядкування на новому місці бібліотека та архів проф. Боцюркова будуть відкриті для дослідників та студентів.

Будьмо разом...

(Закінчення зі стор. 5)

Василенка "Життя в гримі та без (Шляхами діяспори)". Р. Василенко розпочинав свій творчий шлях на сцені київського театру ім. Ів. Франка. Потім доля розпорядилася так, що він змушений був, як і багато співвітчизників, покинути батьківщину. Презентована книга – підсумок драматичного і напруженого життя автора, яка одночасно дає загальну картину життя українців в діяспорі.

Як ви, певно, помітили, я уникаю політичних характеристик. Та, зрештою, у нас, в Україні, мало хто розуміється на тому, чим відрізняються бандерівці від мельниківців, двійкарі від гетьманців, усі разом від уердепівців. Для нас усі – українці, для нас так само прикра роздрібненість наших земляків у діяспорі, як діаспорцям болить розбрат в Україні. Ми повинні бути єдиними: і в Україні, і в діаспорі, як Україна і діаспора в цілому повинні бути єдиними. У нас може бути різна крона, але корені одні – українські. Згадуваний уже Ростислав Василенко написав в одному з віршів:

Нам чужина вже стала
рідним краєм,
А рідний край – чужий,
як закордон.

Нічого не вдієш, якщо чужина для українців стала рідним краєм, – вона дала їм притулок у важку годину, замінила материзну. Але рідний край не має бути закордоном, він має бути рідним і найріднішим. Але для цього нам усім треба працювати заєдино: і в Україні, і в діяспорі.

Віталій Карпенко

Відзначення 70-річчя Організації Українських Націоналістів

„Сьогодні ще надто рано казати, що, покликаючи до життя нашу Організацію, ми вже тим самим довершили велике діло, або що наша Організація обов'язково призначена бути великою... Бож мусимо собі ще раз коротко узмисловити і величину цього нашого зобов'язання: мобілізуючи і спираючись на широкі народні маси, мусимо, ведучи їх, боротися і добитися віднови Самостійної Соборної Української Національної Держави на всіх просторах життя українського народу...

Цього свідоцтва ми не можемо виставляти самі собі: його виставить нашій Організації щойно пізніше твердий іспит самого життя... Хочу вірити, що завдання, які в нашій програмі ми собі накреслили, зуміємо, як мужі, виконати. Тільки в тому випадку вільно буде сказати, що дата створення нашої Організації зараховується будучими істориками, як одна з переломових, творчих і позитивних дат на тисячолітньому шляху життя Української Нації".

(Євген Коновалець. Заключне слово. Перший Конґрес Українських Націоналістів. Відень, 28 січня–3 лютого 1929 р.)

Віщі слова основоположника і першого голови Проводу ОУН полковника Євгена Коновальця сповнилися. Організація Українських Націоналістів, як визвольний авангард народу, своєю боротьбою проти усіх окупантів України наблизила відновлення незалежности України і суттєво причинилася до створення основ для побудови національної держави українського народу. Тому дата створення ОУН й стала однією із переломових на шляху становлення української нації.

Найвагомішим досягненням ОУН за 70 років діяльности є створення всенародної, суверенної, незалежної політичної і революційної сили, яка запевнила історичне буття української нації у часи бездержавного лихоліття.

Коли Україна була розшматована у складі інших ворожих держав, коли в імперіялістичному зударі Третього Райху і СССР українці мільйонами гинули не за свої інтереси, коли після Другої світової війни цілу Україну знову поглинула імперія зла, ОУН своєю визвольною боротьбою проти усіх окупантів – зокрема Третього Райху і СССР та їхніх союзників – доконаними фактами заманіфестувала світові, що така велика нація, як українська, є і буде суверенним, рівноправним суб'єктом історичного розвитку всесвітнього співтовариства вільних народів.

ОУН як виразник політичної совісти української нації у XX столітті стала дійовим гарантом і берегинею тяглости і живучости державницької ідеї та історичної пам'яті народу.

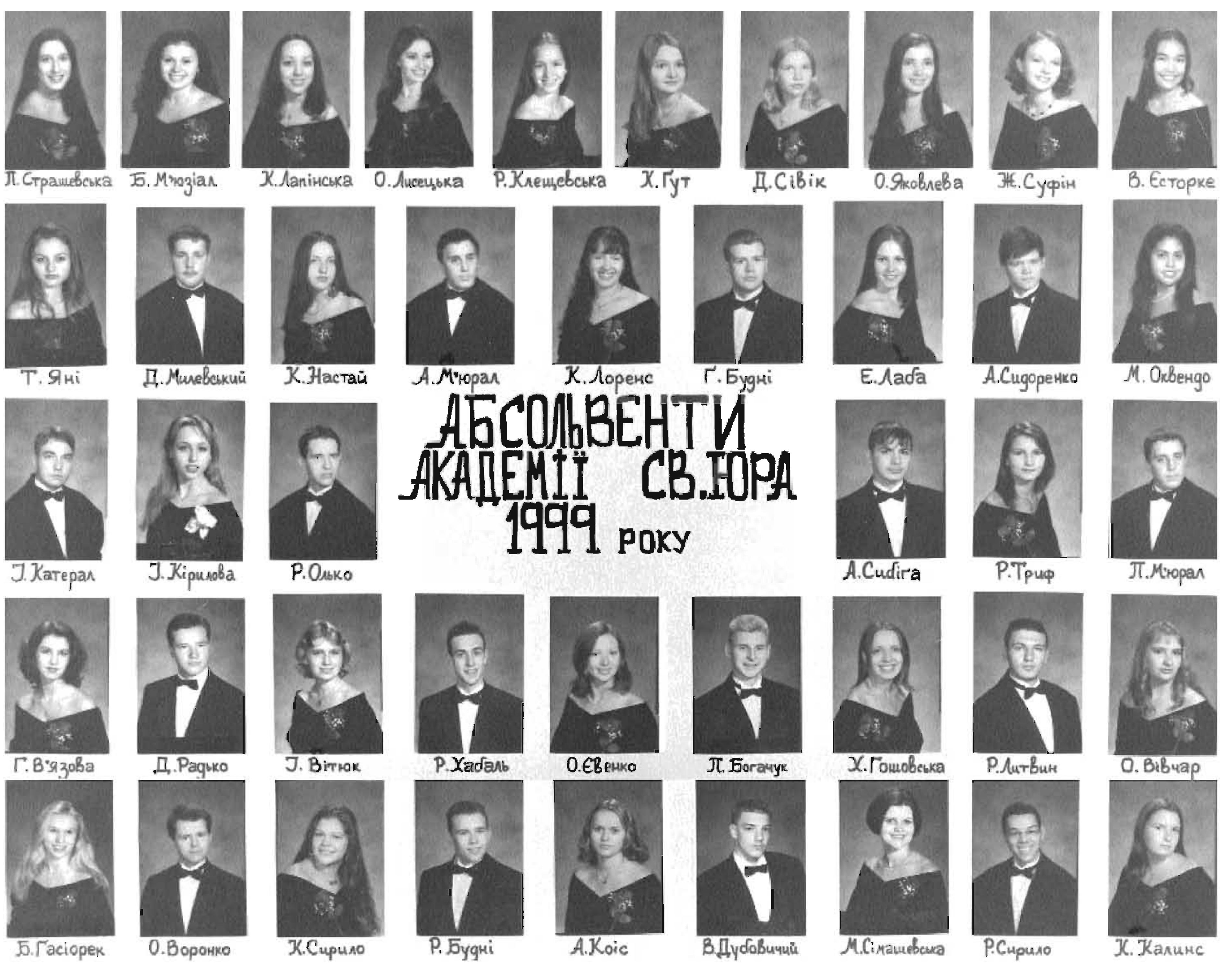
Президія секретаріяту СКУ закликає організовану українську спільноту гідно відзначити на всегромадських засадах цю світлу дату у новітній історії української нації.

За президію секретаріяту СКУ

Аскольд Лозинський, президент
Віктор Педенко, генеральний секретар

Закінчення шкільного року в академії св. Юра

12 червня відбулися урочистості з приводу закінчення шкільного року в академії св. Юра в Нью-Йорку, на якому 43 студенти отримали свідоцтва про закінчення середньої школи. Після Служби Божої у залі академії о. Вернард Панчук започаткував свято молитвою. Вітальне слово виголосила Іванна Суфін, друга найкраща випускниця Академії. Після слова Єпископа УКЦ Інокентія Лотоцького, ЧСВВ, випускникам видано дипломи та нагороди. Грошові нагороди отримали: 1000 дол. – Оленка Ювенко (750 дол. в дарі від „Самопомочі" і 250 дол. із фонду М. і С. Турянських), 750 дол. – Іванна Суфін, з окремого стипендійного фонду Михайла і Сабіни Турянських; 500 дол. – Христина Гошовська, зі стипендійного фонду Анни Фрішмен; по 100 дол. – Руслан Хабаль від книгарні „Арка", Филип Богачук – від Українського спортового клюбу, Інна Вітюк – від 83-го Відділу СУА, Дмитро Радко – від Дмитра Косовича. По 100 дол. у державних бондах – від подружжя д-ра Волтера Барона отримали М. Сімашевська, Б. Мюзіял, Б. Ґасіорек, К. Лоренс, П. Страшевська; 75 дол. від Відділу ч. I СУА – Роман Литвин; по 50 дол. у державних бондах – Роберт Олько від анонімного добродія; А. Воронков – від родини Шумиловичів у пам'ять д-ра Луки Луцева, 167 дол. як членську вкладку до УНС отримали Олена Лисецька, Донна Сивик і

УКРАЇНА І СВІТ

Звернення СКУ про відзначення Великого Голоду в Україні

минулого року проголосив останню суботу листопада як день відзначення Великого Голоду в Україні. 7-ий Світовий Конґрес Українців в грудні 1998 року підтримав президентське проголошення і визначив останню суботу листопада як день відзначення Великого Голоду по цілому світі.

Президія Світового Конґресу Українців звертається до всіх крайових централь і до всіх складових організацій з проханням підготувати відповідні програми і від 20 до 27 листопада ц. р. гідно відзначити цю трагічну сторінку нашої історії, пом'янувши тих, які померли голодною смертю, але нам залишили заповіт – їх не забути і не допустити повторення такого жаху на земній кулі.

До канцелярії СКУ вже надійшла інформація про підготовчу працю в цьогорічному відзначенні Великого Голоду в США і в Канаді. Крайові централі США і Канади заплянували соборні Панахиди з участю наших ієрархів, видання англомовної інформації, як також української в Україні, інформативну роботу в державних середніх школах, наукові конференції, виставки матеріялів в публічних місцях і бібліотеках, висвітлення фільму „Жнива розпачу" та інших фільмів на публічних телевізійних мережах, звернення до урядових чинників з пропозицією проголосити цей день Днем геноциду і скорботи.

Напевно ще багато ідей і плянів буде вжито для щорічного відзначення дати Великого Голоду в Україні.

Просимо всі організації надсилати до канцелярії СКУ свої пляни, щоб ми могли ними поділитися з українцями по цілому світі.

Не забудьмо жахливого 33-го!

Президія СКУ

ТОЧКА ЗОРУ

Відповідь... без відповіді

Нещодавно Президент України Леонід Кучма виступив у телевізійній програмі і дав можливість громадянам України звертатися до нього зі запитаннями. Серед численних запитань одне стосувалося колишньої обіцянки Кучми вважати російську мову другою державною мовою в Україні. Питання гостре, навіть дещо провокативне, але мені здається, що на нього можна було б відповісти легко і чітко: в час виборів претенденти дають різні обіцянки, однак після виборів вони переглядають обіцяне, бо державне кермо зобов'язує їх керуватися тим, що корисне для країни і її народу, що не суперечить її національному буттю. І тут Президент міг відверто сказати: мовляв, після виборів я зрозумів, що Україна може мати тільки одну державну мову, і це має бути рідна мова українського народу. Він міг сказати, що незалежна українська держава саме для того й постала, щоб відродити українську націю, її культуру і мову. Тому він, як Президент, вважає, правильною, ту статтю Конституції України, яка забезпечує українській мові її державний статус. Він міг би іще сказати, що суспільство України складають, крім українців, різні етнічні групи, але він їх всіх підтримує і шанує. Тут можна було б похвалитися, що Україна є однією з найдемократичніших країн світу, бо навіть Конституцією забезпечила різним етнічним громадам право на спілкування між собою своєю мовою. Запровадження якоїсь іншої мови як державної, поруч з українською, було б заходом, який ніде у світі не практикується.

І тут обов'язково треба було б визнати, що за сім років державности України українська мова не мала належної підтримки, що уряд України не подбав про те, щоб у всіх навчальних закладах домінувала українська мова, щоб вона знайшла застосування у військових структурах, щоб нею користувалися посадові особи на всіх рівнях державних структур, включно із депутатами Верховної Ради. Не подбав уряд і про поширення української мови на телебаченні, у пресі і видавничій справі. Саме тут треба було зізнатися, що Президент вивчив українську мову, але не подбав про те, щоб це зробили інші.

На таку відповідь Президент Кучма не спромігся, бо за плечима – вибори. А шкода...

Лука Костелина.
Мт. Проспект, Іл.

Погруддя Патріярха Йосифа в селі Заздрість.

Меморіяльний комплекс в селі Заздрість запрошує гостей

Д-р Романа Навроцька, що є ентузіястом і душею розбудови пам'яток в селі Заздрість на Тернопільщині, саме повернулася із чергової поїздки туди та подає нам вичерпні інформації про стан праць та дальші пляни, як також про історію цього задуму.

– В 1974 році, – розповідає вона, – коли я була в Римі, покликав мене до себе Блаженніший Йосиф і запитав, чи можу для нього щось зробити. Коли я негайно з радістю підтвердила, він попросив, щоб відкупити його родинну хату в селі Заздрість – „як прийде на це час". Богу дякувати, цей час прийшов, і хату відкуплено, а проєкт будови меморіяльного комплексу виконало троє архітекторів з Львівської Політехніки. Посвячення площі під будову відбулося 16 квітня 1966 року, а провів його Єпископ Юліян Ґбур. Будову завершено після трьох років праці, а внутрішнє викінчення триває дотепер. Посвячення дому відбулося у 14-ту річницю поховання Блаженнішого в Римі 13 вересня 1998 року. Посвячення довершив Єпископ Іван Хома, виконавець волі Блаженнішого, разом із дев'ятьма єпископами та численними священиками. Після посвячення відбулося прийняття для усіх учасників.

Будівля збудована у формі літери „П", одноповерхова, із кімнатою для навчання дітей, їдальнею, адміністраційною кімнатою, мешканням для священика, кімнатами для гостей, для монахинь і бібліотекою. Будинок критий черпицею, на зовнішній стіні каплиці є великий герб Блаженнішого, а під ним напис – уривок із заповіту Блаженнішого. Там теж стоїть погруддя Блаженнішого роботи проф. Миська.

Відбудова родинного дому розпочалася цього літа, і д-р Р. Навроцька, відвідавши Заздрість, перевірила хід праць. В домі буде музейна кімната, а інші кімнати будуть влаштовані так, як вони були за перебування там родини Блаженнішого. Коли йдеться про каплицю, то д-р Р. Навроцька інформує, що в ній усе різьблене, а ікони виконав мистець Роман Василик. Іконостасу ще немає, але є дві намісні ікони і портрет Блаженнішого, а плянується ще портрет Митрополита Андрея Шептицького. Перед входом до каплиці є таблиця жертводавців на будову, зі зазначенням, що це вияв вдячности і любови членів еміграції.

Товариство св. Софія вже чотири роки влаштовує для молоді курси християнської етики в Українському Католицькому Університеті в Римі й посилає туди слухачів з України – викладачів університетів, учителів середніх шкіл і студентів, як католиків, так і православних. В цьому році мають відбутися конференції й консультації з дорослими. Ось такі пляни на найближчий час.

О. К.

Хата, в якій народився Блаженніший Патріярх Йосиф.

Новозбудований меморіяльний комплекс у селі Заздрість.

ЗВІДУСІЛЬ

Небезпечні кріселька

Американська фірма „Dorel Industries Cosco Inc." вилучає з ужитку близько 670,000 автомобільних кріселець для немовлят, тому що діти, рухаючись, відчиняли замки, і ця система безпеки переставала діяти. Досі було поранено 29 дітей. Представник фірми пояснив, що причиною ушкоджень переважно було використання кріселець поза автами для перенесення дітей.

Поранили жидівського активіста в Москві

Директор Московського жидівського культурного центру Леопольд Каймовський знаходиться „в дуже серйозному" стані після того, як його великим мисливським ножем поранив молодий чоловік, що напав на нього у його ж бюрі. Як повідомила поліція, напад на директора центру вчинено відразу після вранішніх молитов у синагозі. Нападник під сорочкою на грудях мав намальовану свастику.

Перший японський банк в Росії

У Москві відкрито філію японського банку Мічіноку (Michinoku), який надаватиме кредити росіянам, але почне цю практику через 5-10 років, бо закон Росії дозволяє кредитування з чужинецьких банків лише через два роки після їхнього відкриття в цій країні.

Араба призначено до важливої комісії

Ізраїльського араба вперше призначено членом важливої парляментської комісії закордонних справ і безпеки Ізраїля, чим уневажнено дотеперішню практику, коли арабам забороняли бути членами згаданої комісії. Гашем Махамід, з фракції Об'єднаного арабського списку, став тим першим арабом, якого призначено до комісії, незважаючи на протести правої партії Лікуд, яка назвала його призначення рискованим для безпеки.

У Латвії – тільки латвійська мова

Парлямент Латвії прийняв закон, який обмежує використання в країні чужих мов. Державна мова буде єдиною в установах, на підприємствах, судах, у документах і офіційних листах. Іншомовні фільми для дітей дублюватимуться латвійською мовою. Закон неприхильно сприйняла російська меншина, яка становить четвертину із 2.4 млн. населення країни. Західні дипломати теж застерегли латвійців від посилення ворожнечі між національними меншинами, а президент Вайра Віке-Фрайберга попередила, що коли закон не відповідатиме міжнародним нормам, то поверне його до парляменту, що й вчинила кілька днів пізніше – зі своїми застереженнями щодо обгрунтованости деяких схвалених точок закону.

ДОРОЖНІ НОТАТКИ

Делеґація СКУ в Україні

Контрасти столиці

Ми приїхали до Києва у вівторок, 18 травня. Київське летовище в Борисполі з кожним роком набирає більш європейського вигляду, хоча рівнятися з іншими столицями европейських держав ще не може. Щоправда, серед персоналу переважає російська мова, вражає безліч чужомовної реклями і повільна перевірка пашпортів.

Їдемо до Києва. Після мосту – таблиця з написом „р. Днепр". За сім років незалежности нікому не спало на думку подати назву українською мовою. Перед готелем кіоск з часописами. Вибір невеликий: „Вечірнього Києва" немає – розкупили, „Літературна Україна" – раз на тиждень, українську газету „День" на моє прохання продавець дістає з якогось сховку.

Хрещатик виглядає чудово. Усі підземні переходи викладені керамічними плитками, освітлені. Але на сходах жебрають інваліди, каліки, старі, а то й молоді жінки із немовлятами. Місто було прикрашене різними патріотичними гаслами з нагоди близького Дня Києва. В додатку до того очікувалися вибори київського посадника. Найповажнішими кандидатами були теперішній посадник Олександер Омельченко та його грошовитий суперник Григорій Суркіс, який навіть говорити українською мовою не вміє. Як відомо, 76.4 відсотка виборців віддали свої голоси за Омельченка.

Наприкінці травня відбулася ще одна подія – на відбудований Золотоверхий Михайлівський собор ставили постать архистратига Михаїла, покровителя міста Києва, коли большевики, руйнували Михайлівський собор у 1936 році, хтось зберіг ориґінальну постать Архистратига Михаїла. Незважаючи на нестерпну спеку, людей на Михайлівській площі зібралося чимало. Прибули представники влади, з участю Президента України Л. Кучми, посадника міста Києва О. Омельченка та Патріярха Київського і всієї України Філарета з численним духовенством. Після промов державних мужів та Молебня, що його відправив у сослуженні численного духовенства Патріярх Філарет, постать архистратига Михаїла було поставлено над входом до храму. Постає питання, чи поверне Росія фрески, ікони та інші скарби Михайлівського собору, забрані перед його зруйнуванням?

Духовні провідники

Ми відвідали вишгородського екзарха Української Греко-Католицької Церкви Владику Медвіта у Києві. Владика розповів нам про стан екзархату, який простягається не тільки на цілу східню Україну, але й на всі інші держави колишнього СССР. Він особисто переконаний, що між трьома гілками УПЦ в Україні дійде до порозуміння і тоді можна буде говорити про одну помісну Українську Церкву.

26 травня наша делеґація відвідала Патріярха Філарета. Головною темою розмови було об'єднання українського православ'я. Патріярх Філарет заявив, що статистичні дані про кількість парафій Київського патріярхату не відповідають дійсності. Державна адміністрація фаворизує Московський патріярхат й нерадо реєструє громади Київського Патріярхату.

Того ж дня ми поїхали на Байкове кладовище і поклали квіти на могилу Вячеслава Чорновола та проф. М. Грушевського. Творця Української Народньої Республіки поховано побіч героя Совєтського Союзу генерала Ватутіна. Квітів на могилу генерала ми не поклали, а пішли далі, до могили Василя Стуса, Литвина, Марченка та інших мучеників за українську справу.

Шанси претендентів

Вже зголосили свої кандидатури кілька осіб, здебільшого голови політичних партій, яких Україна має понад 70.

На пленарній сесії Секретаріяту СКУ 15 травня було вирішено, що делеґація СКУ у складі президента А. Лозинського, Віктора Педенка, генерального секретаря СКУ, Марійки Шкамбари, першого заступника президента, Оксани й Ярослава Соколиків та автора цих рядків поїде до Києва на наради. Делеґація мала відвідати деяких претендентів у кандидати на пост Президента України, зокрема Президента Л. Кучму, голову Верховної Ради України Олександра Ткаченка, Генадія Удовенка, Юрія Костенка і Євгена Марчука. З Петром Симоненком та Наталею Вітренко вирішено взагалі не зустрічатися. Справу упростив О. Ткаченко, відмовившись зустрічатися з делеґацією СКУ. Не вдалося зустрітися і з Президентом Л. Кучмою.

Ми мали намір обговорити наш меморандум, висланий до нього згідно з рішенням VII Світового Конгресу. Як відомо, президенти України – колишній Леонід Кравчук і теперішній Леонід Кучма – на порушені в меморандумах питання ніколи не дали жодної відповіді.

На нарадах УВКРади зачитано два програмові реферати. Михайло Горинь говорив про національну безпеку України та стратегію взаємодії українських сил у світі напередодні президентських виборів в Україні, Анатолій Погрібний – про українську державницьку ідеологію і політику у сфері інформації. Теми цікаві, але не мали безпосереднього відношення до праці УВКРади, а тим більше СКУ. Більш практичними для нас були доповіді О. Хорошевської про стан української освіти в Україні і за кордоном, Оксани Бризгун-Соколик та В. Трощинського на тему „Проблеми нової хвилі еміґрації та реемігpації українців, заробітчанство, торгівля українськими дівчатами й жінками, повернення на батьківщину репресованих". Відзначалося, що міністерство освіти ще й досі не спромоглося створити школу, яка б виховувала українських патріотів. Український парлямент своїми упередженими законами гальмує розвиток народного господарства, спричинює безробіття, доводить народ до жахливого стану.

Деякі зустрічі відбулися при неповному складі делеґації, як, наприклад, з Генадієм Удовенком, Юрієм Костенком та Олександром Морозом. Перші два – претенденти на президентську посаду від розбитої партії Руху – мають невеликі шанси пройти в другий тур виборів. Дещо більші шанси має Олександер Мороз, але, як виявилося на зустрічі з делеґацією, він не може відійти від марксистського ставлення до приватної власности, зокрема щодо землі.

Ми побували в садибі Української Республіканcько-Християнської партії, де головує Микола Поровський, відвідали Євгена Марчука, голову Комітету з питань соціяльної політики та праці Верховної Ради України. В основному, всі кандидати на пост Президента обіцяють повести боротьбу з корупцією та організованою злочинністю. Це обіцяв п'ять років тому і Леонід Кучма, але життя людей значно погіршилося, корупція в урядових колах зросла. Але люди вважають, що Кучма, спираючись на державну адміністрацію, виграє вибори при підрахункові голосів.

Проблемою є наявність трьох національно-державницьких кандидатів – Удовенка, Костенка та Марчука. Якби демократичний бльок погодився на одного кандидата, то можна було б сподіватися, що наступним президентом буде український патріот. На цю тему я мав розмову з одним визначним українським політиком, колишнім дисидентом. Я запитував, чому українські сили не об'єднаються на час виборів і не висунуть одного кандидата з можливостями виграти. „У діяспорі, – сказав він, – було три ОУН і вони впродовж півстоліття не могли договоритися, а що ж говорити про 70 партій?"

Це правда, відповів я, що у нас було аж три ОУН, але вони мали одне завдання і між собою різнилися лише в тактиці. Ви – національно-державницькі партії – маєте державу і, йдучи до виборів, поділилися, боретеся проти своїх же національних опонентів. На цьому виграють соціял-комуністи, які намагаються відновити СССР, російську імперію.

Відповіді на це зауваження я не почув. Усе ж ми хочемо вірити, що здоровий глузд переважить, і з трьох національно-державницьких кандидатів залишиться один, який переможе у цьому нерівному змагу. Таку надію дає нам, зокрема, вислід виборів посадника міста Києва.

В. Верига

Хроніка гарвардського літа

Епізод другий: літня школа підносить викладання української мови на новий рівень

Навчання в літній школі українознавства у Гарварді триває загалом вісім тижнів. Це зумовлює особливо інтенсивний ритм життя як студентів, так і викладачів – часу обмаль. Вже до кінця першого тижня кожен студент має остаточно вирішити, які дисципліни вивчати. Найчастіше кожен вибирає по два курси. Всі шість курсів, які пропонує цього року літня школа, відрізняються один від одного як за структурою, вимогами, так і за методикою викладання. Такі курси, як "Історія України XX століття" (Роман Шпорлюк), "Українська література XX століття" (Григорій Грабович) чи "Українська політика і суспільство" (Джеймз Клем) є лекційними: студенти двічі на тиждень слухають лекції, а решту часу опановують літературу, пишуть курсові роботи. Натомість українська мова викладається щодня як інтенсивний практичний курс. Порівняно невелика чисельність кожної групи – від п'яти до десяти осіб – дає змогу кожному студентові працювати в максимально продуктивному режимі. Студенти мають також нагоду практикувати живу українську мову у спеціяльно створених ситуаціях. Для цього активно залучаються студенти літньої школи, які приїхали з України.

За традиційним "Українським столом", який відбувається в гарвардській Меморіяльній залі, що править за їдальню для всіх студентів літньої школи, студенти школи мають додаткову нагоду, поза клясою, у дружньому оточенні, повправлятися з української мови із студентами з України.

Три викладачі-мовники – Наталя Шостак, Юрій Шевчук, Віра Андрушків – пройшли спеціяльні курси навчання у Фініксі, Аризона, де перейняли методику навчання і оцінки навичок усного мовлення. Цей підхід опрацювала Американська рада викладання чужих мов (ACTFL). При школі діє щорічний методологічний семінар, який веде інструктор ACTFL Роберт Вікарз. Семінар ставить за мету впровадити найновіші методи викладання власне в курси української мови літньої школи в Гарварді.

Два викладачі-мовники школи вже отримали від ACTFL посвідчення екзаменаторів навичок усного мовлення з української мови, ставши єдиними фахівцями такої кваліфікації в Північній Америці. До кінця літа сертифікацію ACTFL має пройти і третій викладач. Відтак Гарвардську літню школу можна, без перебільшення, вважати провідною у викладанні української мови в Північній Америці.

Юрій Шевчук

ЯК БУЛО „ПРИВАТИЗОВАНО" ЗАГАЛЬНОГРОМАДСЬКУ СПРАВУ

У відповідь на редакційний коментар до статті Ю. Шевчука „Оповісти всю гірку правду" („Свобода, 25 червня 1999 р.)

Про документи визвольної боротьби

ЗАЯВА

У зв'язку зі статтею кореспондента „Свободи" Юрія Шевчука про його розмову з д-ром Євгеном Місилом і з приводу коментаря редакції („Свобода" 25 червня 1999 р.), до мене, як до члена-засновника Української Головної Визвольної Ради (УГВР) в Україні і колишнього голови Закордонного Представництва та середовища УГВР і „Прологу", звертаються окремі читачі, бажаючи з'ясувати, як це насправді було і що діється з архівом УПА, загалом з документами підпільної і повстанської боротьби в Україні в другій половині 1940-их і на початку 1950-их рр.

Отож якщо йдеться про документи ОУН, УПА, УГВР – взагалі про документи організованого визвольного підпілля, які ЗП УГВР одержувало від Президії УГВР, Головного Командування УПА і Проводу ОУН в Україні, то вони зберігалися впродовж десятиліть у створеному на початку 1950-их років архіві ЗП УГВР, точніше, в окремому приміщенні дослідного і видавничого об'єднання „Пролог" в Нью-Йорку. „Пролог" як установа діяв в політичній структурі середовища УГВР, був підпорядкований Президії ЗП УГВР, передусім Миколі Лебедеві як генеральному секретареві зовнішніх справ і довголітньому голові „Прологу".

Що ЗП УГВР і „Пролог" робили з тими документами? **Згідно з дорученнями, одержаними від Президії УГВР, Головного командування УПА і Проводу ОУН в Україні, поширювати в світі інформації про документи визвольної боротьби в Україні і здобувати для неї прихильників, ЗП УГВР і „Пролог" 1) періодично інформували про них українську діяспору засобами преси, зокрема через двотижневик „Сучасна Україна" і місячник „Сучасність"; 2) відкрили доступ до архіву ЗП УГВР для використання документів визвольної боротьби для українських і чужинецьких дослідників найновішої історії України, передусім дослідників періоду Другої світової війни і після неї; 3) відкрили документи архіву ЗП УГВР для використання і передруків редакторам монументального проєкту збірників „Літопису УПА", яких на сьогодні появилося біля тридцять томів документів і які є тривалим свідченням організованої визвольної боротьби українського народу. Коли у 1950-их роках послабла, а пізніше припинилась підпільна і повстанська боротьба в Україні, в архіві ЗП УГВР зберігалися також документи нових виявів руху опору, і вони також були відкриті для дослідників.**

За весь час існування архіву ЗП УГВР його документи розглядалися як цінності загальнонаціонального характеру – незалежно від його пов'язання з політичним середовищем УГВР.

Такий підхід радикально змінився, коли восени 1991 року головою „Прологу" став Петро Содоль. „Пролог" був підпорядкований Президії ЗП УГВР і Середовища УГВР, „Пролог" як видавництво був рівночасно зареєстрований в штаті Нью-Джерзі як корпорація, сперта на уділах.

Використавши це, П. Содоль, після того, як став головою „Прологу", відмовився дальше підпорядковуватися Президії середовища УГВР. Рівночасно, як голова корпорації „Пролог" (так він почав називати „Пролог"), забрав під свою контролю матеріяльні ресурси видавництва „Пролог" – тобто модерне технічне устаткування, бібліотеку і також Архів ЗП УГВР – цінності, які він не творив.

Таким самовільним актом П. Содоль перетворив колишній „Пролог" на приватне підприємство і зламав принципи, на яких були побудовані взаємини між середовищем УГВР і „Прологом", передусім статутові постанови про зверхність Президії ЗП УГВР і середовища УГВР над „Прологом". Що більше, П. Содоль зірвав також взаємини з організованою українською громадськістю.

Як показав прикрий досвід д-ра Євгена Місила, своїм вчинком П. Содоль позбавив дослідників доступу до вивчення документів архіву ЗП УГВР, який постав завдяки жертовності і самопосвяті дуже багатьох вояків УПА, членів ОУН, загалом членів організованого визвольного підпілля в Україні, які ті документи принесли з України.

Мирослав Прокоп

(Закінчення на стор. 20)

ЗВІДУСІЛЬ

Хворобу собак, спричинену кліщами знайдено у людей

Згідно з найновішими даними дослідників, вперше завважено у людей бактеріяльне зараження, спричинене певним типом кліща, від котрого досі, як вважалося хворіли тільки собаки. Досліди не вказують на те, що собаки розпосюджують цю небезпечну хворобу серед людей через покусання чи лизання. Натомість дослідники підкреслюють, що кліщі кусають собак і людей та, правдоподібно, скачуть з собак на їхніх власників. Лікарі від 1996 до 1998 року знайшли чотири випадки згаданої інфекції в людей, всі у стейті Місурі, та додаткових чотири випадки вже цього сезону в штатах Місурі, Оклагома і Тенесі.

Пожежа на поромі

На норвезькому морському поромі „Princess Ragnhild" серед ночі сталася пожежа в машиновому відділі. Пором йшов з Німеччини до Осло і перебував у 10 морських милях від Швеції. Вогонь поширився блискавично, але рятувальна акція проходила вправно й усі 1167 пасажирів та 172 члени залоги були евакуйовані. На порятунок прийшло близько 20 суден і 9 гелікоптерів.

Сарана прийшла з Казахстану

Великі райони Росії переживають нашестя сарани, яка перейшла сюди з Казахстану. Десятки тисяч посівів знищено в Сибіру, над Уралом і Волгою. У кількох областях оголошено надзвичайне становище. Вчені з Астрахані застерігають, що коли не вжити рішучих заходів, може повторитися трагедія 1920 року, коли весь урожай зерна над Волгою і Уралом знищила сарана.

Лісовий пожар змусив Б. Єльцина змінити місце вакацій

Перебуваючи на вакаціях у відлюдній оселі Русь, 90 миль на північ від Москви, російський президент Б. Єльцин з уваги на лісову пожежу був змушений звідти виїхати. Речниця Кремля заявила, що решту відпустки Б. Єльцин проведе на дачі Горкі – 9, у девяти милях на захід від столиці. Надзвичайна посуха від початку червня, з пересічною денною температурою 86 ступенів за Фаренгайтом, є причиною лісових пожеж.

Вибачаються за Хрестоносні походи

Кілька сот членів християнського угрупування вибачились в Єрусалимі за Хрестоносні походи. Обрамовані копії свого вибачення вони вручили релігійним провідникам Єрусалиму. З часу масових вбивств жидів, мусулманів і візантійських християн під час Хрестоносних походів минуло 900 років. Один із двох головних ізраїльських рабінів, Їзраєль Мейр Лау, подякував християнам, кажучи „Ліпше пізно, як ніколи".

Харківський правопис – надійна основа

Я, як багато інших, був вихований на Харківському соборному правописі, й тому вповні погоджуюся, що цей правопис мусить стати центральним та вихідною базою в опрацюванні українського правопису, який був би по суті українським та відповідав би вимогам двадцять першого століття.

Німецька мова є державною мовою Німеччини, Австрії, Швайцарії та Ліхтенштайну, які спільно, у взаємному порозумінні впроваджують конечні зміни та удосконалення в німецькому правописі, бо цього вимагає життя та поступ. Це саме відноситься до української мови в цілості. Це означає, що нам треба втікати від „злиття" мов та уникати всякого непотрібного нам „зближення", а дати українській мові належне їй місце в групі індогерманських (чи індо-европейських) мов. Це казало б нам говорити та писати про „ґімназію", а не „гімназію"...

Д-р Роман Шолдра,
Летбридж, Альберта, Канада

Попереду – велика розмова про мову

Цього літа в Києві відбудуться два загальноукраїнські, а якоюсь мірою і міжнародні, заходи, присвячені українській мові і її розвиткові: 18–20 серпня в столичному Будинку вчителя проходитиме другий світовий з'їзд Гуртків плекання української мови, а 21–24 серпня – шостий світовий з'їзд Української Світової Спілки професійних учителів. Обидва віча матимуть спільну тему: „Українська мова – ідентичність і душа українського народу".

Доповідачами на з'їзді будуть відомі українські філологи, письменники, викладачі, представники української західньої і східньої діяспори.

Як випливає зі самих дат проведення цих заходів, частину їхніх програм буде присвячено 8-ій річниці Незалежности України.

Зиновій Квіт,
голова Української Світової Спілки професійних вчителів, Філядельфія, Па.

Не критики бійтеся, а похвал

На мою думку, „Свободі" не варто друкувати листи з похвалами на адресу самої „Свободи". Колись редакція цього не робила, а газета як тепер, так і тоді друкувала цікаві, добре написані матеріяли. Журналісти повинні робити свою справу свідомо і твердо, не догоджаючи нікому і не відступаючи перед різними натисками, що їх „з найкращими намірами" вживають деякі автори, особливо щодо проблем мови. Повірте мені, для більшости читачів мовні нюанси не мають жодного значення. Ми чекаємо цікавих і важливих вісток, аналітичних статтей, споминів, репортажів, та й просто обміну думок на висококультурному рівні.

П. Петрика

МОВА ПРО МОВУ

Словник Г. Голоскевича викликає застереження

Якби навіть „Свобода" вміщувала рубрику „Мова про мову" у кожному числі, все одно годі було б видрукувати усі одержані листи на цю дражливу тему. Тому просимо авторів не ображатися з приводу вимушеного „ущільнення" текстів – ми це робимо з поваги до них і їхніх поглядів, хоч нерідко ці погляди – як от у випадку з проф. О. Бeєм – спонукують до дальших дискусій. – Ред.

У передмові до восьмого видання правописного словника Григорія Голоскевича (Секція Мовознавства УВАН, Нью-Йорк, 1952 р.). Цей словник оголошується „найкращим, найповажнішим, найдокладнішим"... Це перебільшення... На мою думку, у ньому є маса-масенна помилок, особистих суджень, іноземного „непотрібу", навіть порушень чинного права тодішньої УСРР...

Совєтські критики Г. Г. не зовсім помилялися, коли мали застереження до маси галицизмів, локалізмів тощо. Наприклад, Г. Г. дозволив собі змінити назву держави США на Північно-Американські Сполучені Штати...

Дискусія тут іде про дві справи: а) написання географічних назв, б) непослідовність у написанні українських і неукраїнських прізвищ. При географічних назвах Г. Г. відходив від офіційної транскрипції. Зауважу, що держава, якою вона б не була, чи нам подобається, чи ні, має природне право називати місто за своєю волею. Наприклад, м. Сталіно, а не Сталіне за Г. Г. (381), Каховка, а а не Кахівка (168). Міста, що закінчувалися на -поль, -ськ, -зьк і -цьк Г. Г. подавав на свій розсуд. Треба знати, що міста Південної України є відносно молодими й носять іноземні ймення, бо так веліла Катерина II. Їх треба закінчувати на -поль, а не -піль . Серед них: Симферополь, Севастополь, Маріуполь тощо. До міст, що закінчуються на-ськ, Г. Г. додає на кінці букву „е". Отже, подається Дніпропет-р/і/вське, Генічевське, Новомосковське і ін. У випадку Дніпропетровська (100) Г. Г. замінив букву „о" на „і", хоч повинен знати, що назва походить від Григорія І. Петровського, тодішнього голови ВУЦВК-у, а не від якогось Петрівського. У нас, серед еміґрантів, не рідко можна почути, як проф. Грушевського називають Грушівський, бо Грушевський, мовляв, російське прізвище. Подібно зукраїнізовано прізвища Драгоманова, Глібова, Єфремова, де закінчення -ов замінено на -ів. Не обійшов Г. Г. столицю Волині – Луцька (199), старовинний Лучеськ, який подається як Луцьке.

Якщо, для прикладу, з Г. Г. мав би діло україномовний, але об'єктивний чужинець, він мусив би прийти до висновку, що Г. Г. перебував під впливом двох ефектів: а) „ефекту примітивного націоналізму" або б) „ефекту надмірного фонетизму". Складається враження, що у закінченні -ськ Г. Г. добачував москалізми, хоч такі закінчення подаються у „Слові о полку Ігоревім": Курськ, Плісньск, Полотськ (Київ „Радянський письменник", 1955, стр. 32, 38, 42). Міста з таким закінченням є і в корінній Польщі: Ґданськ, Отвоцк, Пуцк, Плоцк, Пшеворск, Черск, Міньск Мазовєцкі тощо.

У написанні власних імен взагалі бракує послідовності. Отже, слов'янські прізвища на -скі і -ски в Г. Г. подаються за українською транскрипцією (ський): Пілсудський (290), Палацький (268), Соболевський (373), а прізвища, закінчені на -вич, подаються у фонетичному звучанні: Сенкевіч (363), Міцкевіч (215), Григоровіч (82). У прізвищі Григоровіч не подано „г", адже це прізвище російського письменника. Прізвище Грибоєдова (82) написано з „г", але Горького (87) написано як Ґорький. Є пересторження у російських прізвищах, де виступає буква „є". І так, Алексеєв– Алексєєв (6), Тургенєв–Турґєнєв (404), Менделеєв–Менделєєв (210).

Є і інші недоречності або невігластва: Г. Г. каже писати: Ауербах (нім. письм.), Шопенгауер (нім. філ.), а ми пишемо Авербах, Аденавер і т. д.

Д-р Омелян Бей,
професор політекономії, емерит, Шіпенсбурґ, Па.

Свої ж русифікатори...

Про катастрофічний стан українського шкільництва, національної культури, відтворення історичної пам'яті народу, друкованого слова чи явної переваги російськомовної телевізії в інформаційному просторі України можна писати цілі книги. Обмежуся тільки проблемою мовної практики, точніше – вимовою чужих імен, географічних назв, частого, зовсім не виправданого, вживання чужих слів дикторами Міжнародної служби Радіо України та дикторами української редакції радіо „Свобода".

Приклади наведу переважно із програм радіо „Свобода", які готуються і передаються тепер з Праги, і які – майте на увазі – оплачуються виключно американськими платниками податків. В переважній більшості всі диктори здобули освіту за совєтського періоду в Україні і їхня мова відображає дуже сумний стан української мови в сучасній Україні. Проте, від них можна вимагати більшої чистоти мови, ніж від звичайного обивателя. Вони мають доступ до словників, повинні знати історію брутального утиску і насильної русифікації української мови, повинні знати про Харківський правопис, про словник Голоскевича, про словник чужомовних слів Бойківа, Ізюмова, Калишевського і Трохименка та інші джерельні матеріяли...

Найбільшого клопоту і проблем дикторам „Свободи" і Радіо України завдають літери Г, Ґ, і Х. Майже всі диктори русифікують чужі імена, назви міст і країн, дотримуючись совєтсько-російського правопису і вимови. Приклади: прізвище віцепрезидента США вимовляють Гор звук дуже непристойного англійського слова) замість Ґор, теперішного канцлера Німеччини називають Герхард Шрийодер замість Ґергард Шредер, сенатор Гепхард замість Ґепгард, конгресмен Гінгріч замість Ґінґріч, Ґанс замість Ганс, Ґавана замість Гавана, Ле Ґавр замість Ле Гавр, Ґановер замість Гановер, Ґаґа, Ґонолулу замість Гонолулу, Ґаррі Труман замість Гаррі Труман, німецький президент Ґерцоґ замість Герцог, Ґаїті замість Гаїті, автомашина Хонда замість Гонда, американський дипломат Холбрук замість Голбрук, ім'я Харріс замість Ґаріс і багато інших, список яких у мене заповнює кілька сторінок. Нам, американським платникам податків, повинно залежати на тому, щоб американська радіостанція „Свобода" не була причетна до занечищення української мови.

Наступною серйозною проблемою обох радіостанцій є надмірне вживання чужих, головно з американізованих чи з англізованих слів, таких як: імідж, брífінг, хобі, анонс, файтер, фокусувати, волонтер, сколапсувати, суіцид, вердикт, провайдер, тест, голкіпер, і т. д. Невже ніхто із дикторів не завдає собі труду заглянути в англо-українські словники, видані в Києві, де майже кожне згадане слово має свій український відповідник? Думаю, що наші празькі та київські диктори мусять частіше до них заглядати. На превеликий жаль, наші мовознавці в Україні і діяспорі досі мовчать або пасивно ставляться до цієї важливої проблеми. Створюється враження, що їх не турбує занечищення нашої прекрасної мови, що в них бракує почуття відповідальности за її чистоту та милозвучність.

Невже ж нам, звичайним радіослухачам, припаде ця ця важна ініціятива слідкувати і протестувати проти русифікації та іншомовного засмічування нашої літературної української мови радіостанцією „Свобода", яку оплачує американський уряд за зібрані з нас податки? Якщо так, то для цього ми повинні заангажувати наші авторитетні наукові або громадські централі, щоб вони вплинули на Раду управителів міжнародного радіомовлення (Board of Governors for International Broadcasting) у Вашінгтоні, керівником якої є п. Натансон, і яка має безпосередній нагляд над радіостанціями „Вільна Европа" та „Свобода".

А якщо хто із читачів тут в Америці має короткохвилевий радіоприймач і хоче переконатися в правдивості сказаного, нехай починає слухати ранкову програму української редакції „Свобода" від 11-ої год. вечора до півночі в діяпазоні 41-го метра на частоті 7245

Степан Максимюк,
Сілвер Спрінг, Мераленд.

„Кращі „мовознавці”

У рубриці „Мова про мову” („Свобода”, 28 травня) Євген Федоренко стверджує, що у виробленні нового правопису беруть кращі мовознавці України й діяспори. Тим часом про якість „кращих” мовознавців України можна наводити десятки анекдотів.

У Києві за редакцією академіка УССР Русанівського і з позитивними рецензіями докторів філологічних наук УССР С. Єрмоленко та Л. Мацько вийшов посібник „Изучаем украинский язык”. І в цьому підручнику серед інших сумнівних тверджень є й таке: „...на Гуцульщині... взували... плетені з лика постоли – м'яке шкіряне взуття”. Досі такого винаходу переробки лика на шкіру на Гуцульщині не знали. Якщо постоли академіки роблять з лика, то личаки, мабуть, із шкіри.

Про „кращих” мовознавців України є й інші свідчення. Ось що пише в газеті „Час” (26 березня) колишній в'язень ГУЛаґу В. Овсієнко: „Я теж філолог. Один мій колега... пішов у КҐБ, закінчивши філологію. Він був стукачем у нашому студентському середовищі. А я через півроку став політв'язнем”. І далі: „Якщо хтось висловлював невдоволення становищем української культури, мови в суспільстві, відсутністю свобід, слухав радіо „Свобода”, то вже потрапляв до розряду потенційних ворогів. З ним проводили „профілактичну роботу”, його виганяли з вузу чи з роботи”.

З цих цитат стає зрозумілим, хто діставав в УССР звання академіків та докторів філологічних наук. І сьогодні ці „кращі” мовознавці вирішують долю українського правопису. Понадусім, цих людей легко шантажувати агентам „п'ятої колони” в Україні. А така колона – і дуже потужна – в Україні діє.

Цікаво, як представлено діяспору в комісії правопису: діяспору репрезентують україністи Росії, Казахстану, Молдови, Білорусі, Польщі, Румунії, Словаччини і також Америки й Канади. Україністи Росії, Казахстану, Молдови, Білорусі – це все кадри, навчені в СССР. Це ніяка не діяспора, це ті самі дібрані згори за рекомендацією належних служб мовознавці. Великою мірою це саме стосується і до україністів Польщі, Румунії, Словаччини. Добір україністів у цих країнах координовано з міністерством освіти УССР із тими органами, які за цим міністерством наглядали.

Отже, вже самий склад комісії правопису – це підтасовка з метою досягти відповідного результату – збереження норм колоніяльного правопису. То чи правильно твердити, що комісія правопису об'єднує кращих мовознавців України й діяспори?

Ще більше застережень викликає така заява Є. Федоренка: „Коли в Україні буде прийнято новий правопис, негайно впровадимо його, незалежно від особистих уподобань”.

Може, з поваги до людей, треба буде обговорити це питання з громадськістю, з батьками дітей, з науковцями? Намагання нечесними засобами накинути діяспорі колоніяльний правопис, як і все нечесне у світі, нічого доброго ні Україні, ні діяспорі не принесе.

Святослав Караванський

Єдиний інтерес – чистота мови

В англійській мові під натиском феміністичних груп останнім часом міняються слова, як ось слово spokesman стало spokesperson, щоб віддзеркалити, що представником може бути не тільки man-мужчина, але й woman-жінка (цікаво, коли це люди, не ознайомлені з латинським словом persona, будуть вимагати заміни закінчення -son на -child, тобто змінять слово spokesperson на spokesperchild?). Але це справа англійської мови, і хай нею турбуються і дають відповідні напрямні покликані до того англійські фахівці-вчені.

В українській мові професію, фах, спеціяльність, звання людини, її становище в суспільстві означається загальним словом, не роблячи різниці, чи людина з даним фахом є жінкою чи чоловіком. Головою (іменник жіночого роду) або президентом (іменник чоловічого роду) якоїсь організації може бути або чоловік, або жінка, і це не міняє назви становища. До речі, слово „людина” є жіночого роду, але означає людську істоту загально, без різниці статі; давніше в подібному значенні вживалось слово „чоловік” (чоловічого роду). Ще можна б було погодитись, якщо б назву професії у залежності від того, хто її виконує, міняли б за допомогою наростків, властивих українській мові, наприклад: лікар-лікарка, акушер-акушерка, співак-співачка, (хоч наросток -к- звичайно означає зменшеність: книга–книжка, рука–ручка, нога–ніжка, отже, феміністи повинні проти вживання цього наростка в таких словах протестувати, але дуже вражають діялектизми, як ось: членкиня, мисткиня, слугиня, чи позики з чужих мов, як ось поетеса (від французького poetesse), тощо.

Був час, коли було модно вживати якнайбільше чужих слів, бо воно начебто підкреслювало „ученість” мовця, а в дійсності це було ознакою його гордости, його бажання піднестися понад свого слухача. Його не турбувало те, що його мову мало хто розумів (а для цього, власне, і тільки для цього мова існує), він бажав пошани й подиву слухачів. Як казав колись Тарас Шевченко: „І в Україну принесли великих слів велику силу й більш нічого”. Подібне ми бачимо сьогодні серед мовців в Україні: внесено багато англійських (американських) слів, як ось: рейтинґ, імідж, колапс, саміт, брифінґ, холдинґ, топ-новини, імпічмент, спікер, бізнес, клан, лідер, пролонґувати, та інші; французьке – вояжувати, так начебто в українській мові не було на ці поняття відповідних слів.

Але, вертаючи до теми, назви наукових ступенів та професій залишаються незмінними, незважаючи на те, чи його має жінка чи чоловік. Отже, тільки: доктор, професор, маґістер, кандидат наук, лектор, інженер, лікар, мистець (чи: митець), маляр, поет, актор, співак, піяніст, член, слуга і т. д.

Це не означає чоловічого шовінізму, це означає дбати про чистоту української мови.

Д-р Юрій-Мирослав Левицький,
Монтреаль

РЕДАКЦІЙНИЙ КОМЕНТАР

„Повірте, для більшости читачів мовні нюанси не мають жодного значення”, – пише один з авторів нашої сьогоднішньої рубрики.

Дуже хочеться, щоб це було правдою. Нюанси в царині мови – справді річ специфічна, вони потребують непересічної освічености, глибоких лінґвістичних знань. На щастя, природа усяких знань однакова: чим далі зайдеш, тим вибачливіший будеш до тих, хто йде за тобою. Тим більше, що в нашому випадку зовсім не йдеться про якісь незбагненні хащі філології: для нормального прочитання газети не треба ніякого втаємничення, ніякої граматичної „езотерики“, а досить відчувати мову як живу матерію, як органічну цілісність, як самоцінну основу, яку нездатні зруйнувати ніякі проминальні вади і тимчасово неузгоджені деталі. В цьому сенсі п. Петрика має рацію – більшості наших читачів властиве нормальноздорове ставлення до мови газетних публікацій.

Разом з тим є дивна, м'яко кажучи, меншість – автори дуже категоричних, дуже нетолерантних листів до редакції, листів-присудів, як треба і як не треба писати. І тут теж отаку завважуємо закономірність: категоричність повчань пов'язана з безнадійною мовною неграмотністю. Лише щиро шкодуючи тих людей, не бажаючи виставляти їх на сміх, ми не виносимо їхнього незнання на сторінки газети.

Це, однак, не означає, що ми не маємо поважних мовних проблем. Державна незалежність України актуалізувала завдання, яке дотепер лежало у сфері ідеалу: випрацювати єдиний, змістом і духом соборний правопис для України і діяспори. Виходячи не з того, хто які позиції – прогресивні чи ретроградні – займав учора, а з того, щоб наше спільне національномовне майбутнє наповнити мудрим, об'єднувальним і водночас науково обґрунтованим змістом. Що ж є перешкодою на цьому шляху?

І в Україні, і в діяспорі у мовних дискусіях панують дві тенденції: там філологічна меншість, усвідомлюючи шкоду, заподіяну нашій мові совєтським русифікатор-

(Закінчення на стор. <None>)

Розділ веде ред. ***Петро Часто***

До проблеми „ґ–г”

У росіян немає звуку „г”, а є лиш звук „ґ”. Наприклад, „ґород”вони вимовляють „город”, „глаза”–„ґлаза”. Тому то, щоб злити нашу мову з російською, з нашого словництва викинули букву „ґ”. В Українському совєтському словнику, виданому у 1966 році Академією Наук УРСР під редакцією Бажана і Білодіда, нема зовсім букви „ґ”. Всі слова, що починаються на букву „ґ”, поміщені під „г”. Наслідком того вийшли такі дивогляди, як: „Горгани”, „гегати”, „Голдсміт”, „Гоя”, „Гіза” „гердан”, „готи”...

Оксана М. Ліщинська

„Свобода” – 100-літня сеньйорка...

Цікаву й вартісну сторінку поміщує „Свобода” у своєму тижневику: „Мова про мову”. Щоправда, не кожному „Свобода” подобається, але ще той не вродився, щоб усім догодив. Впродовж століття газета здійснювала велику працю для свого народу, для нації. І чи це аж така велика вада – що зустрічаємо іншомовні слова? Таки ні. І щоб через те її аж не розуміти? Україна далеко від Америки, а слова американські вживає. Цікаво, що буде по кількадесятьох роках? Щодо „плян” чи „план” – хай собі говорять, як кому подобається, але, властиво, українська мова є м'яка, милозвучна, то що є краще – плян, ніж тверде „план”?

Часом читаємо статті, писані гуцульською чи лемківською говіркою, але ніхто не каже, що то не українська мова, і я їх залюбки читаю, хоч також не всі слова розумію, а проте вони рідні, українські – рідний наш скарб.

Ольга Гриньків

Без цих слів можемо обійтися...

В діяспорних газетах зустрічаються слова і вислови, вживати які не варто, якщо ми справді дбаємо про чистоту української мови. Подаємо, в сенсі пригадування, низочку пар (хибний варіянт – у дужках): (безличний) – нахабний, безсоромний; (будьто) – ніби, мовби, нібито; (вкоротці, внедовзі) – невдовзі, незабаром; (доперва) – щойно, тільки що; (доживотний) – довічний; (заосмотрити) – забезпечити; (заінтересування) – зацікавлення; (знакомий) – знайомий; (мильний) – помилковий; (одобрювати) – схвалювати; (двохденний, трьохденний) – дводенний, триденний; (негодувати) – обурюватися; (пописуватися) – демонструвати вміння; (розговірна мова) – розмовна мова; (щоби) – щоб; (являєтеся (кимось) – є (кимось).

Я перегорнув задля цікавости, старі річники „Свободи” – і знаєте, що там знайшов? Ще редактори 70-их і 80-их років просили дописувачів не вживати ці ж самі слова! Еже ж, бур'яни з мови ще тяжче виполоти, ніж з поля. Уся наша надія – на те, що наші вчені випрацюють досконалий Правопис, який задовольнить і Україну, і діяспору.

В. Дмитрук

Ч.8

Боянчик прощається з бабусею

Малюнок О.Бошко

Боянчик вскочив так швидко у бабусину кімнату, що ледве двері не вирвалися зі завісів. Та бабуся не гнівалася, бо знала, що він тільки на хвилинку прибіг, а внизу тато чекає в авті – бо ж везе Боянчика в табір.

– Бабусю, я прийшов попрощатися, попросити, щоб бабуся мене поблагословила, бо я цього року в таборі буду проходити третю пробу, і коли приїду, буду вже новаком-орлям! – випалив одним духом.

– Добре, добре, дитино! Хай тебе Бог благословить! – відповіла бабуся так гарно, як вона це вміє. – Їдь щасливо і в таборі здобудь собі славу доброго новака! А ще не забувай...

– О ні, бабусю, я не забув. Я маю свій календарець тут, у кишені! – і Боян став вовтузитися, щоб вийняти календар зі замалої кишені однострою.

– Я саме й хотів спитати, що буде цікавого в липні, а я в таборі вже сам домалюю на дозвіллі!

– Добре, добре, скажу тобі все! Ось зазначи собі день сьомого липня...

– То буде Івана Купала? – поспішив сказати Боян, бо бабуся любить, коли він все знає.

– Так, це день народження святого Івана Хрестителя, великого святого, родича самого Ісуса Христа. Він проповідував, що прийде Ісус та потім охристив Його у річці Йордан...

– О, я тямлю, на Йордан було так дуже зимно, аж свячена вода у пляшечці замерзла, поки ми дійшли з церкви до авта!

– Так, це було зимою. Свято Йордан і є в пам'ятку хрищення Ісуса.

– А чому братчик казав „Купала"?

– Бо це так називали це свято, коли українці ще не були християнами. Тоді вони святкували найкращу пору літа і найбільшу силу сонця. І вірили...

– О, я знаю, що папороть цвіте. Минулого року ми мали такий змаг, що шукали цвіту папороті. І наш роєвий, Івась, знайшов. А цей цвіт, то був золотий тризуб... І це ж були Івасеві іменини, і цього року будемо знов йому співати „Многая літа", і я маю для нього дарунок: книжечку „Олеся"...

Малюнок Ірини Савойко-Красій

– Добре, гарно, але це ще не кінець. А тобі треба поспішати! Зазначи собі ще день дванадцятого липня!

– А що це за свято?

– Це свято двох великих святих, Петра й Павла!

– О, наш братчик минулого року в таборі звався Павло!

– Так, це ім'я дають часто хлопцям, так, як і Петра. Бо це були два великі апостоли, вони зараз після смерти і воскресіння Ісуса обійшли весь світ, який тоді знали, і голосили всюди правду Христову. Якби не вони, може, ми й до сьогодні не були б християнами... Тому їх дуже шануємо. І певно в таборі буде теж у цей день Служба Божа...

– Я вже записав, бабусю, і якби мене хто в таборі спитав, то я вже буду знати...

– Дуже добре, але ще запиши собі дні від 12 до 22 липня...

– О, добре, буде місце щось більше намалювати, – зрадів Боянчик. – А що це таке було? І чому так довго тривало?

– То був великий бій Української Дивізії з большевицькими москалями. Давно вже, у 1944 році... Під Бродами.

– То було вже дуже давно – 55 років тому! – похвалився Боян, як швидко він вміє рахувати.

– Так, вже дуже давно... І бабуся чомусь вийняла хусточку з кишені фартушка та хотіла витерти очі так, щоб Боян не бачив...

– Бабусю, а чого ти плачеш? – він все ж таки завважив ...

– Бо в цьому бою загинув твій вуйко-дідо, мій старший брат...

– Це той вуйко-дідо Євген, що, ти розказувала, так добре грав копаного м'яча?

– Той самий. Він знав, що йдуть московські большевики, найгірші вороги України, і пішов з ними воювати... Саме під Бродами зустріли наші дивізійники великі большевицькі війська і боролися з ними цілий тиждень...

– А хто переміг?

– Не наші, дитино... Згинуло там наших кілька тисяч, але большевики були сильніші...

– І вуйко-дідо так зовсім надармо згинув?

– Не надармо, бо ось залишилася згадка про нього, що боровся за Україну. Залишилася для тебе і для двоюрідних Аскольда й Олега. Щоб ви теж любили Україну...

– Бабусю, ти ж знаєш, що я люблю... – почав говорити Боян, та в ту мить під вікном залунала трубка татового авта...

– Іди вже, нема ради, Боянчику! – промовила бабуся. А оце ще тільки поглянь! – і бабуся вийняла з шухляди маленьку відзначку, – щоб ти знав, що намалювати в календарці: це відзначка Української Дивізії, герб князя Лева, герб Галичини, тієї частини України, де створилася

дивізія... Та тут трубка озвалася ще голосніше кілька разів...

Бабуся тільки вспіла перехрестити Бояна, а він поцілував бабусю в руку, як звичай велить, і погнався вниз сходами. Бабуся чула, як він скакав через дві сходинки, як перекинув стояк з парасолями, але не гнівалася, бо бабуся все розуміє...

Леся Українка

Вишеньки

Поблискують черешеньки
В листі зелененькім,
Черешеньки ваблять очі
Діточкам маленьким.

Дівчаточко й хлоп'яточко
Під деревцем скачуть,
Простягають рученята
Та мало не плачуть.

Раді б вишню з'їсти,
Та високо лізти,
Ой раді б зірвати,
Та годі дістати!

Ой вишеньки-черешеньки
Червонії, спілі,
Чого ж бо ви так високо
Виросли на гіллі?

Малюнок Ніни Мудрик-Мриц

„Ой, того ж ми так високо
Виросли на гіллі –
Якби зросли низенько,
Чи то ж би доспіли?"

ПОЯСНЕННЯ СЛІВ:

Боянчик пращається з бабусею
ВИРВАТИСЯ З ЗАВІС – to come out of hinges
ПОБЛАГОСЛОВИТИ – tobless
ВОВТУЗИТИСЯ – to fuss
ДОЗВІЛЛЯ – free time
ПРОПОВІДУВАТИ – to preach
ПАПОРОТЬ – fern
ШАНУВАТИ – to honour
ТРИВАТИ – to last
ФАРТУШОК – apron
ВУЙКО-ДІДО – great-uncle
КОПАНИЙ М'ЯЧ – soccer
ВОРОГ – enemy
БОРОТИСЯ – to fight
ПЕРЕМОГТИ – to win (a battle)
НАДАРМО – in vain
ДВОЮРІДНИЙ БРАТ – cousin
ТРУБКА АВТА – car horn
ШУХЛЯДА – drawer
ВІДЗНАЧКА – badge
ГЕРБ – emblem
ЗВИЧАЙ – rule of proper behavior
СТОЯК З ПАРОСОЛЯМИ – umbrella stand

Вишеньки
ВИШНІ (ВИШЕНЬКИ) – sour cherries
ЧЕРЕШНІ (ЧЕРЕШЕНЬКИ) – sweet cherries
ПРОСТЯГАТИ – to strech
ЛІЗТИ – to climb
ГІЛЛЯ – branches
СПІЛІ – ripe
ДОСПІТИ – to ripen
ТРИВАТИ – to last

„ВЕСЕЛКА" — сторінка для дітей.
Редаґують: Українські працівники літератури для дітей і молоді.
Редакційна Колеґія: Леся Храплива-Щур, Олександра Ковалик, Валентина Родак, Леся Шанта, Дарія Криштанович-Бродгед, Віктор Павленко, Петро Цехош.
Заставка-наголовок і віньєтки Оксани Бошко.
Листи та матеріяли надсилати до редакції **„Веселки"**
„Veselka" L.O.Schur, 776 Sunninghill Ave., London, Ont. N6H 3L8 Canada

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Хист і сила духу

Творчий портрет Василя Забашти

У травні-червні ц. р. в Києві, у Національному музеї України проходила виставка творів талановитого українського пейзажиста і портретиста Василя Забашти, присвячена 80-річчю з дня народження мистця

Тому, хто прагне пізнати мистецтво Василя Забашти, сутність людського і творчого характеру розкривається в його „Автопортретах" 1952 і 1968 років.

Перший з них створений молодим мистцем ще за страшних часів – в останній рік культу особи Сталіна. У картині відтворено людину зосереджену, похмуру, з напруженим, важким, майже трагічним поглядом. Мистець зображає себе у приміщенні нібито просторому, але композиція поясного портрета така, що у глядача складається враження важкости оточення, затиснутости цього життя, чому сприяє і сумне освітлення інтер'єру. Тобто вже у цьому творі автор повносильно виявився як психолог і майстер композиції. І також як прекрасний живописець. Могутня, жива ліпнина обличчя передає внутрішній неспокій. Малярство вікна, з його поєднаннями білого, голубого, зеленого, червоного, охристого, начебто протиставлене психологічній характеристиці людини та інтер'єру, але й згармонійоване з ними своєю живописною пластичністю, рухом численних рефлексів, багатим світінням кольору. Не випадково знаменитий маляр, москвич Борис Йогансон, через чотири роки (з приводу вже іншої картини) у приватному листі до Василя Забашти скаже йому: „Я вважаю, що Ви – пречудовий живописець". Отже, можемо стверджувати, що як мистець Забашта визрів уже тоді, в 1952 році.

Людиною, що не згинається, Забашта постає і в інший важкий період життя суспільства, коли хрущовська „відлига" закінчилася. В „Автопортреті" 1968 року з великих, палаючих у темряві очей художника струменить гострий, проникливий погляд, і глядач ніби чує похмуро-грізне: „А ти нині – радісний і безжурний?". Внутрішню тривогу і біль, темряву душевного неспокою, передану і в погляді, і в насичено-синіх барвах всієї постаті, мистець зіставляє з веселим і радісним світом, що відкривається за вікном, – охристо-золотаво-голубим краєвидом вічних київських гір. І таким чином спонукає глядача до роздумів: чому ж така невідповідність між зовнішнім і внутрішнім?

Василь Забашта ніколи не опускався до запопадливого виконання замовлень на партійні, виробничі чи інші помпезно-офіційні пустопорожні теми. А якщо й виконував замовлення, то лише благодатні і для власної душі, і для України. З самого початку творчої діяльности – з диплому від початку 50-их до кінця 60-их років: „Семен Гулак-Артемовський та Михайло Глінка", потім: „Іван Франко на етапі", „Петро Чайковський у Миколи Лисенка", „Микола Лисенко у Михайла Коцюбинського", „Петро Чайковський у Кам'янці", „Спогади про Україну. Семен Гулак-Артемовський і Тарас Шевченко", „Народні мелодії. Микола Лисенко слухає Лесю Українку". Таким чином художник протистояв нівеляції не лише творчої самобутньої особистости, але й українства.

Дисертаційний твір мистця (керівник – Володимир Костецький) – також тема з української історії: „У роки окупації" (1956). У ньому зображені молоді підпільники Полтави, які на чолі з легендарною Лялею Убийвовк стали на шлях боротьби з фашизмом. Картина виявилася однією з кращих в українській образотворчості на тему війни з гітлерівською Німеччиною. Вона мала великий розголос, була опублікована в багатьох періодичних виданнях. На хвилі цього успіху Василя Забашту, майстра історико-жанрової композиції, ввели до складу делегації совєтських мистців, що на сто днів мали творче відрядження до Китаю. Наслідком був яскравий китайський цикл кількістю близько ста робіт, значення якого – непересічне. Він великою мірою заклав підвалини „кольорового" Забашти.

У Китаї були написані портрети, вуличні й річкові сцени, архітектурні й „чисті" краєвиди. В портретах найбільша увага надається обличчю; тонке світлотіньове моделювання виявляє всю характерність азіятського людського типу. Саме в китайській серії з'являється характерний для всієї творчости мистця кольорит, побудований на домінуванні синього чи блакитного. Роботи написані як ретельно, маленькими й тонкими пензлями, з тонкою розробкою форми, так і поривчасто, в широкій манері, плямами. Мистець часто уважний до гри світла й повітря, – починає шлях до імпресіоністичної манери. На хвилі досягнень шістдесятництва, а також дружби з багатьма видатними представниками творчої інтелігенції, в тому числі з репресованими патріотами, багато часу і сил мистець віддає вихованню молоді.

Окремо слід сказати про пейзажний ряд, в якому мистець звертається до теми могили Тараса Шевченка на Чернечій горі та віддається глибоким роздумам про українські печалі сьогодення: 1968 року – „Козацький дуб. Старий цвинтар у Седневі"; 1969-го – „Паморозь. Зима у Седневі", „Вечірній мотив", 1971-го – „Осінь під Києвом", „Сутінки"; 1972-го – „Ностальгія", „Осінній день", „Рось. Надвечір'я"...

І в цій ностальгійній течії начебто спокійної творчости раптом вибухає історико-символічними картинами, та ще й такими, які система не приймає. Партійні функціонери не допустили до виставки „Помсту" (1971), справжня назва якої – „Розстріляна Україна", котра, начебто передбачення, створена у переддень страшних арештів в Україні. В діягональній динамічній композиції, на весь формат полотна зображена лежача забита жінка в українському вбранні, з книжкою „До світла". Ноги її розташовані на самому низу сходів, якими вона щойно хотіла піднятися... В картині недвозначно прочитувався символ колонізованої, уярмленої України, забитої української свободи.

Василь Забашта, „Канів, Чернеча гора".

Не допустили на виставку „Салют Перемоги": у сяйві вечірнього фейєрверка зображений фронтовик із подивованим, але серйозним сином (чи онуком) на руках. Мужнє, суворе обличчя ветерана – сліпе. Отак крупнопланово, „на весь екран", показати осліпленого переможця? Реалістичний момент? Чи алегорія? А якщо – символ? Засліплений переможець!

У великій війні ворога треба було перемагати, це правда. І автор полотна сам брав участь у розгромі фашизму. Був удостоєний багатьох нагород, в тому числі орденів Слави III та II ступенів. Відомий мистець москвич Віктор Цигаль, пригадуючи спільні роки війни, написав про Василя Забашту: „У нашому танковому корпусі про цього хлопця говорили як про хороброго, відчайдушного розвідника". Кілька разів В. Забашта був важко поранений, місяцями лікувався у шпиталях, а потім знову добровільно повертався на фронт. Отже, знає ціну життю та смерті. Знає ціну вистражданої перемоги. Та глобальна історична істина полягає в тому, що перемога над фашистами на довгі роки засліпила нашим людям очі, перешкодила зрозумінню і осудові злочинної комуністичної тоталітарної системи.

Інший підсумок воєнній темі мистець зробив 1984 року в картині „З походу не вертаються сини", присвяченій матерям, сини яких загинули у війні з Афганістаном. У пустельному, з глибокими прірвами, краєвиді, на тлі закривавленого горизонту, під постріляно-порубаним деревом і з пучечком тендітних незабудок сидить понадміру виснажена, згорьована і безконечно терпелива стара мати, а над її головою – сяяння блакитної аури, наче німб святої. Цей образ вражає. Він – як звинувачення злочинній системі, яка заради політичних амбіцій посилає на смерть наших синів. Один діяч із ортодоксів тієї системи, член художньої ради вимагав від автора: „Замажте німб! Що це за Богоматір? Навіщо нам Богоматір?". Забашта нічого в картині не змінив!

Протистояв мистець системі й тим, що людей для портретування обирав з носіїв національної ідеї, переслідуваних владою, тих, хто пройшов більшовицькі ҐУЛаги: ученого-біолога Миколу Шарлеманя, мистецтвознавця Стефана Таранушенка, бібліографа Григорія Коляду, бандуриста Георгія Ткаченка...

Його доробок у жанрі портрета значний. Мистцеві вдаються як капітальні картини, портрети-біографії (скажімо, названі останніми чотири чоловічих зображення), так і швидкі, етюдного характеру, вловлення стану і настрою (наприклад, портрети членів родини – дружини Людмили Іванівни, доньки Галини, сина Ростислава, онука Василька). Звичайно, найголовніше мистцем говориться в обличчі портретованого, але для створення цілісного враження, особливо тоді, коли ставиться завдання донести до глядача саму суть людської душі, він дуже уважний до деталі.

З початку 1970-их років висвітлена, очищена палітра В. Забашти засяяла всіма барвами південного українського сонця. Пейзаж стає головним жанром його мистецтва. Це експресивне, почуттєве, часто – швидке й етюдне, вільне, розкуте малярство. Керуючи майстернею пейзажного живопису в Українській академії мистецтва й архітектури, він учить і своїх студентів, що краєвиди мають бути виразні, а мотиви – найбільш національні, які б створювали образ саме твоєї батьківщини.

„Собор у Седневі" 1967 року – з вогненними багряницями, з небом, яке створює атмосферу тривоги та безнадії, – зловісне чорне провалля мертвого поруйнованого храму: холод, темрява, пустка і червоні плями розкиданої цегли, що нагадує розплескану кров. Картина є емоційним документом діянь комуністичних варварів. Її змістом є брутальна епоха нищення українських святинь. „Відроджена церква" 1995 року – твір доби постання вільної незалежної України. В картині – сонце, сяяння, гра кольору, багатство відтінків. Розкіш контрастів – від найтемнішого до найсвітлішого, з об'єднуючим синім.

А на мольберті – дві великі композиції: „Апостол правди і свободи. Кирило-Методіївське братство" та „Гетьман Сагайдачний і Гальшка Гулевичівна. Заснування Києво-Могилянської академії"...

Володимир Підгора,

МОВА ПРО МОВУ: КОМЕНТАР

(Закінчення зі стор. 15)

ток деякі підставові речі з Харківського Правопису 1928 року (зокрема ширше відчинити двері перед -Ґ і повернутися до закінчення -И в родовому відмінку іменників III відміни, які в називному відмінку однини закінчуються на ТЬ: радість – радости), а більшість, певна річ, ніяких змін не хоче. Тут, у діяспорі, в середовищі повоєнної еміґрації, носії української мови в більшості обстоюють Харківський Правопис і його недоторканість, й тільки одиниці (щоправда, серед них такі відомі ерудити, як гарвардські професори Грабович і Пріцак) перейшли на тамтешній правопис. Проте, якийсь рух і тут вчувається. Недавно ж у нашій рубриці писав Адольф Гладилович з Монтреалю: „Діяспора кожного народу притримується офіційного правопису країни свого походження. Прийде, напевно, час, що й українці в Америці і Канаді будуть притримуватися офіційного правопису Української держави". Ми дуже добре розуміємо автора і його повагу до України як держави, разом з тим він дещо спрощує справу, порівнюючи українську західню діяспору до „діспори кожного народу". Адже наша історія – особлива. На плечах ніякої іншої діяспори не лежало доленосне завдання збереження національної культури, духовних традицій, мови в той час, як ця культура і мова зазнавали брутальної руйнації на рідній землі. Й коли наша еміграція з честю виконала це завдання, то хто тепер може відібрати від неї моральне право голосу щодо змін у загальноукраїнській царині мови?

Зміни станутся і там, і тут, зі змін зіткане все наше життя, ми від них нікуди не сховаємося,– але чому б нам не повірити, що вони лежатимуть у позитивній площині, будуть корисними, стимулюючими для усієї нації?

Матеріяли сьогоднішньої нашої рубрики знову звертають увагу на проблематичність різниці між -Г і -Ґ. Дехто з наших читачів певний, що тотальне вживання -Ґ є ознакою української української мови. Тут уже не тільки про мовні, але й про психологічні нюанси треба говорити, бо коли редактор щодня змушений замінювати -Ґ на -Г у словах газета, гімназія, географія, генеза, гігант, гігієна і в довгій низці інших, покликуючись при цьому на Харківський Правопис і на словник Голоскевича, то такий редактор може те невпопад уживане -Ґ зненавидіти навіки.

Політичні арґументи на користь -Ґ – мовляв, совєти-русифікатори, позбавивши українців -Ґ, хотіли наблизити українську до російської – нас мало переконують. Якраз навпаки, саме -Г є органічною ознакою мовної українськости. Воно настільки глибоко властиве нашій вимові, що навіть за найгірших для української мови обставин не знайшлося сили, щоб замінити українське -Г на російський звук -Ґ. Починаючи від слова Господь і через Шевченкові гаї та Дніпровий гомін, -Г владно і гарно дійшло до сьогодні. Україномовне варшавське „Наше Слово", відгукуючись на тенденції в галузі мови, недавно (30 травня ц. р.) вмістило спокійну, але дуже доказову статтю, вже самим заголовком стверджуючи: „Україна справді гомоніла, а не ґелґотала" . Автор пише: „...Коли б за радянської влади не вилучено з абетки букви ґ, то більшість українців в Україні тепер не тільки б акала, лєкала, чьокала, шєкала, щьокала, щєкала та щякала, а й (як справжні росіяни) ще й ґекала б, тобто була б ще більше, ніж нині, зрусифікована. На жаль, цього чомусь не усвідомлюють деякі українські патріоти, для котрих літера ґ уважається 'мученицею за волю України'...".

З цього самого приводу професор І. Огієнко зауважував: „Вимова ґ як h єсть наша характерна споконвічна ознака, руйнувати яку було б непотрібним нехтуванням своєї старої культури". У п'єсі М. Кропивницького „Голомозий" один персонаж пояснює другому, як найлегше впізнати українця: „Раджу вам, як постережете по пиці чи по геканню якого клієнта, що то свій брат, балакайте до нього по-своєму".

Здається – Боже ж мій, це ж так просто – балакати і писати по-своєму...

ПАМ'ЯТЬ

"Україна — для тих, хто живе в Україні..."

Давно то було, але пригадалося в Америці, коли я дістав я листа з Одещини від лікарки Шели Ненової. Вона побувала у Старокостянтинові, в шкільному домі, де ми разом з нею росли в роки війни. Сусідки придивилися до розтріл і сплеснули руками: "Так ти ж — Люба! І ластовиння збереглося!" Моя мама узяла дівчинку з колони міських євреїв, яких вели на розтріл. Її назвали Любою. Ніхто з сусідів не обмовився про появу дівчинки, а сусід–поліцай прийшов до матері із запевненням: "Тітко Валю, якби що сталося поганого, то на мене не думайте, я нікому не скажу!". Коли німці відійшли, мою маму засудили на 10 років сибірського ув'язнення, мене віддали до дитячого будинку, а Любу, яка знову стала Шелею, забрав її дядько, повернувшись зі Сходу.

Я народився не в Старокостянтинові, а в недалекому Полонному. Обидва ці містечка Хмельницької області були переважно єврейськими. У Полонному в 1847 році з 16288 мешканців євреї становили 7910. Вони гнали смолу, варили мило і пиво, виробляли кінні коляски, а у 1889 році Мойсей Шапіро побудував фабрику порцеляни — сьогодні це найбільший в країні порцеляновий завод. Старокостянтинів мав у 1855 році з 18100 мешканців — 11 622 євреї, які утримували миловарні, млин, цегельню, тютюнову фабрику... Доля євреїв в Україні не була щасливою — час від часу на них падали репресії. В Полонному тисячі євреїв загинули у 1648 році, не менше жертв було і в Старокостянтинові. Але вони виживали і знову варили мило, шили взуття, торгували... Страшне лихо спіткало євреїв Полонного 1 вересня 1941 року, коли гітлерівці вбили тисячі їх. У ті страшні дні рятували приречених українці Анастасія Борискина, Микола і Марія Рибачуки, Родіон і Явдоха Янюки та інші українці. У Старокостянтинові євреїв розстріляли біля лісу...

Коли я в Кам'янці–Подільському вивчав бухгалтерський облік, то довкола мене було багато поляків, які в СССР мали обмежений вибор професій (я — через засуджену як "ворог народу" маму, а вони — через національність). У 1937 році НКВД дістало наказ на масовий розстріл представників національних меншин, і на швидку страту пішли німці й болгари, серби і литовці, але передовсім — поляки. Я читав у архіві КҐБ "розстрільні" справи — тільки в Монастирищенському районі Черкащини було розстріляно усіх поляків — працівників цукроварень, колгоспників, а при нагоді й тих, хто був вивезений з прикордонних областей. Не було жодної можливости заховати когось на горищі, бо розстрілювали не чужинці, а свої — на службі НКВД. Українців, звісно, було страчено не менше, але не всіх — не сила було розстріляти увесь народ.

За комуністичного режиму останніх часів національна приналежність була ніби формальністю, тому що офіційно проголосили утворення нової спільноти — радянського народу. Але скаля оцінок у відділах кадрів і мандатних комісіях не втратила старих норм — спершу мали довіру влади росіяни, потім українці, а в останню чергу (або й зовсім) — решта.

Проголошення незалежної України викликало пробудження малих народів України. Дивне то було пробудження — представники досить численних національних меншин, як євреї чи поляки, не знали рідної мови, звичаїв і свят свого народу, не орієнтувалися у подіях своєї церкви. А деякі навіть боялися признатися до своєї національности. У місті Черкасах, наприклад, почали діяти єврейське і польське культурні товариства, а німцям і татарам так і не вдалося організуватися... Спершу пробуджені народи допоминалися тільки за своє, закладали періодику, школи, провадили аматорську діяльність, але досить швидко побачили, що довкола є й інші. Євреї пригадали своїх рятівників у воєнні роки і почали клопотатися про їхнє вшанування. Коли я читаю, що в Польщі значно більше людей нагороджено "Сертифікатами чести" і пам'ятними медалями за рятування євреїв, то розумію, що в Україні таких рятівників було не менше, але в СССР ніхто не дозволив би їх вшановувати.

Поляки мають свої газети в Києві і Львові, видають загальноукраїнський журнал "Криниця", вільно співають польських пісень, а в школах і на курсах польської мови вчаться й численні українці. До Криму масово повертаються кримські татари. **Кожне відродження або повернення — болючий процес.** В хатах кримських татар живе уже чи не третя генерація переселенців, переважно з Росії. Їх не обходять високі слова про історичну справедливість, бо у свої житла вони теж вклали чимало, та й ніде їм тепер дітися. У польських костелах і єврейських синагогах давно містяться промислові підприємства, клюби, склади чи навіть театри, які не збираються поступатися місцем нікому. До претенсій організацій національних меншин працівники цих установ ставляться недоброзичливо: що це, мовляв, за новації? Подекуди нехіть переростає у відверту ворожнечу. Не скрізь і не завжди сприяє національному відродженню місцева влада. Але вищі ешелони влади, на щастя, розуміють, що малі народи, які мають історичне коріння в Україні, є українськими народами, а часи примусових переселень минули.

З радістю прочитав я в листі Шели Ненової, як тепло зустріли її сусідки у Старокостянтинові, бо побачили у ній передовсім не виросле вже дитину чужого народу, а осиротіле дитя своїх сусідів, дитя української землі. Писав же наш перший Президент Михайло Грушевський: **"Україна — для всіх, хто живе в Україні, а живучи, любить її, а люблячи, хоче працювати на добро краю і його населення, служить йому, а не обдирає, не експлуатує на власну користь!"** Ці слова навів у своїй книжечці "Про національне порізнення і ворожнечу" Логвин Рвачов — вчитель–росіянин з українського міста Чигирина. І за це НКВД розстріляло Логвина Федоровича восени 1937 року. А у 1957–му його дружині, вчительці Оксані Олексіївні, ув'язненій в сталінські часи, відмовили у посмертній регабілітації чоловіка: його заклики до національного миру з посиланням на Грушевського не пасували до комуністичної практики.

Україна стала незалежною, і у своїй Конституції закріпила право кожного народу нашої держави мати її за неньку, вільно жити і розвивати свою національну культуру, не озираючись на офіційні заборони і неофіційну упередженість. Чи стане записане законом життя, залежить від кожного мешканця України.

Левко Хмельковський

Про документи...

(Закінчення зі стор. 13)

Виясненння щодо архіву ЗП УГВР

У відповідь на запити громадян в справі архіву УПА у видавничо-дослідному товаристві „Пролог" у зв'язку зі статтею „Оповісти всю гірку правду" та коментар редакції в тижневику „Свобода" з 25 червня 1999 року подаємо наступне вияснення:

1. Архів УПА був частиною цілісного архіву УПА, УГВР та ЗП УГВР (включно з архівом Генерального секретаря УГВР для зовнішніх справ), що переховувався в приміщеннях „Прологу", який був в системі Закордонного Представництва УГВР (ЗП УГВР) й опісля – середовища УГВР.

2. Взаємини між ЗП УГВР і „Прологом" та опісля між середовищем УГВР як наслідником ЗП УГВР і „Прологом" були статутово визначені, черговий раз 7 грудня 1982 року, зокрема стверджено, що:

а) зверхнім органом видавничо-го-дослідного товариства „Пролог" є Закордонне Представництво УГВР;

б) на чолі „Прологу" стоїть Управа.

Ті ж засади і основні взаємини між середовищем УГВР і „Прологом" потвердила Президія середовища УГВР своєю ухвалою з 14 серпня 1989 року.

3. В серпні 1991 року деякі працівники „Прологу" самочинно проголосили „Пролог" комерційною корпорацією, а себе її уділовцями та управою, ламаючи в першу чергу зобов'язуючу постанову про те, що голову „Прологу" і управу вибирає Президія середовища УГВР, та почали діяти як незалежна корпорація поза політичною структурою Середовища УГВР.

4. 6 вересня 1991 р. Президія середовища УГВР чітко засудила антигромадський вчинок „самовибраної нової управи", трактуючи його як самовільне однобічне порушення чи просто зламання дотеперішніх фактичних взаємин між середовищем УГВР і „Прологом".

5. „Нова управа" на чолі з П. Содолем, який прийшов на місце Р. Купчинського внаслідок переходу останнього на працю до радіо „Свобода", зігнорувала вимогу Президії середовища УГВР і поводила себе далі як правний і фактичний власник „Прологу", всього його майна, архіву і бібліотеки.

6. На численні вимоги президії середовища УГВР повернути архів ЗП УГВР (Середовища УГВР), який переховувався в приміщеннях „Прологу", П. Содоль не відповідав або відмовлявся, ба більше – стало відомо, що на багатьох документах появилася печатка: „З архіву Генерального секретаря УГВР для зовнішніх справ М. Лебедя".

На жаль, всі дотеперішні домагання до П. Содоля повернути архів Визвольної боротьби Президії середовища УГВР залишилися безрезультатними.

За Президію середовища Української Головної Визвольної Ради –

Андрій Ластовецький,
Євген Стахів

СПОРТ

В УКРАЇНІ

Біг миру – 99

Сьогодні, 23 липня, кордон України перетинає група спортсменів, яка бере участь у міжнародній естафеті – Бігові миру–99.

Бігуни стартували 24 квітня на Сапун-горі у Севастополі і звідти пробігли зі смолоскипом через Одесу, Чернівці, Хмельницький, Черкаси, Запоріжжя, інші міста. 30 червня їх вітали на головній вулиці Києва, звідки вони рушили на схід України.

Разом з українськими спортсменами бігла команда європейських бігунів, яка з Луцька повернула до Білорусі, тоді як українці рушили до Ужгорода, де передають естафету угорським легкоатлетам. Україна стала двадцять першою державою – учасницею міжнародної естафети.

Новий голова Державного комітету з спорту

Указом Президента України звільнено з посади голови Державного комітету спорту України Івана Федоренка. На його місце призначено Миколу Марцинюка, першого заступника голови. І. Федоренко став президентом Національного олімпійського комітету України, замінивши В. Борзова.

„Динамо" і Ліґа чемпіонів УЕФА

28 липня відбудеться перша кваліфікаційна гра київської футбольної команди „Динамо" в змаганнях на першість Ліґи чемпіонів УЕФА. Її суперником стане переможець гри між командами „Жальгіріс", Литва і „Цемент", Вірменія, яка призначена на 23 липня. Якщо кияни 28 липня переможуть, то увійдуть до третього кваліфікаційного раунду. Фінал Ліґи чемпіонів УЕФА відбудеться 24 травня 2000 року.

Юні тенісисти відкрили сезон літніх таборів

Тенісовий табір Союзівка-99.

СОЮЗІВКА. – 32 юні тенісисти – 16 хлопців і 16 дівчат – у віці від 9 до 17 років відкрили літній сезон таборів для молоді і дітей на цій оселі. Цей 31-ий тенісовий табір, що його провадять Зенон Снилик і Юрій Савчак, пройшов з успіхом від 20 червня до 1 липня. У другій частині табору до тенісистів приєдналась перша тура пластових „пташат" у віці від чотирьох до шести років.

Програму тенісового табору складали щоденні руханки, біги, усні лекції і практичні зайняття у трьох сесіях. Лекції зосереджувались на всіх аспектах тенісового спорту, включно з тактикою, стратегією, участю в турнірах, поведінкою на кортах тощо. Крім того, тенісисти користувались усіми вигодами Союзівки, зокрема басейном. Вечорами провід табору влаштовував для них вечірки з музикою. На закінчення табору відбувся бенкет із врученням нагород.

Інструкторами-асистентами цього року були Христя Телян, Люба Войнов, Уляна Татунчак, Степан Колодій, Віктор Сульзинський і Денні ДіБоно – всі колишні таборовики.

Перші і другі місця у п'ятьох групах одиночок здобули: Лариса Цупак і Наталка Пірсон (дівчата А), Наталка Мандзій і Арієнна Флис (дівчата Б), Дем'ян Заяць і Андрій Блюй (хлопці А), Олександер Флис і Степан Сікорський (хлопці Б), Іван Шендюх і Наталка Туринська (мішана група). Поза конкурсом відбулись змагання у подвійних іграх.

За участь у таборі його учасники отримали грамоти, а найкращими таборовиками провід визнав Наталку Пірсон, Христю Олексюк, Петра Крупа і Андрія Блюя.

Н. Н.

Найкращі таборовики (зліва) – Н. Пірсон, Х. Олексюк, А. Блюй і П. Круп. Ліворуч – Ю. Савчак, праворуч З. Снилик.

Фіналісти групових турнірів з провідниками табору.

В ДІЯСПОРІ

Підсумкова таблиця футбольного турніру УСВТ „Чорноморська січ"

	Точок	Ґолів
1. УСВТ „Ч. Січ", Нюарк	7:1	2:0
2. УАСТ „Львів", Клівленд	4:4	5:2
3. УСК Нью-Йорк	3:5	2:6
4. СК СУМ „Крилаті", Йонкерс	2:6	0:2

Учасники футбольного турніру УСВТ „Ч. Січ"

Філядельфійський „Тризуб" – чемпіон ліґи

Весняні ігри з копаного м'яча закінчилися перемогою команд УСО „Тризуб". Перша команда в Inter-County Soccer Leage філядельфійської округи довела свою перевагу над іншими командами ліґи. Сумлінно виконують свої обов'язки провідник команди М. Юрчак і тренер Дж. Монтаґ.

Хлопці молодші 9 років виграли 5 змагань і здобули перше місце у своїй групі. Хлопці до 11 років виграли лише 4 гри, а 8-літнім не пощастило здобути перемогу.

	Гри	Перемоги	Нічиї	Поразки	Ґоли	Точки
1. „Тризуб"	16	13	1	2	67:24	40
2. Джермен Гангерієн	16	8	5	3	28:16	29
3. Монтко Аззурі	16	8	3	5	35:26	27
4. Фінікс	16	7	5	4	27:15	26
5. Ерцґебірґе	16	7	5	4	33:28	26
6. Санбирст	16	8	1	7	30:29	25
7. Ярдлі	16	3	5	8	16:27	14
8. Гилтавн	16	3	3	10	22:49	12
9. Гантер	16	0	2	14	11:55	2

Матеріяли про події спорту подав ***Омелян Твардовський***

Календарець тенісових змагань –1999

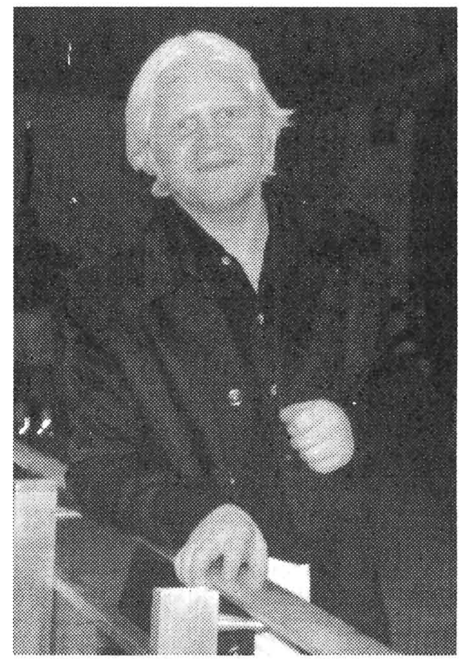
31 липня–1 серпня – Подвійні ігри, Союзівка
4–6 вересня – Першості УСЦАК, Союзівка
18–19 вересня – КЛК, Союзівка
2–3 жовтня – „Тризубівка"

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, червень 1999 р.

500.00	дол.	Гулей Дмитро і Марія	Вестон, Онт. Канада
124.00	дол.	Болонка Василь	Бутвин, Па.
50.00	дол.	Стус Богдан	Лос Анджелес, Каліф.
38.00	дол.	Камінська Ірина	Чикаго, Іл.
35.00	дол.	Романюк Параска	Філядельфія, Па.
28.00	дол.	Дідух Михайло	Веланд, Онт. Канада
26.00	дол.	Яхторович Орест	Чикаго, Іл.
25.00	дол.	Когут Микола	Філядельфія, Па.
		Куриляк Василь	Торонто, Онт., Канада
		Масенец Лідія	Чизголм, Мн.
20.00	дол.	Кабанов Марія	Гемет. Каліф.
		Крамарчук Богдан	Етобіко, Онт., Канада
		Маринюк Андрій	Кергонксон, Н.Й.
		Пундій Павло	Чикаго, Іл.
		Щесюк Володимир	Гарден Ситі, Миш.
		Шеремета Люба	Нью-Кесел, Дел.
13.00	дол.	Гурин Марія	Малібу, Каліф.
		Пристай Дмитро	Рочестер, Н.Й.
		Терлецький Юрій	Мт. Покано, Па.
10.00	дол.	Андрійович Михайло	Етобіко, Онт., Канада
		Ціховляс Любомира	Ст. Пітерсбург, Фла.
		Черніга Володимир	Сиракюз, Н.Й.
		Душник Марія	Бруклин, Н.Й.
		Дикий Антон	Блейрставн, Н.Дж.
		Фіголь Марія	Вест Мілфорд, Н.Дж.
		Филипович Роман	Савт Голанд, Іл.
		о.С. Галік	Лос Анджелес, Каліф.
		Галюк Маріянна	Місісаґа, Онт., Канада
		Гайда Ігор	Істон, Кон.
		Гуцал Марія	Чикаго, Іл.
		Івасечко Ольга	Чикаго, Іл.
		Ювзин Йосиф	Ратерфорд, Н.Дж.
		Коцибала Святослав	Кротон он Гадсон, Н.Й.
		Комар В.	Лонг Айленд Ситі, Н.Й.
		Комічак Михайло	Мек Кіс Рокс, Па.
		Коропецький Євген	Фергусон, Мо.
		Костечко Любомира	Йонкерс, Н.Й.
		Кравчук Джералд	Парма, Огайо
		Кульчицька Марія	Вудбридж, Кон.
		Лиско В.	Александрія, Ва.
		Марченко Микола	Розвел, Дж.
		Микулович Ярослав	Кресент, Па.
		Навроцький Юрій	Квінс Виледж, Н.Й.
		Петик Іванна	Філядельфія, Па.
		Потрабія Параня	Чикаго, Іл.
		Руб Юрій	Дирборн, Миш.
		Сабат Йосиф	Твін Лейкс, Виск.
8.00	дол.	Довгенко М.	Лос Анджелес, Каліф.
		Дранка Дмитро	Бафало, Н.Й.
		Григорчук Лев	Гросе Поінте, Миш.
		Когут Дмитро	Істон, Па.
		Лаврин Іван	Чикаго, Іл.
		Мельникович Юрій	Оро Велі, Аз.
		Мосюрчак Дмитро	Грінфілд Парк, Н.Й.
		Правак Юрій	Віліямсвіл, Н.Й.
		Процишин Микола	Ла Сел, Квеб., Канада
		Приймак Стефан	Рочестер, Н.Й.
		Солонинка Михайло	Мінеаполіс, Мін.
		Щебетюк Марія	Елентавн, Па.
		Зозяк Тарас	Норт Маямі, Фла.
5.00	дол.	Барицький Микола	Бафало, Н.Й.
		Дорожинська Ірина	Вудсайд, Н.Й.
		Дуркалець Роман	Парма, Ог.
		Дигдало Володимир	Трой, Миш.
		Колтунюк Любомир	Денвер, Кольо.
		Маланюк Богдан	Норт Маямі Біч, Фла.
		Мосійчук Зеновія	Бафало, Н.Й.
		Оленський Олег	Джексон Гайтс, Н.Й.
		Паламар Галина	Філядельфія, Па.
		Пилипюк Олег, С. Ільницький	Едмонтон, Аб., Канада
		Шевчук Богдан	Йонкерс, Н.Й.
		Свірський Іван	Ведерсфілд, Кон.
		Сидор Василь	Рочестер, Н.Й.
3.00	дол.	Гресь Ян	Кліфтон, Н.Дж.
		Головацький Осип	Тамарак, Фла.
		Корнило Іван	Дітройт, Миш.
		Ласевич Дмитро	Бруклин, Н.Й.
		Слободян Марія	Едісон, Н. Дж.
		Слиж Володимир	Вудсайд, Н.Й.
		Зінько Микола	Парма, Ог.
	Разом		1,515.00 дол

Щиро дякуємо за фінансову підтримку найстаршої української газети.

Шкода, що „Піккардійська Терція" вже поїхала від нас...

Диригент Володимир Якимець.

Останній концерт „Піккардійської Терції" в США припав на Нью-Йорк, і я пішла на нього з цікавости, не знаючи, чого сподіватися після широкої реклями, яку ця група отримала ще перед своїми успішними виступами, вперше в США. Правда, про цю оригінальну співочу групу з рідного Львова чула я вже раніше, а все ж, знаючи, як голосна, часом і „дика", музика сьогодні панує, на концерт в Нью-Йорку пішла з деяким застереженням.

Давно вже не бачила я виповненої вщерть великої залі Народного Дому в Нью-Йорку, але ще більше здивувала вікова різноманітність публіки: крім найстарших бувальців усіх українських імпрез в метрополії, мого віку, залю заповнили також молоді та наймолодші, яких доволі рідко побачите у Народному Домі.

Їх вийшло на сцену шість – молодих хлопців, але з досвідом публічних виступів. Співали одну за одною пісні, спершу народні, а відтак легкого жанру, а все ж навіть рок-енд-рольні не були надто голосні. Може, причиною того дивного феномену є те, що група не вживає ніяких інструментів, а своїми голосами тільки їх імітує. Часом до акомпаньяменту плещуть в долоні та спонукують публіку до такого самого. Але все це відбувається в якійсь незрозумілій у сьогоднішніх обставинах гармонії, тому напрочуд дивним було те, що члени "Терції" взяли за серце усіх присутніх, незважаючи на їхній вік.

Співаки не сходили зі сцени понад годину, співаючи одну за одною пісні різного жанру. Але коли похилились у прощальному поклоні, то щирим оплескам не було кінця.

Коли я спитала адміністратора групи Р. Климовського, чому не мають вони друкованої програмки, пояснив, що співають таку програму, яку прихильно сприймає публіка. Цей факт був ще більше дивний, коли взяти до уваги, що на цьому прощальному концерті була різна віком публіка, яка тепло реагувала на кожну пісню. Як зуміли ці молоді співаки так дібрати репертуар, що для всіх був бажаний? Це вже їхнє особливе мистецтво, яким певно провадить диригент.

Після закінчення концерту і довгих оплесків, співаків обступила публіка, щоб купити тасьми і мати можливість слухати „Терцію" ще й удома.

Адміністратор групи Р. Климовський поінформував нас, що з цілого турне найповніші залі були у Філядельфії та Нью-Йорку. Але всюди мали вони успіх, моральний та матеріяльний, і від'їжджають зі щирою подякою усім, хто допомагав з концертами, в першу чергу – ред. „Закордонної газети" Петрові Рибчуку. Їдуть, маючи перед собою нові виступи у Варшаві та Києві, а там, може, ще приїдуть до нас в часі Різдвяних свят... Шкода, що тепер вони від'їхали, і шкода тих усіх, що не мали змоги послухати „Терцію"...

О. Кузьмович

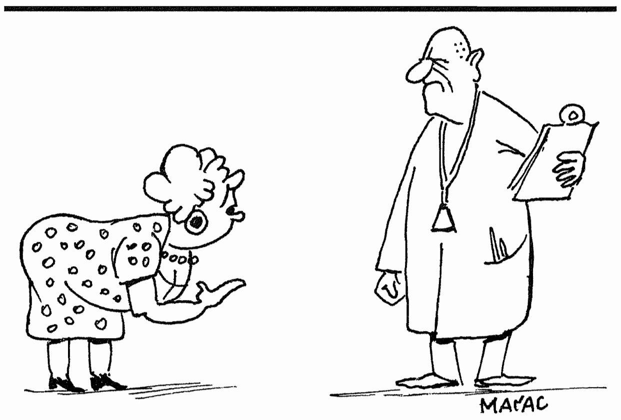
БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

Лікарі радять

Порушення нервової системи та як їм запобігти

Кандидат медичних наук М. Присяжнюк пише в науково-популярному журналі „Будьмо здорові", що до порушень нервової системи можуть призвести різні чинники: зовнішні – травми голови (струс мозгу), ураження електричним струмом, надмірне перегрівання або переохолодження організму, деякі інфекції та отруєння, а також порушення кровопостачання ділянки нервової системи, запальні процеси, білкове голодування, дефіцит вітамінів. До основних проявів порушень і захворювань нервової системи належать, зокрема, головний біль, стан непритомности, судоми (корчі). Сигналізують про біль больові рецептори. Слід зауважити, що вони можуть руйнуватися злоякісними пухлинами. Через це на початковій стадії раку, коли людині ще можна допомогти і врятувати її життя, біль може не відчуватися і тому хвороба, не даючи раннього сигналу небезпеки, переходить у тяжку стадію – аж до стану, коли її вже запізно подолати.

Основними причинами головних болей є недостатнє постачання мозку киснем та поживними речовинами. Це трапляється, коли порушується режим життя, коли людина мало рухається, не буває на свіжому повітрі, курить, а також від захворювання кровоносних судин, від перевтоми напруженою розумовою працею, недосипання, надмірного шуму, яскравого світла, травмування голови. Тому, коли у вас з'явиться біль, зверніться до лікаря, щоб з'ясувати його причину.

– Ой, докторе, у попереку штрикає, що й ступити не можу.
– Ану, нагніться, болить?
– Болить, але менше.
– А ще трохи нахиліться, болить?
– Нічого не відчуваю.
– Отак й ходіть.

Чому люди хропуть?

Хропіння не належить до серйозної лікарсько-медичної проблеми, проте зі зрозумілих причин не є бажаним – особливо для тих, чиї вуха сприймають подібного роду людський голос. Що є причиною хропіння?

На це питання д-р Сет Сіберман в газеті „Акрон Бекон Джорнал" (28 липня 1998 р.) відповідає, що цією причиною є бльокування носового проходу. Особливо це небезпечно для тих, хто забагато важить і забагато спить. З цим може бути пов'язаний також високий тиск крові, депресивний стан та сексуальні розладнання.

Дівчата, які курять, важать більше

Згідно з науково-дослідницькими висновками, які були опубліковані в „Постградуаційному медичному журналі", дівчата, які курять тютюн, важать на 30 відсотків більше, ніж їхні однолітки, що не курять. До цих досліджень було залучено понад 2800 дівчат віком від 11 до 18 років. Висновок: дівчата (але чи тільки дівчата?), що бажають мати нормальну вагу тіла, ніколи не повинні вживати нікотини.

Ліки проти запліднення зменшують риск хвороби на рак

Як свідчать дослідження, проведені в Women's College Hospital в Торонто і опубліковані в „New England Journal of Medicine", жінки, які вживають ліки проти запліднення впродовж шести і більше років, на 60 відсотків менше хворіють на рак яєчників, ніж ті, котрі ними не користуються.

З цього виходить, що вживаючи ліки проти запліднення, жінки, як кажуть, вбивають два „зайці" – з одного боку, не вагітніють, а з другого – мають менше ризикують захворіти на рак.

Д-р Юліян Мовчан

В КІНЦІ ГАЗЕТИ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ

з переведеної Різдвяної збірки 1998-1999, що була призначена на потреби ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ американського тому у двох книгах

За час від 10 липня 1998 р. до 2 липня 1999 р.

2,000.00	Ігор і Рома Гайда;
2,000.00	Оксана Рак із завіщання;
2,000.00	Самопоміч Федеральна Кредитова Кооператива в Нью-Йорку;
1,950.00	Остап й Урсуля Балабан;
1,500.00	Українська Православна Кредитова Кооператива у Нью-Йорку;
1,100.00	Володимир і Анна Рак;
1,000.00	Ярослав й Ірина Моцюк;
1,000.00	Йосафат Стасів із завіщання;
1,000.00	Богдан Хонюк;
600.00	Володимир і Христина Баранецький;
520.00	Юрій Ленцик;
500.00	Микола і Зірка Галів, Мирослав і Люба Прокоп, Василь Сосяк, Юрій Трухлий;
400.00	Борис Галаган;
300.00	Іван і Галина Лобай, Фундація Українського Вільного Університету;
250.00	Остап й Урсуля Балабан у пам'ять д-ра Ярослава Падоха, Оксана Фольварків;
200.00	Петро й Олена Гой, Іван і Нона Карк, Сильвестер і Катерина Костик, Юрій і Дарія Костів, Степан О. Олійник, Йосиф і Стефанія Порайко, Михайло Ступка, СУМА – Йонкерс Федеральна Кредитова Кооператива, Богдан і Джоен Целевич, Лев і Марія Чировський;
190.00	Український Громадський Комітет у Льорейні;
160.00	Євген і Євгенія Івашків;
154.00	Український Громадський Комітет у Ст. Пітерсбург, Фл,;
140.00	Ілля і Софія Ткачук;
106.00	Михайло Бойко;
100.00	Марія Андрусяк, Микола і Христина Баранецький, Олекса і Лариса Біланюк, Броди-Лев, Богдан і Лідія Гайдучок, Василь Гайдич, Ярослав і Богданна Гелета, Марта Данилюк, Осип Данко, Павло й Ірина Джуль, Павло й Ірина Джуль у пам'ять проф. Мирослава Семчишина, Адріян Долінський, Ярослав й Ольга Дужий, Василь й Ольга Ільчишин, Андрій і Тамара Кобзяр, Іван і Наталія Коропецький, Дмитро і Стефанія Косович Софія Г. Кудрик, Ірина Лаврівська, Ярослав і Алла Лешко, Володимир і Лариса Лисняк, Анна Максимович, Володимира Мацюрак, Юрій і Христина Навроцький, Ярослав і Галина Оберишин, Любомира Пежанська у пам'ять д-ра Богдана Мрица, Володимир Пушкар, Ярослав Пришляк, Іван Решетар мол., Климентій й Ольга Рогозинський, Ярослав і Софія Рожанковський, Іван і Юлія Росьцішевський, Марія Савдик, Ярослав й Оксана Сидорак, Іван і Стефанія Сєрант, Александер і Софія Скоп, Марія Стефанів, Богдан і Галина Титла, Александра Ткач у пам'ять батька проф. Костя Кісілевського, Стефан й Анна Феденко, Мирослав й Олена Харкевич, Степан і Марія Хемич, Нестор Ходновський, Микола і Стефанія Чорний, Василь Ящун;
65.00	Володимир і Марія Ворох;
50.00	Роман Аліськевич, Омелян і Татяна Антонович, Роман й Анна Байлак, Дмитро Бобеляк, Любомир й Анна Винар, Мирослава Вишивана, Уляна Вовк, Осип і Нона Войтович, Володимир і Катерина Воловодюк, Ольга Гаєцька, у пам'ять д-ра Ярослава Падоха, Ольга Гаєцька, Юрій Галушинський, Петро і Реа Грицак, Ольга Гуглевич, Дем'ян Геча, Іван Гулич, Іван Жук, Галина Єфремов, Карло і Софія Зайнінгер, Іван і Стефанія Заяць, Леся Іваній, Лідія М. Кассараба, Богдан і Наталія Коваль, Ігор і Анізія Козак, Тарас і Ксеня Козбур, Теодозій і Любомира Крупа, Александер і Марія Лужницький, Василь і Оксана Марчук, Ярослав Мігайчук, Леонід й Оксана Мостович, Степан й Ірина Нечай, Петро Одарченко, В. Оренчук, Лідія Осінчук, Іван і Галина Панчак, Ярослав і Ярослава Панчук, Арета Подгорецька, Лідія Прокоп, Марія П'ятка, Іванна М. Ратич, Марія Робак, Марта Рудик, Марія Савицька, „Самопоміч" Федеральна Кредитова Кооператива у Нюарку, Стефан й Анна Секрета, Анастазія Сочинська, Александра Старов, Сидір і Марія Тимяк, Святослав і Марта Трофименко, Вячеслав Цетенко, Йосиф Цікало, Микола Чировський, Володимир і Надія Шкільник, Мирослав і Надія Шмігель, Михайло й Іванна Яцух;
40.00	Олена Несіна, Ірина Пашковська, Імре Кардашинець;
30.00	Роман і Стефанія Барановський, Ірина Гординська, Емілія Дзюба, Орест Небеш, Микола і Діоніза Ненадкевич, Любомир Огаренко, Галина Проданюк, Олег і Таня Склепкович, Микола й Анна Стасів, Микола Черевайко;
25.00	Наталія Білоус у пам'ять мужа Михайла, Дарія Гординська, Остап Гац, Микола Дейчаківський, Юрій Демидович, Наталія Дубик, Марія Душник,Стефанія Єрмолович, Ярема і Надія Заліпський, Теодозій Зазуля, Борис Захарчук, Остап Зинюк, Володимира Кавка, Борис Кекіш, Ярослав і Марія Кіцюк, Володимир Кліш, Надія Кмета, Ярослав Колодій, Антін Р. Колтунюк, Мирон і Христина Корнага, Теодор Костюк, Петро Крамаренко,Трувор Кузьмович, Мирослав і Зеновія Кулинич, Лев Д. Кушнір, Марія Лещишин, Мирослав Лисобей, Іванна Сим-Ліпська, Анна Маркевич, Василь Марущак, Орест і Святослава Менцінський, Осип і Надія Німилович, Надія Попель, Маруся Попович, Емілія Ройовська, Сергій Сахарук, Юрій Свищук, Володимир і Богданна Слиш, Роман Смик, Олег Снилик, Володимир Сорочак, Галина Степаненко, Іван Тимків, Роман і Алла Трохимчук, Ірина Дибко-Филипчак, Лев і Галина Футала, Василь Харук, Богдан і Богданна Худьо, Галина Ціґаш в пам'ять д-ра Ярослава Падоха, Орест і Любомира Чапельський, Ярослав і Катря Червоняк, Дарія Яросевич, Василь Яцків;
20.00	Дмитро Бездух, Володимир Безсонів, Богданна Н. Бігун, В. Блавацький, Семен Гасяк, Володимир Грицин, Алла Зеленюк, Олена Качала, Богдан і Ксеня Коженьовський, Любомира Костечко, Любомир Лампіка, Іван і Михайлина Лесейко, Іва Лісікевич, Орися Лончина, Ольга Лушняк, Наталія Миколаєвич, Ірина Насадук, Стефанія Семущак, Микола і Ярослава Француженко, Іван Цьолко, Олексій Шевченко, Богдан Шепелявий, Олена Юрчук;
15.00	Ольга Антохій, Олег і Людмила Волянський, Роман Гриців, Степан Голяш, Ольга Дякун, Володимир і Лідія Кізима, Богдан Козак, Микола Корінець, Микола Лаврин, Уляна Лоза;
10.00	Борис Александер, Іван Безуб'як, Ярослав Букачевський, Олег Веселовський, Роман Гац, Анатоль Демус, Тетяна Дідошак, Іван Дзівак, Володимир Дитиняк, Валентина Єрмоленко, Роман Запутович, Ольга Зацухна, Леонадр і Доріс Коріс, Богдан Кузьма, Віктор Леус, Олег Мазяр, Олег Мороз, Стефан Марциняк, Микола Ромах, Мирослав Сірий, Марія Слободян, о. Петро Скріковський, Лев Стеткевич, Петро Хім'як, Василь Шийка, Евстахій Юркевич, Ольга Ярема;
5.00	Теодор Гайдук, Зенон і Неоніля Крамарчук.

Усім нашим Дорогим Жертводавцям складаємо щиру подяку за Ваші пожертви на Енциклопедію Української Діяспори. Дякуємо за Ваше зрозуміння до цього важливого проєкту, що має залишити сліди науково-творчої, суспільно-культурної і політичної діяльности за межами України. Просимо і в майбутньому допомогти нам завершити цей потрібний і вагомий проєкт. Якщо б у поданому списку жертводавців було пропущено чиєсь прізвище, то просимо нас повідомити.

Наша адреса:
Shevchenko Scientific Society, Inc.
63 Fourth Ave.
New York, NY, 10003

Пам'яті інж. Юліяна К. Ястремського

Інж.Юліян К.Ястремський

19 червня ц.р. відійшов у вічність інж. Юліян Ястремський. Українська громада Північної Америки втратила одного з найвизначніших архітекторів та активного члена нашого громадського життя.

Народившись у Вінніпеґу в 1910 році, він успадкував багато цінних рис свого батька Томи, що приїхав до Канади у 1890-их роках з Буковини і став одним з лідерів українського суспільного і політичного життя, та своєї матері Осипи Гаєвської, що прибула з Озерян у Галичині. Закінчивши парохіяльну школу св. Миколая та середню школу св. Івана у Вінніпеґу, він завершив свої студії зі ступенем бакалявра архітектури в Манітобському університеті в 1932 році. Вже студентом, виявив широкий діяпазон зацікавлень, концентруючи свою увагу на проєктуванні церков і шкільних будинків. Він також був активним спортовцем в легкій атлетиці, добрим співаком, членом українських хорів, та, в кінці, диригентом хору у Вінніпеґу. Під час великої економічної депресії, що панувала в Канаді, США та інших країнах світу, як інженер зумів знайти працю, виконуючи проєкти житлових будинків.

Цього року була 60-та річниця від часу, коли інж. Ястремський переїхав до США, де у Колюмбійському університеті осягнув ступінь кандидата наук в ділянці архітектури. Під час війни був архітектором у Федеральній мешканевій агенції, а згодом шефом архітектурного відділу сталеварної компанії Bethlehem Steel Corp., з наглядом над будовою кораблів і пристаней.

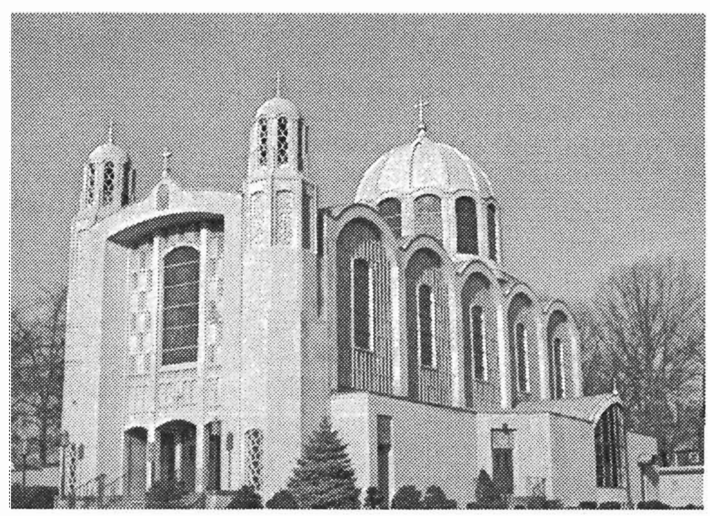
В 1947 році інж. Ястремський відкрив своє власне бюро, виявивши себе активним, винахідливим і оригінальним архітектором. Він проєктує і наглядає за спорудженням запляннованих ним церковних, шкільних, комерційних, промислових та мешканевих будівель. Я часто згадую покійного архітектора, коли буваю в нашій чудовій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, яку він проєктував і якою гордяться управа міста та довколишні мешканці. Між його іншими численними творами можна згадати семінарію св. Василія у Стемфорді, семінарію св. Йосафата у Вашінґтоні, українські церкви в Перт-Амбої, Вашінґтоні, Нью-Гейвені, Оттаві і Ванкувері, парохіяльну школу св. Михаїла в Йонкерсі, грецьку церкву св. Варвари в Нью-Гейвені, Катедру Непорочного Зачаття у Філядельфії, оригінальний будинок Українського Народного Союзу в Джерзі Ситі, багато інших будинків та церков в США і в Канаді.

Коли в 1950-их роках засновник Українського Інституту Америки Володимир Джус хотів придбати для інституту відповідний будинок в Нью-Йорку, то саме інж. Ястремський порадив купити престижну пам'ятkову палату на 5-ій авеню в Нью-Йорку, якадо сьогодні служить цілій громаді метрополії. Юліян Ястремський став одним із засновників інституту і постійно брав активну участь у його діяльності.

Інж. Ястремський разом з дружиною Олею Лепковою, відомою концертовою співачкою України, Канади та США, постійно бували на концертах та інших імпрезах інституту. Він також був членом ряду українських і американських професійних і культурних товариств, зокрема почесним членом хору „Думка" в Нью-Йорку.

Відхід покійного залишив пустку в його родині і громаді, але пам'ять про нього і його світлі твори залишиться назавжди, бо вона житиме в церквах, школах і будівлях, що служитимуть прийдешнім поколінням.

Володимир Баранецький

Будівлі, зведені за проєктами Юліяна Ястремського: колишня садиба УНС в Джерзі Ситі і церква Івана Хрестителя в Нюарку.

(Фото з архіву „Свободи")

Полководець з покликання

До 20-річчя смерти Павла Шандрука

Доля нашого народу складалася парадоксально. Від 7 квітня 1340 року, дня смерти останнього князя Галичини Юрія Трейдановича, Україна не мала своєї державности. З цього часу народ і його найкращі сини і дочки мали тільки тоді свободу, коли в руках була зброя, якою боролися від своїх ворогів. І з цього часу терпимо Голгофу, несемо вінки тернових доль і співаємо Панахиди. Змінювалися епохи й умови визвольних змагань, за долю України клали свої голови козаки, опришки, гайдамаки, січові стрільці, дивізійники, упівці. Чимало патріотів словом воювали за честь нації. І на жаль, щоразу десь там високо знаходився хтось, хто зраджував свободу свого народу...

На цей рік припадає 110-річчя від дня народження і 20-річчя від дня смерти генерала Павла Шандрука, якого життя змушувало переодягатися в різні мундури. Він народився 28 лютого 1889 року в Борсуках на Волині. В 1911 році закінчив Філологічний інститут в Ніжині. Від 1911 до 1917 року служив в російській царській армії. Під час служби закінчив в 1913 році Алексіївську військову школу в Москві. А від 1917 до 1923 року воював в українській армії, в Запорізькому корпусі та Третій (Залізній) дивізії, займаючи відповідальні командні пости. В 1919 році отримав ранґу генерала бригади.

Після програних визвольних змагань ген. П. Шандрук потрапив, як тисячі українців, до таборів полонених в Польщі. По виході з табору включився у працю уряду УНР і очолював військовий ресорт. В 1938 році вступив, як контрактовий старшина, до польської армії і закінчив з великим успіхом Польську Академію Генерального Штабу.

В польському журналі „Культура" (ч. 6–212, 1965, Париж), поміщено опис боїв, якими керував П. Шандрук в німецько-польській війні 1939 року, за які отримав високі військові відзначення. Своїми подвигами, ціною власного життя, рятував український полководець не лише гонор армії, але життя сотням воїнів, які змагалися з переважаючими силами гітлерівської армії. Поляки оцінюють його військовий талант, мужність і хоробрість дуже високо, бо у той час він боровся за Польщу, яка була часто мачухою для українського народу. Це істинно був лицар, кожної хвилі готовий на бій. Однак обставини так склалися, що П. Шандрук потрапляє в німецький полон.

Коли Німеччина почала 22 червня 1941 року воєнні дії проти СССР, багато провідних діячів розраховували, що коли большевицька Росія програє, виникне можливість визволитися від її віковічного панування. Ситуація була надзвичайно складна. Вже почала діяти УПА, німецький наступ на фронті заломлювався, і українці тим більше потребували зброї. З початком 1943 року губернатор Галичини Верхтер дістав дозвіл на створення дивізії „Галичина". В результаті проф. В. Кубійович, старшина Дмитро Паліїв, д-р Отто Вехтер та Альфред Бізанц, колишній підполковник УГА і УНР, проголосили 28 квітня 1943 року набір до дивізії. Зголосилося майже 80,000 добровольців. Українці відразу остерегли, що їхні сили будуть вжиті виключно проти більшовиків, також висунули вимогу звільнити всіх наших українців з німецьких в'язниць.

Всі добровольці, що стали в ряди дивізії „Галичина" з жертвенністю в серці йшли боротись за свою батьківщину.

Вороги нашого народу звинувачували воїнів дивізії „Галичина" в колябораціонізмі. Час відкривати всю правду про боротьбу нашого народу, час спростувати наклепи, якими наші недруги очорнюють наші визвольні змагання. На сучасному етапі в перших рядах пасквілянтів стоять польські шовіністи Е. Прус і В. Поліщук, які, з голосу Москви, продовжують оббріхувати Україну.

В кінці 1944 року ген. П. Шандрук очолив, за згодою всіх українських організацій, Український Національний Комітет і з 1945 року став командуючим Української Національної Армії, до складу якої увійшла дивізія „Галичина". Завдяки його великому військовому досвідові вдалося вивести з фронту, перед німецькою капітуляцією, багато українського вояцтва, яке уникнуло неминучої смерти.

У лондонському Польському інституті і музеї імені генер. Сікорського, в архіві Станіслава Папроцького (спр.30–1, течка 6), виявлено лист ген. П. Шандрука, який надруковано в паризькому часописі „Зошити історичні" (1998 ч. 126). В листі ген. Шандрук бачить Польщу як союзника в боротьбі за незалежну Україну проти російської окупації. В листі знаходимо знаменні слова: „Немає боротьби без кризи і у великих справах немає легких перемог – борімося за слушну справу!"

Генерал Павло Шандрук в лютому народився і 15 лютого 1979 року помер, на 90-му році життя, – в Трентоні Н. Дж. Хоронили його священики обох наших церков, Католицької і Православної. Численно на похорон прибули дивізійники, представники українських організацій з різних міст Америки і Канади. При труні генерала стояла почесна стійка – під військовими і національними прапорами. Свою прощальну промову Остап Сольський закінчив словами Павла Степа:

„І нас ніхто не подолає,
Коли з'єднаємось усі!
З'єднає ж нас мета єдина,
Велика чиста і свята:
Соборна й Вільна Україна,
Країна волі золота".

Ярослав Стех

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

професора
ДАНИЛА ГУСАР-СТРУКА

висловлюємо ближчій і дальшій Рідні найглибші співчуття.

ДРУЗІ і ПРИЯТЕЛІ-ПИСЬМЕННИКИ
із ОУП „СЛОВО"

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 12 липня 1999 р. відійшла у вічність наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.
АННА ДОРОШЕНКО

нар. 17 грудня 1915 р.

ПАНАХИДА відбулася 14 липня 1999 р. в похоронному заведенні Музики в Чикаго.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 15 липня 1999 р. в Українській Православній Катедрі св. Володимира.
ПОХОРОН на цвинтарі Елмвуд, Іллиной.

В глибокому смутку залишилися:
син – АНАТОЛІЙ з дружиною РАЇСОЮ
дочка – ЛЮДМИЛА з чоловіком СТЕФАНОМ СЛОБІДСЬКИМ
внук – ПЕТРО з дружиною РОКСОЛЯНОЮ і донечкою КЛАВДІЄЮ
внучка – АЛЕКСАНДРА з чоловіком МИХАЙЛОМ СЕРДЮКОМ і донею НАТАЛОЧКОЮ
сестра – КАТЕРИНА з родиною в Україні
ближча та дальша родина в Америці і в Україні.

Вічна її пам'ять!

П О Д Я К А

З волі Всевишнього 19 червня 1999 р. відійшов від нас у вічність найдорожчий МУЖ, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.
БОГДАН САЄВИЧ

Цією дорогою висловлюємо сердешну подяку родині, приятелям і знайомим, що взяли участь у похоронних відправах.

Висловлюємо щиру подяку о. Дмитрові Стефанюкові та о. Євгенові Монюкові за відслуження Панахиди і Служби Божої у церкві св. Миколая у Філядельфії.

Щиро дякуємо Богданові Мирові і Стефанові Макухові, які прекрасним співом звеличали похоронні відправи.

Ми невимовно вдячні Миколі Касіянові, приятелеві покійного, за ті теплі слова, які були висловлені під час панахиди, як також Юрію Саєвичу за щирий спомин про вуйка під час поминок.

Рідним, які прибули з Бруклина, Чикаго, Нью-Йорку, Стетен Айленд, Вест Орандж, Вашінгтону, як також місцевим, що взяли участь у похоронних відправах та за квіти – наша щира подяка.

За взірцеве проведення похорону сердешно дякуємо похоронному заведенню М. Насевича.

Нехай Господь винагородить Вас усіх за ваші добрі серця.

дружина ЯРОСЛАВА з родиною

<u>У пам'ять покійного Богдана на св. ЛІТУРГІЇ зложили:</u>
Микола і Марія Касіян, Михайло і Ольга Нич, Стефанія Пінюта, Ярослав Масюк, Платон і Йоанна Світенко, Ірена Палевич і Стефан Линч, Стефан і Оксана Ворох, Евген і Ірена Козак, Іванна Субтельна.

<u>У пам'ять Богдана на СИРОТИ в УКРАНІ через 90-ий відділ СУА зложили:</u>

по 100 дол. Тарас і Ірена Ванчицькі, Стефан і Оксана Ворох;
по 25 Неоніла Кліш, Христина Бак-Бойчук.

<u>На СИРОТИНЦІ і ЦЕРКВУ в м. ТЕРНОПОЛІ, Україна:</u>

300 дол. Ярослава Саєвич;
100 Марія Тесленко.

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ „САМОПОМІЧ"
відділу в Нюарку, Н. Дж.

У глибокому смутку ділимося із своїм членством та українською громадою, що 9 липня 1999 р., в Лівінгстоні, Н.Дж. після короткої недуги, відійшов у вічність

бл. п.
ДМИТРО БОБЕЛЯК

основоположник та довголітній член управи, широкошанований громадський діяч.

ПОХОРОННІ відправи відбулися із церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку. Могила покійного знаходиться на цвинтарі св. Андрія Первозваного у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою, що 1 червня 1999 р. відійшла у вічність, на 93-му році життя наша найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.
МАРІЯ ЖОВКІВСЬКА
з дому ПУШКАРСЬКА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 5 червня 1999 р. в церкві св. Архистратига Михаїла в Гартфорді, Кон., та на цвинтарі св. Михаїла в Glastonbury, CT.

Залишені в смутку:
донька – ТЕРЕСА ҐЛУХ
внуки – АННА РУССО з чоловіком РОБЕРТОМ, донечкою АНДРЕЄЮ і сином ІВАНКОМ
– д-р МАРІЯ ҐЛУХ
– ПЕТРО ҐЛУХ з дружиною НАДЕЮ
– ТЕРЕСА РОЛФ
– БОГДАН ҐУДЗ
– МАРІЯ ҐУДЗ
– ВІКТОР ҐУДЗ
та дальша родина в Канаді, Польщі і Україні.

Вічна їй пам'ять!

У П'ЯТНАДЦЯТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого найдорожчого і незабутнього МУЖА

бл. п.

д-ра ІЛЛІ АНДРУСЯКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в катедрі св. Покрови в Дітройті (Савтфілд) Миш.
у неділю, 8 серпня 1999 р.;
у церкві-пам'ятнику св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.;
в церкві Успення Пресвятої Богородиці в Люрді та
в українській православній церкві в Бразилії.

Про молитви за душу покійного просить
дружина МАРІЯ

П О Д Я К А

З волі Всевишнього, несподівано для нас, відійшла у вічність
6 грудня 1998 р. в Кліфтоні, Н.Дж.,
наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА та БАБУСЯ

бл. п.

ІРИНА ЧАЙКІВСЬКА

Нашу особливо глибоку вдячність висловлюємо всім тим, що своєю участю в похоронних відправах виказали свою любов і приязнь до покійної Ірини та прийшли, щоб віддати їй останній поклін та попращатися з нею.

Дякуємо о. парохові Й. Шупі та Я. Гнатюкові за проведення всіх похоронних відправ та за св. Літургію в Пассейку в 40-ий день смерти, 2-му Куріневі УПС „Ті, що греблі рвуть“ за св. Літургію за покійну Ірину в Нью-Йорку та єром. Глібові за св. Літургію в Римі.

Сердешно дякуємо всім представникам організацій та тим поодиноким особам, хто усно, телефонічно чи письмно зложили нам свої співчуття та поділилися споминами про нашу Ірину: А. Кравчук – голові СУА, О. Гнатейко – голові Українського Музею, М. Полянській – Окр. Рада СУА, Н.Дж., М. Мілянич – Курінь УПС „Ті, що греблі рвуть“, М. Бакалець, У. Старосольській, О. Кузьмович, Чорноморцям, побратимам і Див. УНА та шістьом шкільним товаришкам Ірини, які ще залишилися у Львові.

Ще раз сердешно дякуємо всім, що разом з нами відпровадили покійну Ірину на вічний спочинок.

Чоловік БОГДАН з родиною

НА ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ ПОЖЕРТВУВАЛИ:
Родини: Кисілевських, Темницьких, Гірняків, Чипаків, Лапічаків, Ваньо, Л. Моравська, родина Федунів, Б. Грицковян, родина Рудакевичів, О. Бобиляк, М. Сваричевська, родина Федашів, М. Бачинська, родина Бережницьких, Г. Колесса, „Пласт“ – Пассейк, 70 Відд. СУА, Курінь УПС „Ті, що греблі рвуть“, З. Озутукаріджян, Ю. Каркамо.

КВІТИ ПРИСЛАЛИ:
О. Гнатейко, В. Салевич, І. Кузьма, Л. Крупа, А. Ортинська-Рибак, З.Кунцьо, Т. Дідушок, Т. Вандергайден, С. Витвицька, Л. Чолган, Гол. Управа СУА, Окр. Рада СУА – Н. Дж., 70-ий Відд. СУА –Пассейк, 2 Курінь УПС „Ті, що греблі рвуть“ Р. Кезерашвілі, „Люсент“, Інк., „Форест-Ліней“, Інк., Н.Й.С. Технікал Каледж.

НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в НЬЮ-ЙОРКУ зложили:

	1,000 дол.	Б. Чайківський;
	250	А.і Х. Тершаковці;
по	200	Й. і М. Кознарські, А. і Т. Тершаковці;
по	100	М. і О. Бачинські, Ю. і С. Бережницькі, В. і У. Дячуки, І. Дорожинська, М. і О. Гнатейки, Ю. і М. Гончаренки, Л. і П. Ігнат, Р. і Н. Ільницькі, І. Карк, Д. Кордуба, Т. і Л. Крупа, Л. і Д. Курилки, Г. і І. Кузьми, С. Квасовська, Я. Рожанковський, З. і В. Салевичі, М. Скасків, М. Тершаковець і Р. Гавриляк, 70 Відділ СУА;
по	75	Т. і А. Гнатейки, О. і Д. Темницькі;
	60	Е. Тріска;
по	50	М. Бакалець, М. Бачинська, О. Бобиляк, А. і К. Бук, С. Цапар, Г. і С. Чолгани, М. і Л. Чолгани, Я. і Л. Чипаки, М. Цибрівська, З. Кунцьо, Т. Дідошак, О. і А. Федаші, Я. і Л. Федуни, Ю. і Х. Ференцевичі, Л. Фіцалович, Б. і Л. Гайдучок, М. і З. Галіви, А. і В. Гірняки, Е. і М. Яроші, І. і Х. Клюфаси, Ю. і М. Кордуби, І. і Н. Коропецькі, Ю. Котляр, Б. і Л. Крамарчуки, І. і М. Куземські, Р. Кисілевський, М. і О. Мочули, М. Ничай, І. Охримович, М. і Л. Прокопи, М. Шуст, О. і Т. Склепковичі, Д. і М. Стахів, С. і А. Татаренки, М. Тершаковець, А. Ткач, М. і Н. Титли, О. Утриско, Т. Вандергайден, С. Витвицька, 17 Відд. СУА;
	40	М. Храпливий;
	35	Д. Колотало;
по	30	І. і О. Буртики, Л. Гладка, М. Яцушко-Салик, І. Ракуш;
по	25	А. і М. Бачинські, Д. Байко, Б. Бігун, М. Боровик, Н. Бих, І. Цапар, М. Данилюк, Е. і А. Ґілі, О. Гірняк, І. Юрчик, М. Кальман, Б. і У. Кобзяр, З. і М. Коциловські, Ю. і Д. Костіви, Б. і А. Кравчуки, Т. і І. Кулики, О. Кузьмович, Ю. і О. Кисілевські, І. Лончина, І. і Я. Лучечкі, Е. Лужняк, П. і Л. Матійцьо, Р. і Г. Микита, Ю. і Х. Навроцькі, Б. і М. Полянські, В. і Д. Рудакевичі, В. Саббатіно, Н. Світлична, П. Стокотельний, І. Мороз, О. Тритяк;
по	20	І. і М. Борбичі, Я. Дядченко, В. Ганкевич, І. Качмарська, Х. Кордуба, П. і О. Кордуби, Л. Козак, І. і С. Марченки, М. Мартинюк, В. і А. Марущаки, А. Мочула, Б. і Н. Перфецькі, О. Путикевич, В. і А. Рак, Е. і В. Шипайло, Л. і І. Трачі, М. Жарська, А. Ваньо;
по	10	М. Гурин, М. і І. Яремчуки, А. Кроп, А. Максимович, Я. Петрик, О. Пясецька, В. Самбір, С. Серна, І. і Л. Сохани, М. Струк, М. Венґльовська, Л. Візняк.

НА „ПЛАСТ“ зложили:

1,000 дол.	Б. Чайківський;
100	Д. Кордуба;
50	Н. Макаревич

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 27 червня 1999 р. відійшов у
Божу вічність наш дорогий БРАТ, ШВАҐЕР і СТРИЙКО

бл. п.

СТЕФАН МИХАЛЬЧАК

нар. 22 червня 1923 р. в Балигороді на Лемківщині.

ПАНАХИДА відбулася в похоронному заведенні Мандзюк у Воррен, Миш.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві Непорочного Зачаття у Гемтремку, а відтак на цвинтарі Мт. Olivet.

В глибокому смутку залишилися:

брат	– МИКОЛА з дружиною МАРІЙКОЮ
братанка	– МАРТА з чоловіком ДАВИДОМ ІВАНОВИЧЕМ з донями
братанок	– д-р БОРИС МИХАЛЬЧАК з дружиною МАРІЯНОЮ і сином
братанка	– РОМА з чоловіком д-р ЮРКОМ ТЕМНИЦЬКИМ з донею і синами

Вічна йому пам'ять!

ПРОВОДИ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНИЦЬКОГО ФРОНТУ в Чикаго діляться з українською громадою сумною вісткою, що в суботу, 17 липня 1999 р. відійшов по важкій недузі на вічну варту наш відданий член, колишній головий радний УНС та секретар 136 Відділу

сл. п.

МИХАЙЛО СОРОКА

ПОХОРОН Покійного відбувся в середу, 21 липня 1999 р. з собору святих Володимира і Ольги на цвинтар св. Миколая в Чикаго.

Опечаленій дружині Покійного пані МАРІЇ,
доні ОЛІ з мужем ОЛЕСЕМ СТРІЛЬЧУКОМ і внукам АДРІЯНІ, АНДРІЄВІ, ЮРІЄВІ
та дальшій родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

КОНФЕРЕНЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО
ДЕРЖАВНИЦЬКОГО ФРОНТУ в Чикаго

Ділимося сумною вісткою, що дня 22 червня 1999 р., по тяжкій недузі
відійшов у вічність на 90-му році життя в Торонто, Канада,
наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і БРАТ

бл. п.

інж. СТЕФАН
ҐЕНИК-САС-БЕРЕЗОВСЬКИЙ

нар. 8 травня 1910 р. в м. Коломиї, Західня Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено 24 червня в церкві св. о. Миколая в Торонто. Покійного поховано на цвинтарі Prospect в Торонто.

В глибокому смутку залишились:

дружина	– МАРІЯ з СЕЛЬСЬКИХ
сини	– РОМАН з дружиною МЕРЛИН
	– МИРОН з дружиною ДЖУЛІЯ
дочка	– АДРІЯНА РАДЕЛИЦЬКА з мужем РОМАНОМ
внуки	– МИХАЙЛО, СТЕФАН, ПАВЛО, ОЛЕКСАНДЕР, МЕЛАСЯ та ПАВЛИК
брат	– РОМАН з родиною
кузинка	– ЛЕСЯ ТАРНАВСЬКА з родиною
кузини	– ЕВГЕН ШИПАЙЛО з родиною (США)
	– БОГДАН та ІГОР ШИПАЙЛО з родинами (Україна)

та ближча і дальша родина в Україні, Канаді і США.

Вічна йому пам'ять!

ПОДЯКА

Господь Бог наш покликав до вічного життя мою
найдорожчу ДРУЖИНУ Панімаку

бл. п.

АННУ (НУСЮ) ФОРОСТІЙ

26 червня 1999 р.

Всі наші парафіяни і всі, які Її знали, любили, називали Її ходячим ангелом. Прожила 83 роки. П'ятнадцять років тому дістала перший „строк", а після цілорічного побуту в регабілітаційному шпиталю вернулася до дому у Фльориді і до останнього дня Її життя мала сім менших „строків" і спокійно терпіла, часто приймаючи Святі Тайни. Уснула тихим сном в суботу, 26 червня в домі сина Зенона в Огайо.

Парастас відслужив Владика Митрополит Константин в понеділок, 28 червня 1999 р. в українській православній церкві свв. Петра і Павла в Янгставні, Огайо, а сослужило ще 10 священиків.

Краснорічево проповідував наш Митрополит. Опісля місцеве сестрицтво запросило всіх на вечерю. В середу, 30 червня в церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. відбувся чин похорону. Заупокійну Літургію служило трьох протопресвітерів: о. Б. Желехівський, о. Н. Коваль і о. П. Гринишин, а у вівтарі молилися Митрополит Із'яслав з Білоруської церкви і оо. І. Гарвей – ректор семінарії, о. Архимандрит Дам'ян і о. М. Глинський.

Дуже зворушливо проповідували найближчі наші приятелі о. Б. Желехівський і о. Н. Коваль. До Панахиди стали священики на чолі з Митрополитом Із'яславом. Після закінчення всієї відправи похоронено тіло поруч нашого зятя о. прот. І. Куліша.

Жалобна трапеза відбулася в Голідей Інн.

Всім сердешно дякую!

Вічна Їй пам'ять!

Муж – о. протопресвітер ТЕОДОР ФОРОСТІЙ

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА при ОУА „САМОПОМІЧ" в НЬЮ-ЙОРКУ повідомляє, що в суботу, 3 липня 1999 р. відійшов у вічність учитель в Україні, в таборах, а від 1949 р. до 1983 р. – учитель в Школі Українознавства при ОУА „Самопоміч"

бл. п.

ІВАН БЛИЗНАК

Велика втрата для школи і всього громадянства,
бо відійшла людина невтомної праці.

Школа висловлює щирі співчуття
опечаленій дружині покійного і його родині.

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ

Ділимося болючою вісткою, що у четвер, 3 червня 1999 р. відійшла
від нас наша дорога і незабутня МАМА

бл. п.

МАРІЯ СОДОМОРА БАЧИНСЬКА

нар. 29 січня 1911 р. у Підгайцях, Тернопільська область.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відслужено в церкві Царя Христа у Філядельфії. ПОХОВАНА покійна 7 червня 1999 р. поруч свого чоловіка бл. п. д-ра Володимира Бачинського на цвинтарі св. Марії на Fox Chase.

В глибокому смутку залишились:

син	– БОРИС
доні	– ВАВА
	– УЛЯНА

Пожертви в пам'ять покійної просимо складати на
ЛЬВІВСЬКУ БОГОСЛОВСЬКУ АКАДЕМІЮ
c/o Ukrainian Catholic Education Fund, 2247 W. Chicago Ave., Chicago IL 60622.

Вічна їй пам'ять!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього 19 лютого 1999 р. відійшла від нас у вічність наша
найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

НАТАЛІЯ СОФІЯ ПЕРФЕЦЬКА

Ми невимовно вдячні родині, приятелям і знайомим, які своєю участю у похоронних відправах вшанували пам'ять покійної.

Ласкаво дякуємо всім, які надіслали вислови співчуття, квіти та вінки, замовлені Служби Божі, та щедрі дари на Український Музей.

Наша глибока подяка належиться о. деканові Якову Мельникові, парохові церкви Благовіщення, за усі похоронні відправи у Філядельфії.

Щиро дякуємо о. Лабінському за відправлення панахиди над могилою на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Складаємо сердечну подяку о. Іванові Чировському за відвідини покійної в шпиталі та за відправлення поминальної Святої Літургії в церкві Успення в Маямі, Фльорида.

Надзвичайну подяку складаємо Анні Максимович, голові 43 Відділу СУА, за зворушливі слова висловлені про Покійну після панахиди та проф. Таїсі Богданській за теплий спогад під час тризни.

Ласкава подяка рівнож належиться мгр. Лідії Гладкій за переведення збірки у Маямі на Український Музей в Нью-Йорку.

<u>КВІТИ ПРИСЛАЛИ:</u>
Таня і Стефан Гарві, Марта і Давид Нювенгавс, Марія, Лев, Андрій і Уляна Перфецькі, Відділ Іноземних Мов університету Ла Саль, учителі школи „Н. А. Brown".

<u>НА СВЯТІ ЛІТУРГІЇ пожертвували:</u>
І. Мельник-Гаврилюк, Ю. і П. Савчак, І. Скульська, М. Лабунька, Л. і Ю. Дихдала, д-р Я. і М. Яримович, В. Пак, Ю. і О. Головчак, М. Харина, Б. і М. Татунчак, О. і І. Білик, T. & W. Neuenhaus, J. & J. Harvey, C. McGrath, M. Wojcik, J. & B. Sweeder, N. Giordano, D. Lehr, S. & E. Andrilli, Staff of the Campus Ministry Center at La Salle University.

<u>НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ:</u>

	1,000 дол.	Б., Ю. і Х. Перфецькі, Т. і С. Гарві та М. і Д. Нювенгавс;
	125	Л. і М. Перфецькі та К. Кривоус;
по	100	В. і Л. Базарко, Н. і М. Базарко, д-р Ю. і д-р М. Дицьо, І. Кравців та Ж. Скальська, В. і Д. Кульба, д-р Я. і С. Рожанковські, Б. і Х. Сеник, д-р Ю. і д-р Л. Стефанівські, Б. і М. Татунчак, д-р О. Фільварків, М. Ковальчук;
по	50	Р. і В. Андрейчик, І. і З. Боднар, В. і Л. Ґладкі, С. і Т. Головнич, О. Гной, Б. Дурбак, І. і М. Гилл, П. Книш, Р. і Л. Книш, К. Ковшевич, С. і Д. МекКей, З. і У. Мазуркевич, І. і Л. Пак, А. Пак-Ковар і В. Ковар, У. Прокопишин, О. Смаль;
по	25	Т. Богданська, Б. і Е. Лужняки, А. Івашко, В. Пак, Р. Книш мол., Д. Таращук, М. Тершаковець, Р. і М. Ференц, Р. і М. Циган, Т. і М. Угорчак, Б. і В. Андрушків;
по	20	Д. Миськів, О. і Н. Татунчак, Є. і Д. Жарські, М. Цап, Ю. і О. Головчак, Б. і К. Коженьовські;
по	10	о. М. і Ю. Добош.
	Разом	3,380 дол.

Муж – БОГДАН ПЕРФЕЦЬКИЙ
син – ЮРІЙ з дружиною ХРИСТИНОЮ

Ділимося сумною вісткою з рідними і знайомими, що в неділю,
6 червня 1999 р.в Anaheim, CA, після короткої недуги,
упокоївся в Бозі на 81-му році життя

бл. п.

ПЕТРО БІЛИЙ

народжений в Пенсильванії.

ПОХОРОН відбувся 11 червня 1999 р. в Morgantown, WV.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого дорогого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА

з Панахидою

**в суботу, 7 серпня 1999 р. о год. 10-ій ранку
в церкві Різдва Пресвятої Богородиці, 5154 De Longpre Ave., Los Angeles, CA.**

Поминальний обід відбудеться в церковній залі.

Про молитви за упокій його душі просять:

дружина	– МАРУСЯ
сини	– МАРКО
	– РОМАН ХІЧ з дружиною GISELA
доньки	– НАДЯ LANE з чоловіком JOE
	– ІРЦЯ ЗАХАРЧУК з чоловіком БОГДАНОМ
внуки	– МИКОЛКА і ДАНИЛКО ЗАХАРЧУК
сестра	– АННА АВЕКІЯН
тесть	– ІВАН КАЧАЙЛО
родини	– БІЛИХ в Morgantown, WV
	– БРЮШЕНКО в Elmhurst, IL

Calls to UKRAINE
$0.33 per/min
Any time

Great domestic rates. Great rates to other countries (Russia $0.29, Germany $0.12, ...). We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 25 c/min.

For information call Long Distance POST:
Call www.ldpost.com **1-800-449-0445**

Фірма „КАРПАТИ“

Перероблює хати, пивниці, направляє дахи, виконує цементні праці, переробляє лазнички, малює назовні і всередині. Виконує малі і великі роботи (Handy man)
Василь Чолак. Тел.: **(718) 937-6821**
Beeper **(917) 491-6150**

НОВІ ВІДЕО-КАСЕТИ з України

АПОН- 7799
Бойківське весілля і Карпатське весілля

АПОН-7801
Тарас Шевченко, поет
Іван Мазепа, Гетьман України
Григорій Орлик, славетний генерал

АПОН -7797
Св. Літургія
править Папа Римський Іван Павло II
в Базиліці св. Петра в Римі

Ціна 25 дол. за кожну касету

Писати:
APON RECORD Co. Inc.
P. O. Box 3082 Long Island City, NY 11103.
Tel.: (718) 721-5599

Ми можемо переграватн ваші приватні відео касети з европейської на американську систему. ***Ціна 25 дол.***

ARKA Company
DEPARTMENT STORE

26 First Avenue
New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ДАРУНКІВ — кераміка, різьба, вишивки, карточки.

Фірма ЄВШАН

пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки. Замовляйте новий каталог на 1999 рік!

тел: 1-800-265-9858

• ПРАЦЯ •

Пошукуємо мужчину до опіки старшого чоловіка в околиці Нью-Йорку. Просимо писати на адресу:

P.O.Box 543, Windsor Locks, CT 06096

ПОСИЛКИ, ГРОШІ, ХАРЧІ З КАТАЛОГУ
до рук адресата
В УКРАЇНУ, БІЛОРУСЬ, МОЛДОВУ, РОСІЮ
ТА КРАЇНИ ПРИБАЛТИКИ

КОРАБЛЕМ **$0.79/lb** ЛІТАКОМ **$1.99/lb**

Кожна одинадцята посилка - безкоштовно!
По бажанню замовника забираємо пачки з хати

European Delicatessen, Sea & Air Shipping Service

Tel.: (908) 805-9664

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
VATRA
INTERNATIONAL
76 MAIN ST., SOUTH BOUND BROOK
NJ. 08880
Офіційний представник фірми MEEST

Понад 30,000 читачів тижнево читають рекламу у „СВОБОДІ“

ОГОЛОШУЙТЕСЯ! ЦЕ ПРАЦЮЄ!

Оголошення приймаються від понеділка до п'ятниці

Tel.: (973) 292-9800 ext. 3040 • Fax.: (973) 644-9510
E-Mail: svoboda@worldnet.att.net
Поштою: SVOBODA
2200 Route 10, P.O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

EURO DIRECT – НАЙКРАЩИЙ МІЖНАРОДНИЙ ПЛЯН
ТЕЛЕФОНУЙТЕ В УКРАЇНУ ТІЛЬКИ ЗА 34.9 ц. за хв.

24 години на добу, 7 днів на тиждень

Виберіть один із двох плянів:

1. Телефон із кодом доступу.
Код доступу **1-800-964-5110**, почекайте на сигнал, тоді наберіть число телефону.
Ціни: з Україною – 34.9 ц/хв.; з Росією – 40 ц./хв., із Польщею – 29 ц/хв.; із Ізраїлем – 21 ц/хв., із Німеччиною – 24 ц/хв.; з Англією – 10 ц/хв., із Угорщиною – 22 ц/хв.
Додаткова місячна оплата – тільки 99 ц.!

2. Прямий набір (без коду доступу)
Тільки 8.9 ц/хв. в США
Ціни: з Україною – 39 ц/хв.; із Росією – 49 ц/хв., із Польщею – 33 ц/хв., із Ізраїлем – 21 ц/хв. із Німеччиною – 16 ц/хв., з Англією – 9 ц/хв., із Угорщиною – 24 ц/хв.
Додаткова місячна оплата – тільки 1.50 дол.

Телефонуйте безкоштовно: 1-877-569-3876. Ми говоримо українською мовою щодня від 9-ої рано до 9-ої вечора.

Internet: www.eurodirect1.com. Шукаємо також агентів для розповсюдження нашої програми у вашій громаді. Високі заробітки та безплатний вишкіл.
Крім того, за 100 дол. заплачених заздалегідь можна отримати телефонічну картку на 180 хвилин телефонічних розмов з України до США!

УКРАЇНСЬКИЙ ПАНСІОН в ПРАЗІ
приймає гостей
говоримо українською
і англійською мовами
Адреса:
PENSION PETYNKA na PETYNCE 100,
169 00 Praha 6, Czech Republic
Telephone: 011 420 2 24 315 492
Fax: 011 420 2 24 317 081

• РОЗШУКИ •

Пошукую мою сестру по батькові, **МАРІЮ АРТИШКО**. Наш спільний тато, виїхав до Канади в 40-их роках і там одружився вдруге з моєю мамою. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу писати Email: **sia@mts.net** або телефонувати **(204) 389-3847**

Родина розшукує вояків УПА: **ЦИПАНА ГАЛАЯ СЕМЕНОВИЧА**, родом з Рівенської обл., **МОТЧУКА ГРИГОРІЯ ІВАНОВИЧА**, родом зі с. Великий Стидень, Костопільського р-ну, Рівенської обл. Хто знає про них просимо повідомити: Україна, 284000 Івано-Франківськ, вул. Довбуша 12, Ципан Богдан. **Тел.: 03422-42788**

• ДО ВИНАЙМУ •

Молода професор шукає помешкання в околиці Hempstead, NY.

Тел.: (732) 846-4847

KARPATY
Export — Import Ltd.
СКОРА ГАРАНТОВАНА ДОСТАВА — FAST GUARANTEED DELIVERY

гроші, речові пачки, харчові пачки, листи та документи

до рук адресата в Україну та інші держави
без мита

KARPATY TRAVEL
121 Runnymede Road, Toronto
Ontario, Canada M6S 2Y4
Tel. (416) 761-9105
1-800-265-7189

ПОДОРОЖНІ ПОСЛУГИ
КВИТКИ
ЗАПРОШЕННЯ
МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВІЗИ

Selfreliance UA Federal Credit Union
Самопоміч УА Кредитова Спілка

Потребуєте фінансову допомогу?

Особисті позики до $20,000.00*

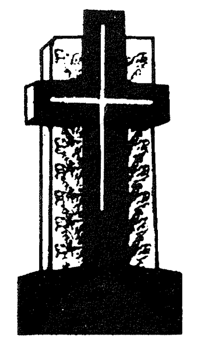
* *якщо кваліфіковані*

Прошу звертатись до позикового відділу за подробицями.

Ви і Кредитівка - Яка чудова спілка!

OFFICE HOURS: Tue & Fri - 12:00 Noon to 7:00 PM • Wed & Thurs - 9:00 AM to 3:30 PM • Sat - 9:00 to 12:00 Noon • Mon. -Closed

Main Office: Tel (973) 373-7839 • Branch Office: Tel (973) 451-0200 • Virtual Office: selfreliance.org
734 Sandford Ave., Newark, NJ 07106 — 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054 — World Wide Web – WWW.

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

So. Bound Brook Monument Co.
45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07059

РАЇСА ХЕЙЛИК, власник
(908) 647-7221 • (908) 647-3492

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА в ГАМПТОНБУРҐУ ТА ІНШИХ

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED

Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУЇС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568